

HRVATSKI ISELJENIČKI KONGRES

23. - 26. LIPNJA 2014.

Program Kongresa / Knjižica sažetaka

Organizatori

Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu
Hrvatska matica iseljenika, Zagreb
Ured HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu, Zagreb

Nakladnik

Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu

Za nakladnika

prof. dr. sc. Josip Talanga

Urednik

Lidija Bencetić

Lektura i korektura

Gordana Malnar

Prijelom i grafička obrada

Demode d.o.o.

Naklada

500 primjeraka

ISBN 978-953-7823-36-8

Suorganizatori

Hrvatski svjetski kongres; Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske; Hrvatski klub za međunarodnu suradnju, Zagreb; Katedra za hrvatski jezik i kulturu, Sveučilište Waterloo, Kanada; Centar za istraživanje hrvatskog iseljeništva, Sveučilište Macquarie, Australija; Centar za kulturu i informacije Maksimir, Zagreb; Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb; Zagrebačka škola ekonomije i managmenta; Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb; Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb; Društvo hrvatskih književnika, Zagreb

Programski odbor

Andelko Akrap
Ivan Josip Bebić
Luka Budak
Ivan Čizmić
Vinko Grubišić
Josip Jurčević
Mijo Korade, predsjednik
Ivan Rogić
Božo Skoko
Marin Sopta
Stjepan Šulek

Organizacioni odbor

Luka Batarelo
Lidija Bencetić
Jozo Brkić
Marija Duraković
Predrag Haramija
Petar Hinić
Mark Lesić
Željka Lovrenčić
Ante Lucić
Marino Manin
Harry Martinović
Michael Prpić
Marin Sopta, predsjednik
Tomislav Sunić
Paul Šarić
Tuga Tarle
Mario Vasilj
Franjo Zelić

HRVATSKI ISELJENIČKI KONGRES

23. – 26. LIPNJA 2014.

PROGRAM KONGRESA / KNJIŽICA SAŽETAKA

Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatska matica iseljenika, Zagreb

Ured HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu, Zagreb

Zagreb, 2014.

Pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji suočavamo se s nužnošću izrade nove strategije odnosa s višemilijunskim hrvatskim iseljeništvom. Da bismo zajednički osmislili nove strategije i usustavili praćenje i globalno umrežavanje domovinske i iseljene Hrvatske, započeli smo s organizacijom prvoga Hrvatskoga iseljeničkog kongresa, koji se održava u lipnju 2014. u Zagrebu. Na Kongresu sudjeluju ugledni znanstvenici, javni i kulturni djelatnici, crkveni velikodostojnici, svećenici-misionari i pastoralni suradnici te poslovni ljudi iz Hrvatske i iseljeništva.

Hrvatska pripada krugu europskih zemalja s najvećim relativnim udjelom iseljenika. Prema okvirnim procjenama, danas u svijetu živi više od dva i pol milijuna hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka. U suvremenim integracijskim procesima to je golema razvojna, kulturna, demografska i sigurnosna zaliha s kojom Republika Hrvatska može graditi uspješnu budućnost i premostiti mnoge zapreke koje su u prošlosti razdvajale jedinstveni hrvatski nacionalni korpus.

Budući da danas nekoliko naraštaja hrvatskih iseljenika živi izvan Hrvatske, razumljiva je njihova snažna integriranost u društva u kojima žive. Valja, međutim, naglasiti da su tijekom iseljeničkih procesa Hrvati osnivali različite hrvatske iseljeničke organizacije i institucije radi očuvanja nacionalnoga, kulturnoga i vjerskoga identiteta te povezivanja s matičnom domovinom. U novim okolnostima te su organizacije i institucije temelji globalnoga umrežavanja radi ostvarivanja spomenutih strateških ciljeva.

Nakon uspostave neovisne i demokratske Republike Hrvatske nisu se ostvarila očekivanja masovnoga povratka hrvatskih iseljenika. Naprotiv, Hrvatska je i dalje ponajprije iseljenička zemљa. Najnoviji iseljenički val uslijedio je tijekom procesa hrvatskoga državnog osamostaljenja i Domovinskoga rata, ali i u poslijeratnom razdoblju. Taj se iseljenički val od prethodnih razlikuje po tome što se tada u Hrvatsku prvi put uselio značajan broj ljudi, i to ponajprije Hrvata i Bošnjaka iz Bosne i Hercegovine. Noviji procesi iseljavanja potaknuti su ratnim događajima i gospodarskom situacijom prouzročenom ponajprije nepravednim i neučinkovitim privatizacijskim modelom. U tom je kontekstu osobito nepovoljno što iz Hrvatske odlazi velik broj mlađih i obrazovanih ljudi koji u novonastalim okolnostima nisu imali perspektivu zapošljavanja ili primjereno nastavka školovanja. Na sve nepovoljnija gospodarska i migracijska kretanja u Hrvatskoj utjecao je i velik broj ratnih prognanika iz Hrvatske, kao i izbjeglica iz Bosne i Hercegovine. Stručne procjene upućuju na to da se od 1991. iz Hrvatske iselilo nekoliko stotina tisuća hrvatskih državljana, od toga približno 180 tisuća Hrvata. Pritom se, prema

službenim podacima, u Hrvatsku (od 1991.) uselilo 233 tisuće stanovnika, od čega 189 tisuća iz Bosne i Hercegovine. U istome razdoblju u Hrvatskoj je svake godine broj umrlih veći od broja rođenih.

Zbog svega rečenog domovinska bi se politika prema iseljeništvu trebala ponajprije očitovati u razvijanju bolje suradnje sa zemljama u kojima žive hrvatski iseljenici. Oni su zapravo već utri putove toj suradnji. Obveza je ponajprije znanstveno istražiti i analizirati oblike dosadašnje suradnje, jer iskustva svjedoče da su hrvatski iseljenici iznimno uspješni veleposlanici svoje domovine u svijetu. Drugim riječima, hrvatski iseljenici ostvarili su sve pretpostavke da u suvremenim integracijskim procesima napokon postanu subjektima domovinske politike, što uključuje i planiranje njihova povratka. A povratak ne znači samo vratiti se, nego u vlastitoj domovini dobiti priliku za kvalitetan život i rad. U tome je kontekstu Republika Hrvatska dužna svim iseljenicima omogućiti siguran povratak i ulaganje teško stečenog iseljeničkog kapitala u domovinske resurse. Od hrvatske se države očekuje pozitivan odnos i učinkovitije djelovanje prema iseljenicima. Posljednjih je godina povjerenje između nekih domovinskih institucija i izvandomovinstva, nažalost, u određenoj mjeri narušeno, pa je potrebno uložiti dodatni trud da bi se suradnja ponovno uspostavila.

Nadalje, nužno je osmisliti nove modele suradnje s iseljenicima koji se ne namjeravaju vratiti u Hrvatsku. Pritom je veoma važno pomagati im u očuvanju svijesti o identitetu i pripadnosti svojem narodu, njegovanju tradicije i povezivanju s domovinom. Osobito je važno naglasiti sva djelovanja koja imaju nacionalni i trajni, a ne stranački ili privremeni karakter. Pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji otvorene su nove perspektive za sve te programe i procese, uz napomenu da je za njihovu izradu i provedbu nužna izgradnja suvremenih kapaciteta temeljenih na znanju.

Uvjereni smo da će Hrvatski iseljenički kongres ostvariti zamisljena organizatora te pripomoći izradi i provedbi nove strategije prema hrvatskim iseljenicima temeljene na znanstvenim istraživanjima i uz potporu svih relevantnih institucija i pojedinaca iz domovinske i iseljene Hrvatske.

PROGRAM KONGRESA CONGRESS PROGRAM

I. DAN: ponedjeljak, 23. lipnja
Starogradska vijećnica , Ulica sv. Ćirila i Metoda 5 (Gornji grad)

DVORANA A	
8.30 PRIPREMNE RADNJE	Registracija sudionika / Akreditacija, promidžbena građa / Obavijesti, knjiga sažetaka
9.00 OTVORENJE KONGRESA Voditeljica Ozana Ramljak	Pozdravni govornici: Predsjednik Odbora za iseljeništvo Sabora Republike Hrvatske Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački mons. Edward Robinson Wijesinghe, ravnatelj Ureda pri Vijeću za pastoral selilaca i izbjeglica pri Svetoj Stolici Milan Bandić, gradonačelnik Grada Zagreba Davor Stier, hrvatski zastupnik u Europskom parlamentu Ruža Tomašić, hrvatska zastupnica u Europskom parlamentu Toni Krstičević, zastupnik u Australskom parlamentu Susan Cox, veleposlanica Australije u Hrvatskoj German Ibarra, veleposlanik Republike Čilea u Hrvatskoj Louise LaRocque, veleposlanica Kanade u Hrvatskoj Maciej Szymbański, veleposlanik Republike Poljske u Hrvatskoj Marin Sopta, predsjednik Organizacijskog odbora Hrvatskog iseljeničkog kongresa
10.30 RADNI DIO KONGRESA HRVATSKO ISELJENIŠTVO – SAD I OVDJE Moderatori: Marin Sopta i Branko Salaj	Luka Budak: Hrvatsko iseljeništvo i hrvatski identitet 1945. – 1990. Branko Salaj: Organizacijsko okupljanje dijaspore Adela Poprezenović: Remittances in Croatia Šimun Šito Čorić: Današnje stanje izvandomovinstva i potrebe za zdravom cjelovitošću hrvatskoga korpusa Darija Krstičević: Strateška osnova rada Ureda Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Hrvatske Antun Babić: Institucionalni odnos Republike Hrvatske prema hrvatskom iseljeništvu Marin Sopta: Prema odgovornoj politici povratništva STANKA 11.30 – 11.45 Josip Bebić: Integrativna uloga i djelovanje Hrvatske inozemne pastve u hrvatskom iseljeništvu Vlado Šakić: Globalna umreženost hrvatske dijaspore i izgradnje kapaciteta za razvitak Josip Jurčević: Hrvatsko iseljeništvo u uspostavi i obrani Republike Hrvatske Andelko Akrap: Dva jaka iseljenička vala iz Hrvatske u drugoj polovici 20. stoljeća Marica Karakaš Obradov: Nastojanja jugoslavenskih komunističkih vlasti oko povratka emigranata s jugoslavenskoga područja RASPRAVA
13.30 – 14.30	RUČAK, Klovićevi dvori, Jezuitski trg 4
14.30 ZNANOST U DIJASPORI: PERSPEKTIVE SURADNJE Moderatori: Frances Šeparović i Marino Manin	Dragan Primorac: Hrvatska – društvo znanja: mit ili realnost Val Colic-Peisker: Internalisation of Croatian higher education: it is time for a comprehensive coordinated strategy Ivan Marušić: The diaspora and advancing science and innovation in Croatia Caroline Hornstein-Tomić: Skilled mobility and the return of scientists from abroad – policies and practices in Croatia STANKA 15.45 – 16.00 John Peter Kraljić: Hrvatska Akademija Amerike i hrvatski intelektualci u iseljeništvu Boris Martinec: Possibilities for cooperation between the Republic of Croatia and Croatian scientific diaspora in Australia Davor Lauč: Projekt Croatotopica Danijel Džino: Aktivnosti Zaklade hrvatskih studija u Australiji na potpori i promicanju istraživačkih djelatnosti povezanih s Hrvatskom i Hrvatima (1984. – 2014.) RASPRAVA

DAY ONE: Monday 23rd June
The Old Town Hall, 5 St Cyril and Methodius Street (Upper City)

HALL A	
8.30 AM PREPARATORY ACTIONS	Registration of Participants / Accreditation, promotional material / Information, Book of abstracts
9.00 AM OPENING OF THE CONGRESS Chair: Ozana Ramljak	President of the Parliamentary Committee for Diaspora, Republic of Croatia Cardinal Josip Bozanić, Archbishop of Zagreb Mons. Edward Robinson Wijesinghe, Director of the Council for Pastoral Care of Migrants and Refugees at the Holy See Milan Bandić, Lord Mayor of Zagreb Davor Stier, Croatian Representative in European Parliament Ruža Tomašić, Croatian Representative in European Parliament Toni Krstičević, Member of State Parliament, Western Australia Susan Cox, Australia's Ambassador to Croatia German Ibarra, Chile's Ambassador to Croatia Louise LaRocque, Canada's Ambassador to Croatia Maciej Szymbański, Poland's Ambassador to Croatia Marin Sopta, President of the Organising Committee of the Croatian Diaspora Congress
10.30 AM CONGRESS PROCEEDINGS CROATIAN DIASPORA – HERE AND NOW Moderators: Marin Sopta and Branko Salaj	Luka Budak: Croatian Diaspora and Croatian Identity 1945 - 1990 Branko Salaj: Organisational Gathering of the Diaspora Adela Poprezenović: Remittances in Croatia Šimun Šito Čorić: Current State of the Diaspora and the Need for Healthy Wholeness of the Croatian National Body Darija Krstičević: Strategic Working Basis of the State Office of the Republic of Croatia for Croats Abroad Antun Babić: Institutional Relationship of the Republic of Croatia Towards the Croatian Diaspora Marin Sopta: Towards Responsible Policy of Migrants' Return BREAK 11.30 – 11.45 AM Josip Bebić: Integrative Role and Activities of Croatian Catholic Missions in the Croatian Diaspora Vlado Šakić: Global Networking of the Croatian Diaspora and Building of Capacities for the Development Josip Jurčević: Croatian Diaspora in the Establishment and Defence of the Republic of Croatia Andelko Akrap: Two Great Waves of Emigration from Croatia in the Second Half of 20 th Century Marica Karakaš Obradov: Endeavours of the Yugoslav Communist Authorities related to the Return of Migrants from the Yugoslav Territory DISCUSSION
1.30 – 2.30 PM	LUNCH , Klović's Palace, 4 Jezuits' Square
2.30 PM SCIENCE & SCHOLARSHIP IN THE DIASPORA: PERSPECTIVES FOR COLLABORATION Moderators: Frances Šeparović and Marino Manin	Dragan Primorac: Croatia – Society of Knowledge: Myth or Reality Val Colic-Peisker: Internalisation of Croatian Higher Education: It is Time for a Comprehensive Coordinated Strategy Ivan Marušić: The Diaspora and Advancing Science and Innovation in Croatia Caroline Hornstein-Tomić: Skilled Mobility and the Return of Scientists from Abroad – Policies and Practices in Croatia BREAK 15.45 – 16.00 John Peter Kraljić: The Croatian Academy of America and Croatian Intellectuals in the Diaspora Boris Martinec: Possibilities for Cooperation Between the Republic of Croatia and Croatian Scientific Diaspora in Australia Davor Lauč: Project Croatian Topics Danijel Džino: The Activities of the Croatian Studies Foundation in Australia in the Promotion and Development of Research Activities Related to Croatia and Croatians (1984 – 2014) DISCUSSION

DVORANA B

15.00
**SURADNJA
ISELJENE
HRVATSKE
I REPUBLIKE
HRVATSKE:
IZAZOVI
I PERSPEKTIVE**

Moderatori:
Josip Jurčević
i Božo Skoko

Jure Vujić: Hrvatsko iseljeništvo: izazovi i perspektive geopolitičke integracije u multipolarnom svijetu
Ante Beljo: Okvir i oblici dosadašnje suradnje Republike Hrvatske i hrvatskog iseljeništva
Božo Skoko: Hrvatski iseljenici kao promotori Hrvatske u svijetu
Ivo Lovrić: Je li oblikovan jedinstven medijski prostor između javnih medija u Republici Hrvatskoj i medija u hrvatskim iseljeničkim zajednicama?

STANKA 16.15 – 16.30

Wolffy Krešić: Geneza i modifikacije ideje o hrvatskom miru
Tuga Tarle: Muzej hrvatskoga iseljeništva
Ivica Tolić / Ante Nazor: Značenje sudjelovanja hrvatskih iseljenika u Domovinskom ratu
Petar Čosić: Demokratska participacija hrvatskoga iseljeništva u demokratskim procesima na primjeru prosvjeda za generale
RASPRAVA

DVORANA C

15.00
**DVOJBE
DRUGOG
NARAŠTAJA**

Moderatori:
Luka Budak
i Šimun Šito Čorić

Vice John Batarello: Održavanje dijaspore – ljudski kapital za Hrvatsku
Rebeka Mesarić Žabčić: Republika Hrvatska u očima iseljenika: komparativni prikaz promišljanja, individualnih iskustava i stavova mlađe generacije hrvatskih iseljenika u Australiji i Sjedinjenim Američkim Državama
Ilija Šutalo: Croatian Community in Australia: Contributions, identity and links with Croatia
Tihomir Telišman: Uloga istaknutih Hrvata u održavanju hrvatske zajednice u Zapadnoj Australiji

STANKA 16.15 – 16.30

Stephen Nikola Bartulica: Hrvatska politička kultura nakon 20 godina tranzicije kao čimbenik odnosa spram hrvatske dijaspore
Ante Lučić: Dvosmjerna mobilnost i trendovi u obrazovanju i karijerama kao sredstvo jačanja veze s hrvatskim iseljeništvom
Marija Duraković: Strateška komunikacija i korištenje društvenih mreža i novih medija u povezivanju Domovine i iseljeništva
Marijana Köpf: Mogućnosti suradnje između medija u Republici Hrvatskoj i medija u hrvatskom iseljeništvu
RASPRAVA

DVORANA D

15.00
UČITI HRVATSKI

Moderatori:
Danijel Džino
i Jasna Čapo

Diana Stolac: Je li moguće definirati identitet bez jezika?
Vinko Grubišić: Uloga Hrvatske izvandomovinske škole Amerike i Kanade u učenju hrvatskoga jezika izvan Hrvatske
Jadranka Gvozdanović: Znanost o hrvatskom jeziku i kulturi na njemačkim sveučilištima
Jim Hlavač: Hrvatski jezik među pripadnicima druge generacije australsko-hrvatske zajednice
Aleksandra Ščukanec: Višejezičnost i identitet gradišćanskih Hrvata

STANKA 16.15 – 16.30

Marko Lukenda: Školstvo i hrvatski jezik – neriješeni hrvatski problemi u Republici Austriji
Davor Piskač / Andreja Sršen: Nacionalni identifikatori hrvatskih iseljenika u Torontu - Hrvatski jezik na University of Toronto
Sanja Vulić: Tragovi hrvatskoga jezika u jeziku bugarske manjine u Rumunjskoj
RASPRAVA

19:00 PALAČA DVERCE, Katarinski trg 6 (Gornji grad)
Domjenak s gradonačelnikom Grada Zagreba Milanom Bandićem

DAY ONE: Monday 23rd June
The Old Town Hall, 5 St Cyril and Methodius Street (Upper City)

HALL B

3.00 PM
**COLLABORATION
OF THE CROATIAN
DIASPORA AND
THE REPUBLIC
OF CROATIA:
CHALLENGES AND
PERSPECTIVES**

Moderators:
Josip Jurčević
and Božo Skoko

Jure Vujić: Croatian Diaspora: Challenges and Perspectives of Geo-political Integration in Multipolar World
Ante Beljo: Framework and Forms of Earlier Collaboration between the Republic of Croatia and the Croatian Diaspora
Božo Skoko: Croatian Emigrants as Promoters of Croatia in the World
Ivo Lovrić: Has Unified Media Space been Formed between Public Media in the Republic of Croatia and Media in Croatian Emigrant Communities?

BREAK 4.15 – 4.30 PM

Wolffy Krešić: Genesis and Modifications of the Idea about Croatian Peace
Tuga Tarle: The Museum of the Croatian Diaspora
Ivica Tolić / Ante Nazor: The Significance of the Participation of Croatian Emigrants in the Homeland War
Petar Čosić: Democratic Participation of the Croatian Diaspora in Democratic Processes in the Example of the Demonstrations in Support for the Croatian Generals
DISCUSSION

HALL C

3.00 PM
**DILEMMAS OF
THE SECOND
GENERATION**

Moderators:
Luka Budak and
Šimun Šito Čorić

Vice John Batarello: Maintenance of the Diaspora – Human Capital for Croatia
Rebeka Mesarić Žabčić: The Republic of Croatia in the Eyes of Croatian Emigrants: Comparative Representation of the Reconsiderations, Individual Experiences and Opinions of the Younger Generations of Croatian Descendants in Australia and the USA
Ilija Šutalo: Croatian Community in Australia: Contributions, Identity and Links with Croatia
Tihomir Telišman: The Role of Prominent Croatians in the Maintenance of the Croatian Community in Western Australia

BREAK 4.15 – 4.30 PM

Stephen Nikola Bartulica: Croatian Political Culture after 20 Years of Transition as a Factor of Relationship with the Croatian Diaspora
Ante Lučić: Two-way Mobility and Trends in Education and Careers as a Vehicle for Strengthening Relations with the Croatian Diaspora
Marija Duraković: Strategic Communication and Use of Social Networks and New Media in Connecting Croatia and the Diaspora
Marijana Köpf: Possibilities of Cooperation between Media in the Republic of Croatia and Media in the Croatian Diaspora
DISCUSSION

HALL D

3.00 PM
**TO LEARN
CROATIAN**

Moderators:
Danijel Džino
and Jasna Čapo

Diana Stolac: Is it Possible to Define Identities Without Language?
Vinko Grubišić: The Role of Croatian Schools Abroad in the USA and Canada in Teaching Croatian Outside Croatia
Jadranka Gvozdanović: The Scholarship About the Croatian Language and Culture at German Universities
Jim Hlavač: Croatian Language Amongst the Second Generation of the Australian-Croatian Community
Aleksandra Ščukanec: Multilingualism and Identity of the Burgenland Croatians

BREAK 4.15 – 4.30 PM

Marko Lukenda: Education and the Croatian Language – Unsolved Croatian Problems in Austria
Davor Piskač / Andreja Sršen: National Identifiers of Croatian Emigrants in Toronto – Croatian Language at the University of Toronto
Sanja Vulić: Traces of the Croatian Language in the Language of Bulgarian Minority in Romania
DISCUSSION

7PM PALACE DVERCE, 6 Catherine's Square (Upper Town)
RECEPTION with the Mayor of the City of Zagreb, Milan Bandić

DVORANA VIJENAC

9.00 HRVATSKA INOZEMNA PASTVA U HRVATSKOJ DIJASPORI Moderatori: Zvonimir Ancić i Adolf Polegubić	Pozdravni govor predsjednika HBK mons. dr. Želimira Puljića Pozdravni govor, dekan KBF-a, vlc. dr. Tonči Matulić Predstavljanje Hrvatskog katoličkog sveučilišta, rektor Željko Tanjić Edward Robinson Wijesinghe: Iskustva i inicijative Vijeća za pastoral selilaca i izbjeglica pri Svetoj Stolici Miroslav Akmadža: Odnos komunističkih vlasti u Jugoslaviji prema hrvatskom iseljeničkom katoličkom svećenstvu Mirko Juraj Mataušić / Suzana Vrhovski Peran: Hrvatska inozemna pastva u domovinskom katoličkom tisku Aldo Sinković: Crkva i iseljenici prema papinskim porukama za iseljenički dan STANKA 10.15 -10.30 Adolf Polegubić: Hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj – stanje i perspektive Mate Bižaca: Dušobrižništvo među hrvatskim iseljenicima na zapadu Sjedinjenih Američkih Država Josip A. Kešina: Neke crte iz problematike opstanka zajednica australskih Hrvata Domagoj Tomas / Loredana Fabijanić: Hrvatska iseljenička dušobrižnička služba 1962.-1966. godine Ivan Žan: Liturgijska glazba u hrvatskim katoličkim zajednicama na njemačkom govornom području Marko Zadravec / Tvrto Beus: Pastoral hrvatskih iseljenika u Sloveniji - stanje i perspektive Jozo Grbeš: Dijaspora: stanje i problemi. Kratki pogled iz Amerike RASPRAVA
13.00 – 14.00	RUČAK
14.00 HRVATSKA DIJASPORA I IDENTITET Moderatori: Ozana Ramljak i Caroline Hornstein-Tomić	Vesna Drapač: Croatian Identity Formation in South Australia 1945 – 1995: A model for the Future? Toni Krstičević: Hrvati u Zapadnoj Australiji Helena Burić: Žene u iseljeništvu Vori Walter Lalić: Stranac ovdje – stranac ondje! Iseljeništvo i mit o povratku u suvremenom transnacionalnom prostoru Gojko Borić: Hrvatska i Hrvati u njemačkim publikacijama Maja Grošinić: Hrvatske zajednice, organizacije i institucije iseljenih Hrvata: usporedba između Austrije i Australije Petar Hinić: Hrvatska i izvandomovinstvo u suvremenom svijetu Senka Božić Urbančić: Stereotipiranje iseljeništa: iskustva iz Australije i Novog Zelanda Marina Perić Kaselj: Identiteti hrvatskih dijasporskih zajednica Južne Amerike Iva Čulinia: Oblikovanje etničkih stereotipa i stvaranje konkurentnoga identiteta – austrijski primjer STANKA 15.30 – 15.45 Tomislav Sunić: Hrvatski identitet u globalnom svijetu Domagoj Novosel: Svjedočanstvo jednog misionara o hrvatskim iseljenicima u Belgiji Radoslav Zaradić: Hrvati u Belgiji Ruža Studer: Regionalna podjela Hrvata u Švicarskoj - imamo domovinu, ali nismo složni Vjekoslav Lasić: Hrvati u Skandinaviji – uzorni čuvari nacionalnog i vjerskog identiteta Božidar Nagy: Doprinos Hrvata iz Francuske Domovinskog rata Toni Matković: Uloga i važnost hrvatskih nogometnih klubova u Njemačkoj u očuvanju nacionalnoga identiteta Josip Pavešić: Počeci hrvatske diplomacije Berislav Jandrić / Marino Manin: Politička emigracija u Zapadnoj Njemačkoj i Argentini (1946. – 1950.) Ivan Bulić: Utjecaj srpske propagande na hrvatsko iseljeništvo početkom 20. stoljeća Vera Graovac Matessi / Anica Čuke: Iseljavanje iz Dalmacije u Sjedinjene Američke Države krajem 19. i početkom 20. stoljeća: podrijetlo i struktura iseljenih Hrvata Ivan Hrštić: Iseljavanje iz Dalmacije od 1921. do 1931. - primjer kotara Makarska Vori Walter Lalić: Užarena proslava Dana Australije 1934. među kopacima zlata u Kalgoorlieu RASPRAVA

DAY TWO: Tuesday 24th June
Archdiocesan Pastoral Institute , Kaptol 29a

HALL VIJENAC

9.00 AM CROATIAN CATHOLIC MISSIONS IN THE CROATIAN DIASPORA Moderators: Zvonimir Ancić and Adolf Polegubić	Welcoming Speech by Mons. Dr Želimir Puljić , President of Croatian Bishops' Conference Welcoming Speech of Reverend Tonči Matulić , the Dean of the Catholic Faculty of Theology Introduction of the Croatian Catholic University, Rector, Željko Tanjić Edward Robinson Wijesinghe: The Experiences and Initiatives of the Council for Pastoral of Migrants and Refugees at the Holy See Miroslav Akmadža: The Relation of the Communist Party in ex-Yugoslavia Towards Croatian Catholic Clergy in the Diaspora Mirko Juraj Mataušić / Suzana Vrhovski Peran: Croatian Catholic Missions Abroad in the Croatian Catholic Press in Croatia Aldo Sinković: The Church and Emigrants as per Papal Messages for the Day of Emigrants BREAK 10.15 – 10.30 AM Adolf Polegubić: Croatian Pastoral Care in Germany – Current State and Perspectives Mate Bižaca: Pastoral Care Amongst Croatian Emigrants in the Western United States Josip A. Kešina: Some Features from Problem-areas for the Survival of Australian Croatian Communities Domagoj Tomas / Loredana Fabijanić: Croatian Emigrant Pastoral Service 1962-1966 Ivan Žan: Liturgical Music in Croatian Catholic Communities in German Speaking Regions Marko Zadravec / Tvrto Beus: Pastoral of Croatian Emigrants in Slovenia - Condition and Perspectives Jozo Grbeš: Diaspora: State of Affairs and Problems. Short View from America DISCUSSION
1.00 – 2.00 PM	LUNCH
2.00 PM CROATIAN DIASPORA AND IDENTITY Moderators: Ozana Ramljak and Caroline Hornstein-Tomić	Vesna Drapač: Croatian Identity Formation in South Australia 1945 – 1995: A Model for the Future? Toni Krstičević: Croatians in Western Australia Helena Burić: Women in the Diaspora Vori Walter Lalić: Foreigner Here – Foreigner There! The Diaspora and Myth of Return in Contemporary Transnational Space Gojko Borić: Croatia and Croatians in the German Press Maja Grošinić: Croatian Communities, Organisations or Institutions of Emigrant Croats: Comparison between Austria and Australia Petar Hinić: Croatia and Croatian Diaspora in the Contemporary World Senka Božić Urbančić: Stereotyping of Migrants: The Experiences from Australia and New Zealand Marina Perić Kaselj: Identity of Croatian Diasporic Communities of South America Iva Čulinia: Forming of Ethnic Stereotypes and Creating Concurrent Identity – Austrian Example BREAK 3.30 – 3.45 PM
	Tomislav Sunić: Croatian Identity in the Global World Domagoj Novosel: A testimony of one missionary about Croatian emigrants in Belgium Radoslav Zaradić: Croatians in Belgium Ruža Studer: Regional Division of the Croatians in Switzerland - We have a Homeland but We are not United Vjekoslav Lasić: Croatians in Scandinavia – Model for Maintenance of National and Religious Identity Božidar Nagy: The Contribution of Croatians from France to the Homeland War Toni Matković: Role and Significance of Croatian Football Clubs in Germany in the Maintenance of National Identity Josip Pavešić: The Beginnings of Croatian Diplomacy Berislav Jandrić / Marino Manin: Political Emigration in West Germany and Argentina (1946 – 1950) Ivan Bulić: The Influence of Serbian Propaganda on the Croatian Diaspora in the Early 20 th Century Vera Graovac Matessi / Anica Čuke: Emigration from Dalmatia to the USA Towards the End of 19 th and Beginning of the 20 th Century: The Origins and Structure of Croatian Emigrants Ivan Hrštić: Emigration from Dalmatia from 1921 to 1931 - The Example of Makarska County Vori Walter Lalić: Heated Celebration of Australia Day in 1934 Amongst the Gold Diggers in Kalgoorlie DISCUSSION

DVORANA 1

10.30 KAKO POBOLJŠATI GOSPODARSKU SURADNU IZMEĐU HRVATSKE DIJASPORE I HRVATSKOGA GOSPODARSTVA Moderatori: Stipe Hrkač i Predrag Haramija	<p>Saša Poljanec Borić: Hrvatski gospodarski identitet i dijaspora: pogled na razvoj konkurentnosti hrvatskoga hotelijerstva</p> <p>Stipe Hrkač: Investicije dijaspore u Hrvatsku</p> <p>Marijana Babić: Uloga dijaspore u gospodarskom rastu Republike Hrvatske – ulaganja s mogućnosti korištenja fondova Europske unije</p> <p>Don Markušić: Investicijske prilike u Hrvatskoj – dijaspora kao predvodnica stranih investitora u Hrvatskoj i čimbenik poboljšanja investicijske klime</p> <p>Monika Jurović: Doprinos hrvatskoga iseljeništva hrvatskome gospodarstvu</p> <p>Karlo Starčević: Povratnici u hrvatskom gospodarstvu</p> <p>Jadranka Matešić Belfranin: Prisutnost povratnica – poslovne žene u poslovanju u Hrvatskoj</p> <p>Blaženka Čvorak: Turizam iz Australije kao čimbenik razvoja hrvatskoga gospodarstva</p> <p>Nikola Mijatović: Porez na mirovine povratnika - zašto otežavamo povratak naših iseljenika, a povratnike tjeramo u emigraciju?!</p> <p>Zlatko Zeljko: Odsutnost pravne zaštite i ljudska prava u Republici Hrvatskoj</p> <p>Jakov Žižić: Mechanizmi za uključivanje Hrvata izvan Republike Hrvatske u hrvatski politički i društveni život: razvoj i perspektive</p> <p>Ivan Šimek: Borba nije bila uzaludna – Hrvatska unutar Europske unije</p>
RUČAK 13.00 – 14.00	
	<p>Predrag Haramija / Olivera Jurković Majić: Percepcija Hrvatske u svijetu - uloga iseljeništva u brendiranju Hrvatske</p> <p>Natasha Levak: ŽAR Mentoring Project: Supporting the Professional Development of Croatians in Croatia and the Diaspora</p> <p>Stjepan Šterc / Monika Komušanac: Hrvatska dijaspora kao strateška revitalizacijska populacija Hrvatske</p> <p>Caroline Spivak: Iskustva i očekivanja hrvatskih iseljenika u Hrvatskoj</p> <p>Ratimir Kvaternik / Zdravko Belančić: Doprinos izgradnji strategije prema iseljenoj Hrvatskoj</p> <p>Ninoslav Mogorović: „MOST POV RATKA“. Osvrt na suradnju i odnose hrvatskih iseljenika i Domovine</p> <p>Tomislav Đurasović: Kratki osvrt na odnose Hrvata u domovini i izvandomovinstvu</p>

PANEL
MOGUĆNOSTI I POTENCIJAL ZA INVESTICIJE U HRVATSKOJ

Moderator: Michael Prpić	Michael Prpić Mark Lesić Don Markušić Dan Maček Caroline Spivak
-----------------------------	---

19:00 NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA, Hrvatske bratske zajednice 4

IZLOŽBA SERIJSKIH PUBLIKACIJA HRVATA IZVAN HRVATSKE
Moderatorica: Željka Lovrenčić

Ravnateljica NSK Dunja Seiter-Šverko
Janko Herak: Ugledni hrvatski znanstvenici u dijaspori

Koktel

DAY TWO: Tuesday 24th June
Archdiocesan Pastoral Institute , Kaptol 29a

HALL I

10.30 AM HOW TO IMPROVE ECONOMIC COLLABORATION BETWEEN THE CROATIAN DIASPORA AND THE CROATIAN ECONOMY Moderators: Stipe Hrkač and Predrag Haramija	<p>Saša Poljanec Borić: Croatian Economic Identity and the Diaspora: A Glimpse at the Development of Competitiveness of the Croatian Hospitality Industry</p> <p>Stipe Hrkač: Investments of the Diaspora into Croatia</p> <p>Marijana Babić: The Role of the Diaspora in the Economic Growth of the Republic of Croatia – Investments with the Possibility of Utilising EU Funds</p> <p>Don Markušić: Investment Opportunities in Croatia – Diaspora as a Leader of Foreign Investors in Croatia and a Factor of Improvement of the Investment Climate</p> <p>Monika Jurović: Contribution of the Croatian Diaspora to Croatian Economy</p> <p>Karlo Starčević: The Presence of Returnees in Croatian Economy</p> <p>Jadranka Matešić Belfranin: The Presence of Women Returnees – Business Women in Business in Croatia</p> <p>Blaženka Čvorak: Tourism from Australia as a Factor of Development of the Croatian Economy</p> <p>Nikola Mijatović: Tax on Returnees' Pensions - Why are We Making the Return of our Emigrants Difficult and Pushing the Returnees Away to Emigration?</p> <p>Zlatko Zeljko: The Absence of Legal Protection and Human Rights in the Republic of Croatia</p> <p>Jakov Žižić: Mechanisms for Inclusion of Croatians Outside of the Republic of Croatia into Croatian Political and Social Life: The Development and Perspectives</p> <p>Ivan Šimek: The Fight was not in Vain – Croatia within the EU</p>
LUNCH 1.00 – 2.00 PM	
	<p>Predrag Haramija / Olivera Jurković Majić: The Perception of Croatia in the World – The Role of the Diaspora in Branding Croatia</p> <p>Natasha Levak: ŽAR Mentoring Project: Supporting the Professional Development of Croatians in Croatia and the Diaspora</p> <p>Stjepan Šterc / Monika Komušanac: Croatian Diaspora as Strategic Revitalising of Croatian Population</p> <p>Caroline Spivak: Iskustva i očekivanja hrvatskih iseljenika u Hrvatskoj</p> <p>Ratimir Kvaternik / Zdravko Belančić: The Contribution to the Building of Strategy Towards the Croatian Diaspora</p> <p>Ninoslav Mogorović: „THE BRIDGE OF RETURN“. The Review of Collaboration and Relations of Croatian Emigrants and the Homeland</p>

PANEL
POSSIBILITIES AND POTENTIAL FOR INVESTMENTS IN CROATIA

Moderator: Michael Prpić	Michael Prpić Mark Lesić Don Markušić Dan Maček Caroline Spivak
-----------------------------	---

7.00PM NATIONAL AND UNIVERSITY LIBRARY, Croatian Fraternal Union 4

EXHIBITION OF SERIAL PUBLICATIONS BY CROATIANS ABROAD
Moderator: Željka Lovrenčić

Dunja Seiter-Šverko, Director of NUL
Janko Herak: Distinguished Croatian Scholars in the Diaspora

Cocktails

III. DAN: srijeda, 25. lipnja

CRKVA SV. MARKA		
9.00	MISA U POVODU DANA DRŽAVNOSTI Službu Božju predvodi kardinal Josip Bozanić	
GRADSKO KAZALIŠTE "KOMEDIJA", KAPROL 9		
19.30	SVEČANI KONCERT ZA SUDIONIKE KONGRESA U programu sudjeluju: Oliver Dragojević i Zbor Izvor Anja Šovagović Joško Ševo Tomislav Martić Tamburaški Orkestar "Bosiljak" iz Čučerja Valentina Fijačko i Nikolina Pinko Renata Sabljak i Stjepan Franetović Klapa Janjevo	
RESTORAN KAPLOSKA KLET, KAPROL 5 Domjenak poslije koncerta		

DAY THREE: Wednesday 25th June

ST MARK'S CHURCH		
9.00 AM	MASS ON THE OCCASION OF CROATIA'S STATEHOOD DAY Celebrated by Cardinal Josip Bozanić	
CITY THEATRE "KOMEDIJA", 9 KAPROL		
7.30 PM	SOLEMN CONCERT FOR CONGRESS PARTICIPANTS U programu sudjeluju: Oliver Dragojević and Choir Izvor Anja Šovagović Joško Ševo Tomislav Martić Tamburaški Orkestar "Bosiljak" from Čučerje Valentina Fijačko i Nikolina Pinko Renata Sabljak i Stjepan Franetović Klapa Janjevo	
RESTAURANT KAPLOSKA KLET, 5 KAPROL Reception after Concert		

IV. DAN: četvrtak, 26. lipnja
Hrvatska matica iseljenika, Trg Stjepana Radića 3

9:00 INSTITUCIJE I NIJHOVI PORTRETI Moderator: Luka Budak i Vesna Kukavica	Marin Knezović: Hrvatska matica iseljenika Josip Bebić: Hrvatska inozemna pastva Luka Budak / Danijel Džino: Centar hrvatskih studija, Macquarie University, Sydney Helena Burić: Katedra za hrvatski jezik i kulturu, University of Waterloo, Ontario STANKA 10.45 - 11.00 Vlado Šakić: Leksikon hrvatskog iseljeništva i manjina Šimun Šito Čorić: Hrvatski svjetski kongres Ivan Tepeš: Hrvatska bratska zajednica Ivan Čizmić: Hrvatsko narodno vijeće Mijo Korade: Hrvatski studiji STANKA 12.30 - 12.45 12.45 Predstavljanje knjige Vesne Drapač: "Constructing Yugoslavia" Predstavljači: Danijel Đino, Mladen Ibler, Ivo Lučić, Mladen Ančić Predstavljanje elektroničke inačice "Leksikona hrvatskog iseljeništva i manjina" Predstavljači: Vlado Šakić i suradnici 14.30 – 15.30 RUČAK 15.30 Ivan Ott: Projekcija filma o Bleiburgu „Otroci sa Petricha“
---	---

DAY FOUR: Thursday 26th June
Croatian Heritage Foundation, 3 Trg Stjepana Radića

9.00 AM INSTITUTIONS AND THEIR PORTRAITS Moderators: Luka Budak and Vesna Kukavica	Marin Knezović: Croatian Heritage Foundation Josip Bebić: Croatian Catholic Missions Abroad Luka Budak / Danijel Džino: Croatian Studies Centre, Macquarie University, Sydney Helena Burić: The Chair of Croatian Language and Culture, University of Waterloo, Ontario BREAK 10.45 – 11.00 AM Vlado Šakić: Lexicon of the Croatian Diaspora and Minorities Šimun Šito Čorić: Croatian World Congress Ivan Tepeš: Croatian Fraternal Union Ivan Čizmić: Croatian National Council Mijo Korade: Croatian Studies BREAK 12.30 – 12.45 PM 12.45 Launching of Vesna Drapač's book: "Constructing Yugoslavia" Speakers: Danijel Đino, Mladen Ibler, Ivo Lučić, Mladen Ančić Launching of Electronic Version "Lexicon of the Croatian Diaspora and Minorities" Speakers: Vlado Šakić i suradnici 2.30 – 3.30 PM LUNCH 15.30 Ivan Ott: Projection of the Film about Bleiburg „Otroci sa Petricha“
---	---

IV. DAN: četvrtak, 26. lipnja
Društvo hrvatskih književnika, Trg bana Josipa Jelačića 7/1

9.00 KULTURNE VEZE HRVATSKE I HRVATSKE DIJASPORE Moderatori: Božidar Petrač i Željka Lovrenčić	Zdenka Weber: Važnost hrvatskih kulturnih projekata u inozemstvu Tamara Tvrtković: Kada su Hrvati ušli u Europsku uniju? Mijo Korade: Hrvati u svijetu prije iseljenika: znanstveni, kulturni, društveni i vjerski aspekt Željka Lovrenčić: Hrvatsko-latinoameričke kulturne veze Drago Šaravanja: Književni svijet hrvatskih iseljenika u Australiji Zinka Šarić: La imagination y la creativided, los cuentos para ninos STANKA 10.15 - 10.40 Božidar Petrač: Bogdan Radica – Hrvat, Europski građanin svijeta Alojz Jembrih: Strohalova književna zauzetost za hrvatske iseljenike Vesna Kukavica: Literarni svijet Marice Bodrožić Katica Ivanda / Ozana Ramljak: Identitet u djelu hrvatsko – njemačke književnice Irene Vrkljan Mladen Ibler: Priče iz davnine, Ivana Brlić Mažuranić u Skandinaviji Vjekoslav Boban: Nekolicina iseljeničkih pjesnika Marijan Karabin: Pjesma kao „svjedok svojega vremena“
12.30 -13.30	RUČAK, Klub Društva hrvatskih književnika
13.30 KULTURNE VEZE HRVATSKE I HRVATSKE DIJASPORE (nastavak) Moderatori: Zdenka Weber i Mijo Korade	Vladimir Bubrin: Ivan Meštrović u Kanadi Nevenka Nekić: Katarina Livljanić – promicateljica hrvatske književne i glazbene baštine Juan Carlos Radovich: Antropološki radovi Ivana Benigara u Argentini Mirjana Piskulić: Značenje kulturoloških aspekata angažmana u folklornim društvima u iseljeništvu Dragutin Pavličević: O potrebi upoznavanja i afirmacije hrvatske povijesti i kulture u svijetu Ivana Čizmić: Hrvatske katoličke misije u Njemačkoj u borbi za očuvanje vjerskog, kulturnog i nacionalnog identiteta STANKA 14.30 -14.45 Marica Čunčić: Gaudeamus – hrvatski časopis na engleskom jeziku i Domovinski rat Stjepan Šulek: Hrvatski tisak u Njemačkoj s posebnim osvrtom na Kroatische Berichte Lidija Benetić: Pregled pisanja lista Hrvatska volja: glasilo Hrvata na Orientu (1949.- 1952.) Mirjana Polić Bobić: Kako uređivati Hrvatsku reviju danas, s obzirom na njezinu domovinsku i prognaničku prošlost? Sara Ocepek: Opstanak medija u hrvatskim zajednicama u Australiji RASPRAVA
19.30 RESTORAN ŠESTINSKI LAGVIĆ, Prilaz Kraljičinom zdencu 12	Svečana večera za sudionike kongresa

V. DAN: petak, 27. lipnja
Hrvatska matica iseljenika

11.00	TISKOVNA KONFERENCIJA Moderatorica: Ozana Ramljak Govore: Marin Sopta Mijo Korade Odabrani sudionici Kongresa
-------	--

DAY FOUR: Thursday 26th June
Croatian Writers' Association, 7/1 Trg bana Josipa Jelačića

9.00 AM CULTURAL LINKS BETWEEN CROATIA AND THE CROATIAN DIASPORA Moderators: Božidar Petrač and Željka Lovrenčić	Zdenka Weber: The Importance of Croatian Cultural Projects Abroad Tamara Tvrtković: When did Croatians enter the European Union? Mijo Korade: Croatians in the World before Emigration: Scientific, Cultural, Social and Religious Aspect Željka Lovrenčić: Croatian – Latino-American Cultural Bonds Drago Šaravanja: Literary World of Croatian Emigrants in Australia Zinka Šarić: La imagination y la creativided, los cuentos para ninos BREAK 10.15 – 10.40 AM Božidar Petrač: Bogdan Radica – The Croat, The European and the Citizen of the World Alojz Jembrih: Strohalov's Literary Care for Croatian Emigrants Vesna Kukavica: Literary World of Marica Bodrožić Katica Ivanda / Ozana Ramljak: Identitety in the Works of Croatian–German Writer, Irena Vrkljan Mladen Ibler: The Tale from Long Ago, Ivana Brlić Mažuranić in Scandinavia Vjekoslav Boban: A Few Emigrant Poets Marijan Karabin: A Poem as a „Witness of its Time“
12.30 – 1.30 PM	LUNCH, Croatian Writers' Foundation Club
1.30PM CULTURAL LINKS BETWEEN CROATIA AND THE CROATIAN DIASPORA (continued) Moderators: Zdenka Weber and Mijo Korade	Vladimir Bubrin: Ivan Meštrović in Canada Nevenka Nekić: Katarina Livljanić – Promoter of Croatian Literary and Music Heritage Juan Carlos Radovich: Anthropolgical Works of Ivan Benigara in Argentina Mirjana Piskulić: The Importance of Culurological Aspects of Engagement in Folkloric Associations in the Diaspora Dragutin Pavličević: About the Need of Getting Acquainted with and Affirmation of Croatian History and Culture in the World Ivana Čizmić: Croatian Catholic Missions in Germany in the Battle for Maintaining Religious, Cultural and National Identity BREAK 2.30 – 2.45 PM Marica Čunčić: Gaudeamus – Croatian Journal in English and the Homeland War Stjepan Šulek: Croatian Press in Germany, With Special Emphasis on Kroatische Berichte Lidija Benetić: Review of Writings in Publication Hrvatska volja: glasilo Hrvata na Orientu (1949- 1952) Mirjana Polić Bobić: How to Edit the Croatian Review Today, Taking into Account its Croatian and Exile Past? Sara Ocepek: The Survival of Media in Croatian Communities in Australia DISCUSSION

7.30 PM RESTAURANT ŠESTINSKI LAGVIĆ, Prilaz Kraljičinom zdencu 12

Gala dinner for congress participants

DAY FIVE: Friday 27th June
Croatian Heritage Foundation

11.00 AM	PRESS CONFERENCE Moderator: Ozana Ramljak Participants: Marin Sopta Mijo Korade Selected Participants Of The Congress
----------	--

A composite image featuring a white-gloved hand holding a silver microphone, positioned above a colorful collage of various global landmarks and the flag of Croatia. In the top right corner, a large, semi-transparent profile of a man's face is visible, looking towards the left.

SAŽECI IZLAGANJA

MIROSLAV AKMADŽA

(Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije,
Srijema i Baranje, Slavonski Brod)

ODNOS KOMUNISTIČKIH VLASTI U JUGOSLAVIJI PREMA
HRVATSKOM ISELJENIČKOM KATOLIČKOM SVEĆENSTVU

Znatan dio hrvatskoga katoličkog svećenstva našao se u iseljeništvu u vrijeme komunizma ili tako što se onđe zatekao još prije ili tijekom Drugoga svjetskog rata ili se povukao s ostalim hrvatskim iseljeničkim pukom u strahu od komunističkoga terora. Kad se već našlo u takvoj situaciji, iseljeno svećenstvo nije se pomirilo s tim stanjem nego se organizirano, ili pojedinačno, uključilo u razne vjerske, humanitarne, ali i političke aktivnosti da bi pomoglo subraći u domovini ili upoznalo svjetsku političku i ostalu javnost s prilikama u Jugoslaviji i težnjama svojega naroda da se oslobođi jugoslavenskoga komunističkog jarma, uspostavi hrvatsku državu i pridruži je zajednici slobodnih naroda i država. U tom su smislu djelovali mnogi svećenici, poput Krunoslava Draganovića, fra Dominika Mandića, Vilima Cecelje, Dragutina Kambera, Krešimira Zorića, fra Vendelina Vasilja i dr. Osobito je bila vrijedna humanitarna aktivnost, posebno Krunoslava Draganovića, zbrinjavanja mnoštva izbjeglica s jugoslavenskoga područja. No u političkom je smislu posebno odjeknuo Memorandum iseljenih katoličkih svećenika (1954.) predsjedniku Sjedinjenih Američkih Država Dwightu D. Eisenhoweru i mnogim vodećim političarima zapadnoga svijeta, kao i novinarima, u kojem su upozorili na teško stanje Katoličke crkve i hrvatskoga naroda u Jugoslaviji. S obzirom na to da je komunistička vlast u Jugoslaviji onemogućila bilo kakvo oporbeno djelovanje u zemlji, iseljeno svećenstvo postalo je jednim od njezinih glavnih neprijatelja, koje je sustavno nadzirala i protiv kojeg se ustrajno borila. Zato je djelovanje iseljenoga svećenstva bilo ključna i najsportnija točka u jugoslavensko-vatikanskim pregovorima 60-ih godina, u kojima je jugoslavenska strana nastojala onemogućiti njegovo protjugoslavensko djelovanje. No ni iseljeno svećenstvo nije uvijek bilo jedinstveno, a jugoslavenske su vlasti među njih nastojale unijeti razdor, što je posebice došlo do izražaja u vrijeme zagonetnog povratka Krunoslava Draganovića u Jugoslaviju 1967. godine. Velik problem bilo je i veoma često nerazumijevanje iseljenoga svećenstva prema djelovanju katoličkih biskupa i svećenika u Jugoslaviji – često ih se neopravdano optuživalo za blag odnos prema komunističkim vlastima, ne uzimajući u obzir da je u danim okolnostima bilo nemoguće djelovati drugačije. No, bez obzira na manje nesuglasice i nerazumijevanja, činjenica je da je iseljeno svećenstvo dalo iznimski doprinos u informiranju svjetske javnosti o položaju Crkve i naroda u Jugoslaviji, materijalnoj i moralnoj pomoći Crkvi i narodu u domovini, kao i očuvanju vjerskoga i nacionalnoga identiteta hrvatskoga naroda u iseljeništvu.

ANĐELKO AKRAP

(Ekonomski fakultet, Zagreb)

DVA JAKA ISELJENIČKA VALA IZ HRVATSKE U DRUGOJ
POLOVICI 20. STOLJEĆA

Od završetka Drugoga svjetskog rata do danas jedna od bitnih značajki u razvoju stanovništva u Hrvatskoj jest iseljavanje. Pri raščlambi demografskih učinaka iseljavanja valja imati u vidu da se velikom većinom iseljava stanovništvo u najvitalnijoj životnoj dobi, što znači da se učinci multipliciraju. U popisima 1971., 1981., 1991. i 2001. popisan je samo dio hrvatskih državljanina koji su boravili na tzv. privremenom radu u inozemstvu. Demografsko-analitička raščlamba pokazuje da broj iseljenih značajno nadvisuje broj evidentiranih osoba na tzv. privremenom radu u inozemstvu. U kontekstu toga izložit ćemo stvaran broj iseljenoga stanovništva iz Hrvatske u spomenutim emigracijskim valovima. Isto tako, od 1969. do kraja 1997. u ukupnom broju živorođenih iskazivani su i živorođeni u inozemstvu od hrvatskih državljanina u nekim europskim zemljama gdje su hrvatski državljanini boravili, a nisu imali državljanstvo tih zemalja. To je oblikovalo fiktivnu demografsku sliku o stvarnim demografskim promjenama u Hrvatskoj. Time će se ujedno pokazati i broj hrvatskih iseljenika u analiziranom razdoblju.

ANTUN BABIĆ

(Zagreb)

INSTITUCIONALNI ODNOS REPUBLIKE HRVATSKE PREMA
HRVATSKOM ISELJENIŠTVU

Najnovije iseljavanje Hrvata iz Hrvatske i stvaranje velikih iseljeničkih zajednica nije nov fenomen. Kao narod koji nije imao svoju državu i koji je gotovo tisuću godina bio podijeljen na nekoliko zemljopisnih područja jer su hrvatske zemlje okupirale razne tadašnje velike europske sile, Hrvati imaju dugu tradiciju iseljavanja. U raznim oblicima, iseljavanje Hrvata u druge zemlje i na najudaljenije kontinente svijeta traje barem već nekoliko stotina godina. Međutim, malotko je očekivao da će se masovno iseljavanje iz Hrvatske nastaviti i nakon stvaranja slobodne i samostalne hrvatske države 1990. godine. Izlaganje će se u kraćem dijelu baviti razlozima koji uzrokuju toliko veliko iseljavanje Hrvata u vrijeme kad imamo svoju državu. Veći dio izlaganja bit će posvećen institucionalnom odnosu svih vlasti u Republici Hrvatskoj od 1990. prema hrvatskom iseljeništvu. Isto tako izlaganje će pokazati da se u tom kontekstu nije ništa promijenilo od vremena kad je Hrvatska bila u sastavu Austro-Ugarske, Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Hrvatski filozof i političar Antun Radić još je 1903. javno pisao i govorio o potrebi boljeg institucionalnog odnosa Hrvatske prema hrvatskom iseljeništvu, a posebno prema Hrvatima u Americi, kojih je već tada bilo preko tristo tisuća domovini, kao i očuvanju vjerskoga i nacionalnoga identiteta hrvatskoga naroda u iseljeništvu.

MARIJANA BABIĆ

(Zagreb)

ULOGA DIJASPORE U GOSPODARSKOM RASTU REPUBLIKE
HRVATSKE – ULAGANJA S MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA
FONDOVA EUOPSKE UNIJE

Izlaganjem će se pokušati odrediti uloga hrvatskoga iseljeništva u potencijalnom gospodarskom rastu Hrvatske, vidjeti kakvi su uvjeti za ulaganje u Hrvatsku te koje grane gospodarstva nude najviše mogućnosti. Analizirat će se trendovi razvoja u Europskoj uniji i plan osmogodišnjega razvoja te odrediti hrvatski razvojni potencijal u sklopu Europske unije. U izlaganju će se istaknuti važnost korištenja fondova Europske unije za gospodarski razvoj Hrvatske te vidjeti koje su mogućnosti spajanja ulaganja dijaspore s ulaganjima i korištenjima tih fondova.

DRAGO BALVANOVIĆ

(Biskupske konferencije Hrvatske i Bosne i Hercegovine za Južnu Ameriku, Peru)

PASTORAL HRVATSKIH ISELJENIKA U JUŽNOJ AMERICI U PROŠLOSTI, SADAŠNJOSTI I BUDUĆNOSTI

U susretu Staroga i Novoga svijeta – Europe i Južne Amerike – pojavile su se i svjetlosti i sjene; tako su u pastoralnom djelovanju i brizi za hrvatske iseljenike zabilistali divni primjeri hrvatskih misionara, redovnika i redovnica, ali su se pojavile i sjene, u vidljivoj nebrizi mnogih institucija za hrvatske iseljenike u ovom kraju svijeta. O požrtvovnosti hrvatskih iseljenika da sačuvaju vjeru, poštenje i radinost svjedoče uzoriti primjeri obitelji iz kojih su nikla zvanja uglednih predstavnika Crkve u Južnoj Americi.

Ujedno je to poticaj za vjerske ustanove, a i civilne organizacije s velikom odgovornošću da se i u ovom kraju sačuva hrvatski i vjerski identitet da bi Hrvati i katolici i dalje bili primjer vjerskoga, kulturnoga i obiteljskoga života.

STEPHEN NIKOLA BARTULICA

(Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb)

HRVATSKA POLITIČKA KULTURA NAKON 20 GODINA TRANZICIJE KAO ČIMBENIK ODNOSA SPRAM HRVATSKE DIJASPORE

Autor će u izlaganju iznijeti osrt na stanje u Hrvatskoj nakon ulaska u Europsku uniju. Razmotrit će se nedostaci u hrvatskoj političkoj kulturi te iznijeti razna tumačenja demokracije i slobode s posebnim naglaskom na ideologiju ljudskih prava.

VICE JOHN BATARELO

(Udruga Vigilare, Zagreb)

ODRŽAVANJE DIJASPORE – LJUDSKI KAPITAL ZA HRVATSKU

U izlaganju će se upozoriti na važnost hrvatske dijaspora, analizirat će se kako održati hrvatsku dijasporu te razmatrati što dijaspora danas znači za Hrvatsku, posebno u pogledu drugog naraštaja hrvatskih iseljenika.

FRA JOSIP BEBIĆ

(Ured HBK i BK BIH za hrvatsku inozemnu pastvu, Zagreb)

INTEGRATIVNA ULOGA I DJELOVANJE HRVATSKE INOZEMNE PASTVE U HRVATSKOM ISELJENIŠTVU

Autor će se u izlaganju osvrnuti na povijesni prikaz djelovanja hrvatske Katoličke crkve među hrvatskim iseljenicima diljem svijeta. Osim borbe da se sačuvaju katolička vjera, narodni običaji i tradicija s kojom su došli u iseljeništvo, hrvatski su katolički svećenici uz pomoć časnih sestara nastojali svojim djelovanjem očuvati hrvatski jezik, kulturu i povijest svojega naroda. U tim nastojanjima očuvanja hrvatskoga nacionalnog identiteta dušobrižnici su bili suočeni s mnogim teškoćama i zaprekama: početno nepoznavanje jezika, kulture i običaja u novim sredinama, pomanjkanje materijalnih sredstava i prostora u kojima su se mogli služiti mise i održavati vjeronauk, ali i šikaniranje komunističkih vlasti preko njihovih diplomata u slobodnom demokratskom svijetu... Na kraju će autor nastojati dati prikaz aktualnoga stanja i problematiku hrvatske inozemne pastve nakon uspostave slobodne, demokratske i suverene Republike Hrvatske te način na koji pripremiti vjernike za opstanak hrvatskih katoličkih misija u budućnosti.

ANTE BELJO
(Zagreb)

OKVIR I OBLICI DOSADAŠNJE SURADNJE REPUBLIKE HRVATSKE I HRVATSKOG ISELJENIŠTVA

Autor će u izlaganju nastojati dati sažeti prikaz dosadašnje suradnje između domovine i iseljeništva. Imajući u vidu da je autor do uspostave neovisne i demokratske Hrvatske bio veoma aktivan u redovima hrvatskoga iseljeništva, a u slobodnoj Hrvatskoj obnašao nekoliko funkcija koje su bile usmjerene suradnji s hrvatskim iseljenicima, on će na najbolji mogući način moći govoriti o svim oblicima te suradnje.

LIDIJA BENCETIĆ
(Hrvatski institut za povijest, Zagreb)

PREGLED PISANJA LISTA "HRVATSKA VOLJA: GLASILO HRVATA NA ORIENTU" (1949. – 1952.)

Mjesečnik Hrvatska volja: glasio Hrvata na Orientu izlazio je od listopada 1949. do svibnja 1952. u Damasku u Siriji. List je pokrenulo Društvo Hrvata Damas (Društvo Hrvata u Siriji), a glavni je urednik bio Hasan Ćustović (Čustović). Osim što je bio urednik Hrvatske volje, Ćustović je i utemeljitelj Društva Hrvata u Siriji. Riječ je o društvu muslimana izbjeglih s teritorija Nezavisne Države Hrvatske u samoj završnici rata ili netom nakon njegova završetka koji sebe smatraju Hrvatima te ih je dio obnašao najviše funkcije u vlasti Nezavisne Države Hrvatske (potpredsjednik Hrvatske državne vlade dr. Džafer Kulenović, poslanik u Budimpešti Hakija Hadžić).

Cilj je izlaganja analizirati i prezentirati djelatnost i pisanje Hrvatske volje, lista koji u fokus svojega rada stavlja Hrvate (katolike i muslimane) u Jugoslaviji, njihovo stradanje i, po mišljenju uredništva Hrvatske volje, sustavan progon. Izvještava se i o ostalim aktualnostima iz Jugoslavije (novi zakoni, problemi u društvu, komunistički sustav), ali i o pitanjima vezanim uz jugoslavensku vanjsku politiku i njezin međunarodni položaj, poglavito u svjetlu sukoba sa Sovjetskim Savezom. Izvještava se i o aktualnim vanjskopolitičkim temama, s posebnim naglaskom na hladnoračunske teme.

STJEPAN BILETIĆ
(Biskupija Stockholm, Švedska)

HRVATI U SKANDINAVIJI (ŠVEDSKOJ)

Autor će u izlaganju dati uvodne pojedinosti o povijesti Švedske i prvim hrvatskim tragovima u njoj. Govorit će o ulozi Katoličke crkve u očuvanju identiteta švedskih Hrvata te ulozi hrvatskih društava u Švedskoj. Zaključno će se osvrnuti na odnos Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine prema useljenicima te na negativnosti među samim useljenicima.

MATE BIŽACA
(Hrvatska inozemna pastva, Sjedinjene Američke Države)

DUŠOBRIŽNIŠTVO MEĐU HRVATSKIM ISELJENICIMA NA ZAPADU SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

Opseg iseljeničke problematike obuhvaćen ovim predavanjem širi je od onoga što se dade zaključiti iz predloženog naslova. Zato raščlamba naslova zahtijeva dodatno objašnjenje. Ponajprije, pojam "dušobrižništvo", uz duhovnu brigu, odnosi se i na sve druge pastoralno-kultурне aktivnosti među hrvatskim iseljenicima. Nadalje, i sam pojam "hrvatski iseljenici" veoma je slojevit zbog pitanja njihova identiteta i lokaliteta, ali i zbog generacijske strukture. I napokon, meritum predavanja geografski je ograničen na golem prostor između država Kalifornije i Teksasa.

Nakon uvodnih objašnjenja prelazim na glavni korpus predavanja, koji je podijeljen na tri dijela. Prvi dio obuhvaća genezu i povijesni pregled iseljavanja Hrvata na zapad Amerike. Uz tri velika iseljenička vala tijekom 20. stoljeća, posebna je pozornost posvećena iseljavanju Hrvata iz Bosne i Hercegovine tijekom i nakon Domovinskoga rata. Drugi dio bavi se odgovorom Crkve u domovini na spomenutu višeslojnu problematiku useljavanja od Pacifika do Meksickoga zaljeva. Svaka od hrvatskih župa, misija i filijala bit će obrađena s crkveno-pravnoga i pastoralnoga gledišta. U trećem ču dijelu zacrtati smjernice za budućnost hrvatske pastve na zapadu Sjedinjenih Američkih Država, s posebnim osvrtom na integracijske procese i eklezijalnu prilagodbu lokalnim crkvenim strukturama.

VJEKOSLAV BOBAN

(Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika, Zagreb)

NEKOLICINA ISELJENIČKIH PJESNIKA

Izlaganje će pružiti književno kritički i znanstveni osvrt na nekolicinu pjesnika koji su djelovali izvan Hrvatske u vrijeme uspostave Republike Hrvatske, a ostavili traga u staroj i novoj domovini.

GOJKO BORIĆ

(Njemačka)

HRVATSKA I HRVATI U NJEMAČKIM PUBLIKACIJAMA

Slika Hrvata u njemačkim medijima pogoršala se po završetku Domovinskoga rata. U potrazi za uzrocima pronašli smo manjak njemačkih stručnjaka kao i njihovu pristranost, ali i izostanak bilo kakve hrvatske promidžbe u inozemstvu, osim skromnih izvještaja dijaspore na njemačkom jeziku preko Interneta.

VLADIMIR BUBRIN

(Kanada)

IVAN MEŠTROVIĆ U KANADI

Iako su Meštrovićeva djelatnost i biografija u Sjedinjenim Američkim Državama opširno obrađene (Kečkemet, Maria i Mate Meštrović, Mirth, Radica, McCormick, Schmeckeber i dr.), manje je poznata njegova povezanost i sa susjednom Kanadom. Premda mnogo skromnija, Meštrovićeva prisutnost u Kanadi ostavila je iza sebe tragove preko obiteljskih i profesionalno-umjetničkih dodira, kao i umjetničkih djela koja je izlagao u Kanadi, od kojih neka do danas krase javne prostore gdje su postavljena.

Nema dvojbe da Meštrović nije bio ni izbjeglica ni tipičan hrvatski emigrant. Ipak, svojom profesionalnom prisutnošću u svijetu širio je hrvatsko ime, a nakon stalnog useljenja u Ameriku 1948. bio je oslonac mnogim hrvatskim emigrantskim djelatnicima te je i sam sudjelovao u iseljeničkim političkim i društvenim aktivnostima. Stoga bi bez njega povijest hrvatskoga iseljeništva, posebno ona nakon Drugoga svjetskog rata, bila nepotpuna.

Meštrovićev renome privukao je pozornost u Kanadi već tijekom njegovih posjeta Sjevernoj Americi između dva svjetska rata, kad je ondje izlagao. Nakon što se 1948. doselio u Syracuse (N. Y.), i osobno je odlazio u Kanadu u posjet kćerki Marti u Montréalu (a vjerojatno je posjećivao i prijatelja i suradnika Pavla Ostovića, koga je poticao i financijski mu pomogao da 1952. objavi knjigu na engleskom jeziku *The Truth About Yugoslavia*). Tu je i posjet ontarijskom Windsoru, gdje mu je katolički Assumption College pri University of Windsor 1954. dodijelio nagradu "Kršćanskog umjetnika". Dodamo li tomu njegov reljef "The Canadian Phalanx", postavljen nasuprot zgradi kanadskoga Vrhovnog suda u Ottawi, te kip slovačkoga pisca Martina Kukučina u Mississaugi, izrađen za Slovake iseljenike na zagovor Vinka Nikolića, dobivamo prilično bogatu sliku koju je vrijedno zabilježiti da bi se upotpunila ne samo biografija slavnoga umjetnika nego i doprinos Hrvata izvan domovine svjetskoj kulturi i umjetnosti.

LUKA BUDAK

(Centar hrvatskih studija, Macquarie University, Australija)

HRVATSKO ISELJENIŠTVO I HRVATSKI IDENTITET

1945. – 1990.

Nadahnuti idejama državotvornosti i hrvatske nezavisnosti, kojih se nisu ni stidjeli niti odricali unatoč mnogim neugodnostima i pritiscima s kojima su se suočavali u svojim novim postojbinama u prekomorju i drugdje izvan granica Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Hrvati su nakon 1945. počeli stvarati i promicati hrvatski identitet te izgrađivati hrvatske zajednice. Hrvatska državotvornost bila im je svjetionik u svim njihovim nastojanjima. Može se slobodno reći da nije bilo hrvatske domoljubne udruge ili hrvatskoga domoljubnog društva, na svih pet kontinenata, kojima glavni cilj nije bio hrvatska državotvornost u najširem smislu te riječi. U tom su kontekstu promidžba hrvatskoga imena i očuvanje hrvatskoga identiteta bili njihova glavna preokupacija. U početku su Hrvati to činili izgradnjom hrvatskih domova i klubova, osnivanjem hrvatskih nogometnih klubova, stvaranjem i otvaranjem hrvatskih katoličkih misija i hrvatskih političkih organizacija. Poslije su to dopunjavali i upotpunjavali hrvatskim novinama, hrvatskim radijskim programima, utemeljenjem hrvatskih folklornih skupina, otvaranjem škola hrvatskoga jezika, hrvatskim studentskim društvima, kulturnim i književnim društvima, hrvatskim dramskim društvima, studijem hrvatskoga jezika, stvaranjem zaklada za studij hrvatskoga jezika, društvima hrvatskih umirovljenika, staračkim domovima i njegovalištima, a ponegdje i pjevačkim zborovima i klapama.

Nastojanja i ostvarenja hrvatskih domoljuba, s tom izoštrenom svješću o hrvatskoj državotvornosti, o hrvatskoj pripadnosti i hrvatskom identitetu, bila su čvrst temelj iz kojega su po svijetu niknule i izgrađene organizirane i djelotvorne hrvatske zajednice, prepoznatljive kao izrazito i nedvosmisleno hrvatske. Svra je ovoga prikaza pokazati kako su to izvandomovinski Hrvati određenim projektima doista uspjevali ostvariti.

IVAN BULIĆ
(Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb)

UTJECAJ SRBIJANSKE PROPAGANDE NA HRVATSKO
ISELJENIŠTVO POČETKOM 20. STOLJEĆA

Činjenica je da su politički projekti započeti prvih godina 20. stoljeća dobili potvrdu u promjeni državnopravnoga položaja Hrvatske 1918. godine. U tako zahtjevnom procesu određeno značenje imalo je iseljeništvo iz Hrvatske, i hrvatsko i srpsko. Arhivska građa upućuje i na iznimnu izloženost hrvatskoga iseljeništva propagandi koju je poticala službena Srbija. O tome svjedoči osobita angažiranost znanstvenika i počasnoga konzula Kraljevine Srbije u New Yorku Mihajla Pupina. Na visoku razinu organizacije i zauzetosti za kontroliranje Hrvatske upućuju i novčane transakcije iz Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatsku, tj. novčane uplate na račun Srpske banke u Zagrebu te daljnja distribucija iznosa po Hrvatskoj. Njihova se djela očituju i u poticanju na izvođenje atentata. Hrvatski iseljenik Stjepan Dojčić podlegao je takvu pritisku. Zanimljivi su i komentari iseljeničkoga tiska u vezi sa Sarajevskim atentatom. Iz rečenog je razvidno da je u odnosu prema njihovim ciljevima između Monarhije i Hrvatske znak jednakosti, a atentat i rat doživjeli su kao konačni obračun i s jednima i s drugima. Cilj je bio srušiti Monarhiju i proširiti se na Hrvatsku. Namjera je ovoga rada znanstveno utemeljenom metodologijom analizirati mnogostruki utjecaj iseljeništva prvih godina 20. stoljeća, poglavito njihove aktivnosti u kontekstu prevođenja Hrvatske iz srednjoeuropskoga civilizacijskog kruga u balkanski geopolitički kontekst.

FRANCI BULJAT
(Australian Croatian Community Services Inc., Australija)

AKTIVNI MODEL RADA S OSOBAMA TREĆE DOBI

Australsko-hrvatske društvene usluge (AHDU) dobrotvorna je društvena organizacija koja hrvatskoj i bosanskohercegovačkoj zajednici u Victoriji (Australija) već 30 godina pruža čitav niz kulturno i jezično prilagođenih programa i usluga. Sve su usluge povjerljive i poštuju privatnost, prava i dostojanstvo svakog pojedinog klijenta.

Civilni iseljenički sektor postoji u Australiji preko 40 godina, a u izlaganju će se prikazati njegove osobitosti (specifičnosti iseljeničkoga programa usluga za osobe treće dobi; specifičnost AHDU-a kao nositelja usluga; politika australskoga društva (u čijim je temeljima briga za osobe treće dobi); LIVING LONGER LIVING BETTER – karakteristike australske skrbi za starije građane – Živjeti duže, živjeti bolje).

Iznijet će se mogućnosti i izazovi razvoja socijalnih usluga u strateškom planiranju suradnje australsko-hrvatskih organizacija (aktivne prezentacije, kongresi, seminari; razmjena stručnjaka kroz volonterski rad, studenata, volontera; razmjena literature, zakonskih regulativa i smjernica, razmjena znanja; razmjena strukovne građe, dokumentacije i sl.; razmjena prospekata i brošura).

HELENA BURIĆ
(University of Waterloo, Kanada)

ŽENE U ISELJENIŠTVU

Prvi valovi iseljenika iz Hrvatske koji su zapljasivali obale Kanade i Sjedinjenih Američkih Država na kraju 19. i početkom 20. stoljeća bili su sačinjeni uglavnom od mladih, neobrazovanih muškaraca iz ruralnih sredina koji su onamo odlazili zbog političkih prilika, nepovoljne gospodarske situacije u domovini ili su bili privučeni pričama o obećanim zemljama Novoga svijeta.

Za njima su nerijetko ostajale žene, sestre, majke, djevojke, koje su u svojim sredinama često bile stigmatizirane kao napuštene, odbačene, manje vrijedne, a njihov je položaj, u kontekstu ionako teških prilika za žene toga vremena, bio još i teži... Mnoge od njih uskoro je i same čekala izgnaničko-iseljenička sudbina, napuštanje ognjišta, svega poznatog i odlazak u nepoznato, u nove sredine s potpuno novom kulturom, običajima, jezikom i načinom života općenito.

Povijest iseljenih Hrvata uglavnom je muška povijest. O ženama iseljenicama, njihovim životima u povijesnom, društvenom i kulturnom kontekstu zna se jako malo. Cilj je ovoga rada istražiti život žena u iseljeništvu, s naglaskom na iseljenice u Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama, te pokušati rekonstruirati barem dio njihove društveno-kulturne povijesti i njihova položaja u naručju, obiteljskom kontekstu.

VAL COLIC-PEISKER
(RMIT University, Australija)

INTERNALISATION OF CROATIAN HIGHER EDUCATION: IT IS TIME FOR A COMPREHENSIVE COORDINATED STRATEGY

This presentation is focused on the global integration of Croatian higher education: attracting international students and international research collaboration. Given the ongoing Bologna Process and recent accession of Croatia into the European Union, this seems the right moment to intensify efforts to integrate Croatian universities into the EU and global education and research. Drawing on my work experience at Australian universities, and their success in attracting international students (currently over 20% of total university students in Australia; education is 2nd biggest Australia's export industry), I propose a comprehensive strategy of globalisation of Croatian higher education. This strategy should connect with Croatian diaspora, especially university academics from Croatia working abroad, and with the "second (and further) generation" of Croatian origin who are potential students in Croatia. However, this is just one element; Croatia has several competitive advantages which should be kept in mind when developing the strategy: Croatian excellent "middle-Earth" (Mediterranean!) location; tourist attractiveness and popularity in new markets; educated and globally connected academic workforce proficient in foreign languages who can deliver university courses and programs; large diaspora linking the sector with key countries. Croatian government (primarily MZOS) should coordinate this strategy and offer clear incentives to Croatian universities (and individual academics) to take part in the institutional strategy of internationalisation. The rewards of integrating into global education and research market are by no means just economic, but also social, cultural and scientific, as well as gains in international prestige of the country. The strategy is also likely to re-gain some of the "brain" drained from Croatia over the past decades.

IVAN ČIZMIĆ

(Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb)

HRVATSKO NARODNO VIJEĆE

Autor će u izlaganju dati prikaz djelovanja Hrvatskoga narodnog vijeća, osnovanog 1974. u Torontu. Pokazat će na koji je način hrvatska emigracija pokazala jedinstvo u reagiranju na politička zbivanja u Hrvatskoj pod komunističkom represijom nakon Karađorđeva 1971. godine.

IVA ČULINA

(Hrvatska radiotelevizija, Zagreb)

OBLIKOVANJE ETNIČKIH STEREOTIPA I STVARANJE KONKURENTNOGA IDENTITETA – AUSTRIJSKI PRIMJER

Konkurentni identitet, koncept koji uvodi Simon Anholt, vodeći svjetski stručnjak za upravljanje nacionalnim identitetom, upućuje na kanale kojima se položaj države i nacionalnih vrijednosti prepoznaju na globalnoj razini. I dok je u spomenutom konceptu mjesto turizma neprisporno, a slijede izvozni proizvodi ili vanjska politika, potencijal iseljeništva u njemu ostaje tek naznačenim - neutemeljeno. Hrvatsko iseljeništvo u Austriji, drugom europskom prostoru streljenja za Hrvate, s kojom je Hrvatska potpisala 50-ak bilateralnih ugovora, iz čijih se gospodarskih institucija i korporacija u Hrvatskoj osjeća 6,5 milijardi eura vrijednosti investicija, s kojom nas povezuje višestoljetno isprepletanje političkih i kulturnih pojava, prva je razina s koje austrijska primajuća većina stvara asocijativne vrijednosti, spoznajne valorizacije u ukupnom imidžu Hrvatske.

Rezultati znanstvenoga istraživanja percepcije autohtonih i alohtonih Hrvata u Austriji, provedenog na prigodnom uzorku austrijskih studenata i turista, pokazuju razlike razine vrednovanja "nacionalnih karaktera", radnih i životnih navika, mentaliteta, utjecaja na njihovo oblikovanje. Isto istraživanje pokazuje nadalje znatnu razliku u percepciji Hrvata i ostalih etničkih zajednica bivše Jugoslavije te drugih useljeničkih skupina s kojima nas se nerijetko, službeno-statistički, javno i na razini kolokvijalnoga cinizma (klišjei Jugosa, izraz Tschusch), stavla u odnos. S iste je razine vidljiva i znanstvena opravdanost određenja hrvatskoga iseljeništva kao meke moći države, kanala za oblikovanje konkurenčnoga identiteta. Dodiri s useljenicima platforma su s koje se gradi socijalna distanca primajuće većine prema useljeničkoj manjini (zapošljavanje, bračni odnosi, kupovina hrvatskih proizvoda – efekt zemlje podrijetla).

Potvrda povezanosti hrvatskoga iseljeništva u Austriji i spomenutih koncepata najviše je vidljiva iz polarizacije stavova onih Austrijanaca koji imaju turistička iskustva ili u razlici poimanja ispitanika u Beču i Gradišcu, saveznim zemljama države u kojoj živi 18% stranaca, na čijem su prostoru migrantske teme (najčešće diskriminirajućega interpretativnog okvira) svakodnevni javni, politički i medijski diskurs.

MARICA ČUNČIĆ

(Staroslavenski institut, Zagreb)

"GAUDEAMUS" – HRVATSKI ČASOPIS NA ENGLESKOM JEZIKU I DOMOVINSKI RAT

Gaudeamus je hrvatski časopis na engleskom jeziku koji u Torontu izdaje Društvo bivših studenata hrvatskih sveučilišta / Almae matris croaticae alumni (AMCA) / Alumni and friends of Croatian universities. U članku se daje kratak pregled društava AMCA-a u Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama 1990-ih i povijest časopisa *Gaudeamus*. Posebno se analizira i obrađuje sadržaj rubrika i tema toga časopisa u vrijeme Domovinskoga rata i porača, kada je, osim redovitih kulturnih zanimljivosti i vijesti iz Kanade, Hrvatske i ostalih društava AMCA-a iz drugih zemalja, časopis postao sredstvo lobiranja u Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama za priznanje Republike Hrvatske, širenje istine o Domovinskom ratu i skupljanje pomoći žrtvama agresije na Hrvatsku. Članak ima abecedni indeks imena i mjesta obrađenih brojeva 1 (1990.) – 18 (1999.).

BLAŽENKA ČVORAK

(Adriatic Adventures Travel & Tours, Australija)

TURIZAM IZ AUSTRALIJE KAO ČIMBENIK RAZVOJA HRVATSKOGA GOSPODARSTVA

U siječnju 1970. napuštam svoju domovinu Hrvatsku i krećem u daleku Australiju. Prve godine života i rada u Australiji nisu bile luke, ali kao uporna Zagorka nisam se mirila s bilo kakvim poslom. Godine 1978. uspjela sam dobiti posao u putničkoj agenciji i ondje ustvari započinje moja karijera putničkoga agenta. Štoviše, ondje počinje moj životni san da tako spajam i povezujem Hrvatsku i Australiju. Tijekom tih 36 godina oko 90 000 ljudi posjetilo je i putovalo u Hrvatsku posredovanjem i uz pomoć moje agencije.

Prije 14 godina započela sam promovirati Hrvatsku kao turističko odredište. Organizirala sam dvije najveće medijske tvrtke u Australiji – Getaway i Great Outdoors – da snime ljepote Hrvatske i prikažu ih na dva najpopularnija australska televizijska kanala. U suradnji s drugim australskim agencijama moja je tvrtka organizirala nekoliko grupnih putovanja u Hrvatsku kao jedno od najljepših evropskih odredišta.

Sada već drugu godinu zaredom moja putnička agencija sponzorira Croatian National Radio & Television (CNRTV), snimanje dokumentarnih filmova o raznim dijelovima i regijama Hrvatske, turističke objekte te krstarenje po Jadranu s našim poslovnim suradnicima *Katarina Line*. Rezultat ove promidžbe bit će dvije ture australskih turista po Istri i Hrvatskom zagorju ove godine.

U budućnosti, uz naše uobičajene turističke programe, tvrtka Adriatic Adventures bavit se će, u raznim aranžmanima, i zdravstvenim i lječilišnim turizmom, to jest slanjem australskih turista u posjet i na boravak u hrvatskim toplicama. I, naravno, da bismo povećali broj australskih turista, nastojat ćemo educirati Australce da je Hrvatska predivna zemlja u svako godišnje doba.

Turizam je oduvijek bio velik dio hrvatskoga gospodarstva. U idućim godinama nastojat ćemo ne samo povećati broj australskih turista, koji su odlični potrošači, nego ćemo ih i upoznati s time da Hrvatska može pružiti mnogo više od svojih prelijepih nacionalnih parkova i ljepote Jadranskoga mora.

Sve spomenuto sigurno će doprinijeti ne samo hrvatskomu turizmu nego i hrvatskomu gospodarstvu.

ŠIMUN ŠITO ČORIĆ

(Švicarska)

DANAŠNJE STANJE IZVANDOMOVINSTVA I POTREBE ZA ZDRAVOM CJELOVITOŠĆU HRVATSKOGA KORPUSA

Da bismo se kao javni pojedinci i ustanove, kao narod i dvije naše države mogli pravilno postaviti prema fenomenu 3-4 milijuna Hrvata i njihovih potomaka diljem svijeta, nužno je što svestranije uočavanje i aktivno uvažavanje aktualnoga stanja hrvatskoga izvandomovinstva. Upravo se u prvom dijelu ovoga priloga nastoji doprinijeti toj nezaobilaznoj javnoj potrebi našega naroda s ove i one strane granice.

Kad se nakon toga ovdje naznačuju potrebe hrvatskoga izvandomovinstva u interesu zdrave cjelovitosti svekolikoga hrvatskog korpusa, onda se u prvom redu nastoji tematizirati i odgovarati na pitanja što je nužno činiti domovini, prije svega njezinim državnim i javnim institucijama: a) da Hrvati i njihovi potomci izvan domovine sačuvaju i više njeguju vrijednosti nacionalne baštine svojih korijena, b) da njima bolje obogaćuju zemlje i narode u kojima žive diljem svijeta te c) da budu prema svojim najboljim mogućnostima zdravo i učinkovito povezani s hrvatskom domovinom i međusobno po svijetu, a za nedvojbene interese cjelovitoga hrvatskog korpusa i njegove dostojeće prisutnosti u svjetskom mozaiku ovoga globalnog svijeta.

Na kraju ostaje i neizbjježno pitanje: tko je sve u našem narodu za što odgovoran i što je čiji posao na ovom polju?

PETAR ĆOSIĆ

(Hrvatski svjetski kongres u Njemačkoj)

DEMOKRATSKA PARTICIPACIJA HRVATSKOGA ISELJENIŠTVA U DEMOKRATSKIM PROCESIMA NA PRIMJERU PROSVJEDA ZA GENERALE

Na primjeru projekta Hrvatskoga svjetskog kongresa "ICTY Injustice" želimo pokazati sudjelovanje iseljeništva u demokratskim procesima u domovini. Kroz te i slične akcije lobiralo se za istinske interese Hrvata u političkim strukturama na Zapadu. Istodobno se raznim akcijama skretala pozornost, i u domovini i u svijetu, na sudbinu naših uznika.

VESNA DRAPAČ

(University of Adelaide, Australija)

CROATIAN IDENTITY FORMATION IN SOUTH AUSTRALIA 1945–1995: A MODEL FOR THE FUTURE?

This paper takes the example of Croatian communities in South Australia to demonstrate how their interactions with mainstream structures of social and cultural life enabled them to fulfill their desire to become recognised as Croatians. This basic recognition was important to them as officially they were known as "Yugoslavs". However, their associational life led to more than recognition. Engagement with non-Croats provided opportunities for new immigrants to establish independent organisations and to interact with a wider cross-section of people than might ordinarily have been the case given their comparatively low socio-economic status and the generally negative perception of Croatians as politically reactionary.

My presentation will analyze Croatian associational life centred on religious institutions and sport, notably football (soccer). These two examples demonstrate how integration became the vehicle for the wider acknowledgement and successful promotion of Croatian identity in South Australia. Community activism reached its apogee during the war for Croatian independence and, in its immediate aftermath, there was a general sense that Croatians in South Australia had contributed to an actual and metaphorical victory on many fronts.

Drawing on this historical background, my paper will seek to establish whether the established pattern of Croatian activism is still appropriate today. It will ask whether its nature and focus meet the needs of third and fourth generation Croatian Australians. Is it a model that can foster deeper and ongoing relations with a new and sovereign Croatia or should it be modified with a view to seeking additional points of focus for Croatian associational life?

MARIJA DURAKOVIĆ

(Bucerius Law School & WHU / University of Michigan, Sjedinjene Američke Države)

STRATEŠKA KOMUNIKACIJA I KORIŠTENJE DRUŠTVENIH MREŽA I NOVIH MEDIJA U POVEZIVANJU DOMOVINE I ISELJENIŠTVA

Razvoj i raširena uporaba društvenih medija u svakodnevnoj komunikaciji nose stratešku vrijednost, posebno za spajanje i jačanje kontakata između razdvojenih zajednica, poput hrvatskih. Društvene mreže, za razliku od ostalih klasičnih medija, nude mogućnost dvosmjerne komunikacije te lakšeg dolaženja do šire i ciljane publike u najkraćem mogućem roku. Naravno, ta nova online komunikacija podrazumijeva određena pravila i jasnu strategiju da bi što kvalitetnije funkcionalala. Kvalitetna komunikacija mora biti kontinuirana i rastuća te mora obuhvaćati čitav niz tema da bi se poboljšalo međusobno razumijevanje i percepcija imidža te, u krajnjoj liniji, pospješile konkretnе aktivnosti i suradnja između domovine i iseljeništva.

DANIJEL DŽINO
(Macquarie University, Australija)

**AKTIVNOSTI ZAKLADE HRVATSKIH STUDIJA U AUSTRALIJI
NA POTPORI I PROMICANJU ISTRAŽIVAČKIH DJELATNOSTI
POVEZANIH S HRVATSKOM I HRVATIMA (1984. – 2014.)**

Zaklada hrvatskih studija utemeljena je u kolovozu 1984. pod nazivom Hrvatska znanstvena naklada. Svrha je Zaklade prije svega osiguravati sredstva za održavanje i djelatnosti Centra hrvatskih studija na Sveučilištu Macquarie. Zaklada se također bavi promicanjem studija hrvatskoga jezika, književnosti, povijesti i kulture u Australiji, obrazovanjem budućih učitelja, predavača, prevoditelja i drugih struka kojima je neophodan hrvatski jezik. Uz to omogućuje kontinuitet istraživačke djelatnosti i izdavanje redovite znanstvene publikacije Croatian Studies Review te priređivanje konferencija, seminara i predavanja koja doprinose boljem (u) poznavanju i razumijevanju Hrvata, hrvatskoga jezika i hrvatske povijesti i kulture.

Referat će se fokusirati na aktivnosti Zaklade koje se bave potporom znanstvenim aktivnostima – posebice nakladničkom djelatnošću te znanstvenim projektima i ostalim aktivnostima vezanim za promicanje hrvatskoga jezika i hrvatske kulture u Australiji.

TOMISLAV ĐURASOVIĆ
(Njemačka)

**KRATKI OSVRT NA ODNOSE HRVATA U DOMOVINI I
IZVANDOMOVINSTVU**

Hrvatsko je izvandomovinstvo dimenzija koja obuhvaća svehrvatski korpus koji se iz bilo kojeg razloga našao izvan granica svoje iskonske domovine, izvan područja na kojem su danas ustrojene dvije države, Hrvatska i Bosna i Hercegovina.

Izvandomovinski Hrvati veoma su zabrinuti zbog razvoja stanja u naciji i državi. Zabrinuti smo jer se domovinska Hrvatska uistinu nalazi u dubokoj političkoj, gospodarskoj i društveno-socijalnoj krizi, a njezine vladajuće strukture, umjesto da porade na kulturi dijaloga, suradnji i otvorenosti, međusobnom respektu i toleranciji te poštovanju države i naroda iz kojih potekoše, otvoreno promiču podjele, netoleranciju, strah i destrukciju – zapreke koje su u prošlosti razdvajale jedinstveni hrvatski nacionalni korpus. Sva ta zastrašujuća svjetonazorska panika te demonizacija vlastitoga naroda i države produbljuje traumatiziranost u hrvatskom društvu, koja postaje izvoristem za nove sukobe i teško breme za mlade Hrvate i njihovu izgradnju suvremenoga nacionalnog identiteta.

Mi, Hrvati izvan domovine, odlučno odbacujemo dirigističko rastakanje hrvatskoga bića i protivimo se beskrupuloznom oduzimanju prava izvandomovinskim Hrvatima u strategiji razvoja i upravljanja Republikom Hrvatskom. Prema najnovijim preliminarnim podacima Svjetske banke, hrvatsko je izvandomovinstvo sa \$1,4 milijarde najveći strani ulagač u Hrvatsku. Ono dakle ima dvostruko više doznake od austrijskih investitora, a Austrijanci, prema hrvatskim statističkim podacima, slove kao najveći ulagači u Hrvatskoj.

I Zakon o prebivalištu – ta legalna, ali oktuirana zakonska regula koja izvandomovinskim Hrvatima nastoji još više zanijekati nacionalni identitet – djelo je vladajuće koalicije, no, ne smije se zaboraviti: taj je zakon prošao u Saboru uz blagoslov oporbe. Lako je danas općepoznato da je u Hrvatskoj svake godine broj umrlih veći od broja rođenih i da ona nema budućnosti bez korjenite demografske obnove, hrvatske državne vlasti – zakonodavnim i administrativnim odlukama poput spomenutog Zakona o prebivalištu – ipak niječu izvandomovinskim Hrvatima nacionalni identitet, a našoj djeci usađuju osjećaj stranca ili, u najboljem slučaju, gosta u jedinoj im domovini Hrvatskoj.

VERA GRAOVAC MATASSI / ANICA ČUKA
(Odjel za geologiju, Sveučilište u Zadru)

**ISELJAVANJE IZ DALMACIJE U SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE KRAJEM 19. I POČETKOM 20. STOLJEĆA:
PODRIJETLO I STRUKTURA ISELJENIH HRVATA**

Iseljavanje iz Dalmacije u Sjedinjene Američke Države na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće imalo je značajan utjecaj na demografski i gospodarski razvoj čitave regije. Statistički podaci o broju iseljenika, njihovoј strukturi i podrijetlu često variraju ovisno o različitim izvorima podataka. Jedan od izvora koji je nedovoljno istražen, a svakako može značajno doprinijeti poznavanju ove tematike, podaci su Imigracijskoga muzeja otoka Ellis Island Immigration Museum.

Autorice su istražile bazu podataka s više od 25 000 osoba koje su prilikom ulaska u Sjedinjene Američke Države kod etničke pripadnosti navele kategoriju "Dalmatinac". Tijekom istraživanja za veći dio tih osoba autorice su izdvojile točno naselje podrijetla, godinu dolaska u Sjedinjene Američke Države i dob u vrijeme iseljenja. Podatke o broju iseljenika usporedile su s podacima popisa stanovnika s početka 20. stoljeća, čime je u određenoj mjeri utvrđen utjecaj iseljavanja na demografske prilike pojedinih naselja. Osim toga, u radu se daje prikaz razloga iseljavanja, s posebnim osvrtom na utjecaj pojave i širenja filoksera na ondašnje agrarno društvo ruralnih dalmatinskih zajednica, u većoj mjeri orientirano na uzgoj vinove loze.

FRA JOZO GRBEŠ

(Hrvatski franjevci Amerike i Kanade, Sjedinjene Američke Države)

DIJASPORA: STANJE I PROBLEMI. KRATKI POGLED IZ AMERIKE

Iz perspektive američkoga Hrvata, franjevca, autor u izlaganju opisuje odnos samostalne hrvatske države i nositelja njezine vlasti prema hrvatskoj dijaspori, detektira probleme odnosa i nudi moguća rješenja. Autor raspoznaje i analizira tri razdoblja razvoja hrvatske dijaspore, koja imaju bitno različite procese i sadržaj rada: vrijeme prije uspostave hrvatske države, vrijeme rata i porača te vrijeme nakon 2000. godine. Prijedlozi za rješenje lošeg odnosa hrvatske države prema dijaspori su sljedeći: odnose dignuti na državnu razinu, osnovati ministarstvo dijaspore, napraviti projekte za mlade koji žele provesti ljeti u domovini, organizirati edukacijske susrete, osnovati školske programe za dijasporu radi učenja jezika, kulture i povijesti i dr.

MAJA GROŠINIĆ

(Sveučilište u Beču, Austrija)

HRVATSKE ZAJEDNICE, ORGANIZACIJE I INSTITUCIJE ISELJENIH HRVATA: USPOREDBA IZMEĐU AUSTRIJE I AUSTRALIJE

Hrvatske zajednice, organizacije ili institucije iseljenih Hrvata veoma su važne da bi se održala veza i kontakt s domovinom. Te se veze ipak međusobno razlikuju zbog udaljenosti (ili blizine) zajednica od Hrvatske.

Iseljeni su Hrvati, uz svoje hrvatske zajednice, prisutni u umjetnosti, znanosti, sportu, kulturi i drugim područjima života svojih novih postojbina. Na primjer, u Austriji se mogu naći nogometni ili kuglački sportski klubovi. To se odnosi i na Australiju, gdje su u nekim slučajevima takve aktivnosti i razvijenije nego u Austriji.

Bitan čimbenik za hrvatski identitet u dijaspori je Crkva. Crkva je mjesto gdje Hrvati čuvaju svoju vjeru i njeguju svoj hrvatski identitet. Ona se smatra glavnim organizatorom i mjestom okupljanja u novom (stranom) okruženju. Crkva ima i igra jednu od najjačih uloga u dijaspori u okupljanju Hrvata i očuvanju hrvatskoga nacionalnog identiteta.

Velik dio iseljenih Hrvata iselio se nakon 1945. zbog političkih i ekonomskih okolnosti. Svoje znanje, kulturu i identitet ponijeli su sa sobom te u "novim domovinama" izgradili institucije i organizacije u kojima su sa svojim najbližima njegovali, jačali i širili ljubav prema domovini i tako je čuvali od padanja u zaborav.

U svojim sam istraživanjima otkrila da su među iseljenim Hrvatima postojale dvije struje, jedna koja je radila za jugoslavenski sustav i druga koja je podupirala samostalnu i neovisnu hrvatsku državu. Unatoč teškoćama koje su ih pratile (npr. jezična barijera, drugačiji zakoni itd.) postali su uspješni građani, uspjeli su završiti visoke škole te značajno doprinijeti boljitu "nove domovine". Postoji dosta sličnosti između hrvatskih zajednica u Austriji i Australiji. Jedna od njih je bitka za održavanje svojih institucija, škola, organizacija i klubova, pa čak i cijelih zajednica. Najteže su pogodžene hrvatske škole: broj učenika u njima drastično pada u obje države. Hrvati u Austriji bliže su domovini, pa mogu češće, čak vikendom, doći na "osvježenje", a Hrvati u Australiji nemaju tu mogućnost. Oni su, međutim, upravo zbog zemljopisne udaljenosti od domovine izvrsno duhovno povezani s njom.

VINKO GRUBIŠIĆ

(University of Waterloo, Kanada)

ULOGA HRVATSKIH IZVANDOMOVINSKIH ŠKOLA AMERIKE I KANADE U UČENJU HRVATSKOGA JEZIKA IZVAN HRVATSKE

Prosvjetna organizacija Hrvatske izvandomovinske škole Amerike i Kanade (HiŠAK) – kojoj su se ubrzo pridružile i škole Australije i nekih europskih zemalja – umnogome je doprinijela učenju hrvatskoga jezika, povijesti i kulture, posebno od osnutka 1974. pa do proglašenja hrvatske državne neovisnosti 1991. godine. Kroz to je vrijeme osnovano mnogo škola, priređeno nekoliko školskih priručnika za učenje hrvatskoga jezika, glazbe i hrvatske kulture općenito. Uz nekoliko kanadskih međunarodnih seminara za učenje hrvatskoga jezika i folklora priređena su i dva veoma uspješna međunarodna seminara, na kojima su sudjelovali učitelji iz Kanade, Sjedinjenih Američkih Država, Australije, Njemačke, Švicarske i Švedske. Organizacija se uime brojnih učitelja, roditelja i učenika zalagala za priznanje hrvatskoga jezika na svim školskim razinama, pa je tako npr. sa seminara održanog 1985. na različite adrese poslano nekoliko tisuća primjeraka "Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika".

Organizaciju je od početka stručno i finansijski potpomagala kanadska vlada, pa su priručnici objavljeni u okvirima Hrvatskih izvandomovinskih škola Amerike i Kanade prošli stručne recenzije, a recenzente je određivala kanadska vlada.

JADRANKA GOVDANOVIC

(Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Njemačka)

ZNANOST O HRVATSKOM JEZIKU I KULTURI NA NJEMAČKIM SVEUČILIŠTIMA

Predavanje se bavi problematikom studijskih mogućnosti hrvatskoga jezika i kulture u Njemačkoj. Kao posljedica jugoslavenskih vremena još se uvijek u germanofonim zemljama većinom predaje tzv. B/K/S (bosanski/hrvatski/srpski) i za to je obično zadužen jedan lektor, koji potpuno vlada jednim od tih jezika, a druga dva u uporabnom komunikativnom smislu ne može adekvatno predavati. Na Sveučilištu u Heidelbergu problem je riješen tako da se predaje hrvatski i srpski jezik (hrvatske vježbe provodi kroatologinja iz Zagreba koja sada doktorira u Heidelbergu) i hrvatska, srpska i bosanskohercegovačka književnost. Treba naglasiti da je to problem i ekonomski prirode, jer je broj studenata osnovica za proračun kapaciteta koje plaćaju njemačka sveučilišta, a spajanjem predmeta povećava se broj studenata. Neka sveučilišta imaju lektore koje plaća Hrvatska, ali za znanost Hrvatska u Europskoj uniji još uvijek ne financira katedre. Kao djelomični supstitut postoje samo dogовори o suradnji, koji ipak ne mogu zamijeniti katedre. Krajnje je vrijeme da se Hrvatska izravno angažira za znanost o hrvatskom jeziku i kulturi na sveučilištima u Europskoj uniji.

PREDRAG HARAMIJA / OLIVERA JURKOVIĆ MAJČ
(Zagrebačka škola ekonomije i managementa, Zagreb)

PERCEPCIJA HRVATSKE U SVIJETU – ULOGA ISELJENIŠTVA
U BRENDIRANJU HRVATSKE

Organizacija FutureBrand već devet godina svake godine mjeri snagu država kao međunarodnih brendova. Istraživanje za 2012. dalo je zanimljive rezultate. Istraživano je 118 zemalja. Prvih 10 po snazi brenda su (ovim redom): Švicarska, Kanada, Japan, Švedska, Novi Zeland, Australija, Njemačka, Sjedinjene Američke Države, Finska i Norveška. Hrvatska je na 41. mjestu od 118 zemalja svijeta, ali i prva u kategoriji zemalja Srednje i Istočne Europe. Među tim zemljama Češka je na 44. mjestu, Slovenija na 63., Mađarska na 65., Slovačka na 73., Bugarska na 79., Bosna i Hercegovina na 82., Albanija na 94., Rumunjska na 100. i Srbija na 108. mjestu.

Glavni kriteriji mjerjenja snage brenda su svijest (koliko dobro ljudi znaju zemlju), bliskost (koje kvalitete padaju na pamet kad razmišljamo o zemlji), asocijacije (koliko se cijeni zemlja), preferiranje (razmatra li se zemlja kao odredište za posjet ili investiciju), posjet (preporučuju li posjetitelji zemlje posjet drugima). Svaki od kriterija sadrži niz odrednica: tako se npr. u slučaju "asocijacije" razmatraju sustav vrijednosti, kvaliteta života, poslovno okružje, kultura, znamenitosti i turistička odredišta.

Biti vodeći brend (pa makar i regionalno) golema je prednost na konkurentnom tržištu. Važno je pitanje znamo li mi tu dobru percepciju u svijetu iskoristiti u osnaživanju svoje gospodarske konkurentnosti.

Možemo zaključiti da postoji razlika u tome kako vidimo sami sebe i kako nas percipiraju u svijetu: npr. velika je razlika između napisa u hrvatskom tisku i rezultata ovog istraživanja – po napisima nikako ne bismo dobili sliku da je Hrvatska vodeći brend među zemljama Srednje i Istočne Europe.

Dobra slika Hrvatske u svijetu uvelike je zasluga i našega iseljeništva. Ono je u velikoj mjeri izvor informacija o Hrvatskoj. U svijetu umreženom internetom dobar se glas veoma brzo širi, a osobna preporuka najviše znači.

JANKO HERAK
(Farmaceutsko-biokemijski fakultet, Zagreb)

UGLEDNI HRVATSKI ZNANSTVENICI U DIJASPORI

Hrvatsko-američko društvo u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika objavilo je devet knjiga o znanstvenim dostignućima ponajboljih hrvatskih znanstvenika koji žive ili su živjeli izvan domovine. Njihove znanstvene (dijelom i osobne) biografije pisali su domaći ili strani znanstvenici iz uže struke osobe o kojoj su pisali. Tekstovi su objavljeni dvojezično, na hrvatskom i engleskom jeziku. Obrađeno je preko 80 osoba iz širega područja prirodoslovja, iz gotovo svih razvijenih (i neki iz manje razvijenih) zemalja, najviše iz Sjedinjenih Američkih Država. Odabir je napravljen na temelju znanstvenoga opusa, procjene vrijednosti djela s vremenskim odmakom, statusa u sveučilišnim i drugim znanstvenim institucijama i dobivenih objektivnih priznanja. Osobe o kojima su objavljena poglavla u knjigama dio su znanosti zemalja u kojima rade ili su radile. No ti su ljudi dio i hrvatske znanosti. Rođeni su, odgojeni i obrazovani u Hrvatskoj ili u hrvatskim obiteljima u inozemstvu. Većina od njih u Hrvatskoj je i ušla u znanost. Odselivši se, oni ili obitelji u kojima su rođeni sa sobom su ponijeli civilizacijske, kulturološke, povijesne, tradicijske, obrazovne i druge društvene odrednice domovine iz koje potječu, koje su im omogućile da u novoj sredini dosegnu svoje znanstvene vrhunce. Zato kada vidimo važno znanstveno djelo tih autora, objavljeno pod nazivom institucija izvan Hrvatske, prisjetimo se da nešto od tog djela potječe i iz naše sredine. Mi smo dužni o tome izvestiti našu i stranu znanstvenu javnost.

PETAR HINIĆ
(Hrvatska zajednica grada Stuttgarta, Njemačka)

HRVATSKA I IZVANDOMOVINSTVO U SUVREMENOM
SVIJETU

Oslobađanjem Hrvatske od srpske i komunističke vladavine očekivali smo velike promjene u hrvatskom društvu, koje bi nastojalo zadovoljiti suvremen način odnosa spram iseljeništva i općenito svih građana izvan domovine. Umjesto međusobnog prihvaćanja i suradnje te svestranog obogaćivanja u kulturno-političkom i još izraženije gospodarskom pogledu, hrvatsko je mnoštvo, osim pojedinaca s dobrim odnosima s vrhom vlasti, isključeno iz te suradnje i stvaranja suvremenog hrvatsko-hrvatskog zajedništva. Dakle, obnavljanje odnosa unutar hrvatskoga nacionalnog korpusa nije uspjelo jer su ga nadjačala politička razmišljanja iz vremena komunizma, kada je iseljeništvo bilo neprijateljski faktor koji su razne tajne službe bivše države nadzirale, usmjeravale i nerijetko se s njim sukobljavale u interesu zaštite partijske monolitnosti i očuvanja "tekovina socijalističke revolucije".

JIM HLAVAČ
(Faculty of Arts, Monash University, Australija)

HRVATSKI JEZIK MEĐU PRIPADNICIMA DRUGE GENERACIJE
AUSTRALSKO-HRVATSKE ZAJEDNICE

Ovo izlaganje bavi se problematikom održavanja hrvatskoga jezika među članovima drugog naraštaja australsko-hrvatske zajednice u drugom najvećem australskom gradu Melbourneu. Cilj je izlaganja najprije prikazati opće podatke o brojnosti hrvatske govorne zajednice u Australiji i Melbourneu te sliku učenja i korištenja hrvatskoga jezika među stotinom mladih Australaca čiji su roditelji došli u Australiju kao odrasle osobe. Glavni dio izlaganja sačinjava pregled najvažnijih domena u životu govornika manjinskoga (hrvatskoga) jezika i opis jezičnih kombinacija. To su sljedeće jezične domene: roditelji i obiteljski dom u djetinjstvu; "intimni" jezik i jezične navike na osobnoj razini; slobodno vrijeme – društveni život – crkva; mediji; radno mjesto – obavljanje trgovačkih transakcija i konzumiranje uslužnih djelatnosti – susjedstvo; obrazovanje; bračni drug; djeca i tzv. treća generacija. Kod 100 ispitanika uočilo se da je velika većina stekla prve jezične vještine kao što su slušanje i govorenje hrvatskoga jezika i da s roditeljima uglavnom komunicira na hrvatskom. S braćom i sestrama nešto je drugačija slika – preko 50% ispitanika koristi isključivo engleski jezik. U intimnoj sferi Australci hrvatskoga podrijetla opet preferiraju engleski, ali hrvatski zauzima važno mjesto u određenim kontekstima. U domeni društvenoga života ispitanici kažu da podjednako koriste engleski i hrvatski, a izbor jezika ovisi o određenoj osobi ili određenom kontekstu. Kod medija i obrazovanja dominira engleski jezik. U zaključku su iznesene prognoze o budućnosti hrvatskoga jezika ako sadašnji članovi druge generacije prenose hrvatski jezik na buduću, treću generaciju.

CAROLINE HORNSTEIN-TOMIĆ
(Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb)

SKILLED MOBILITY AND THE RETURN OF SCIENTISTS FROM
ABROAD – POLICIES AND PRACTICES IN CROATIA

Like other countries with large diasporas and concerns about increasing brain drain also Croatia has recently invested into developing further diaspora outreach and return policies particularly targeting the highly skilled. The paper will present recent brain drain / circulation dynamics. It will from there take a comparative look into brain gain-policies and related programs and critically raise the question of their sustainability. Narrative interviews with scientists who have recently returned to Croatia after longer periods abroad will provide argumentative basis from where to address the precarious relation of policy intentions and outcomes, by discussing experiences of (re-) integration, the role of networks and social capital, knowledge deficits / advantages / transfers, strategies of adaption, and spaces for change agency.

IVAN HRSTIĆ
(Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb)

ISELJAVANJE IZ DALMACIJE OD 1921. DO 1931. – PRIMJER
KOTARA MAKARSKA

I seljavanje je jedan od najznačajnijih demografskih i povijesnih čimbenika Dalmacije i u velikoj je mjeri oblikovalo njezinu današnju sliku. Masovniji odlazak lokalnoga stanovništva, uglavnom u prekoceanske zemlje, može se pratiti već od 60-ih godina 19. stoljeća, a taj je proces prekinuo početak Prvoga svjetskog rata. Nakon 1918., uslijed brojnih restrikcija najvećih useljeničkih država, iseljavanje više nikada nije dosegнуlo stope kao do 1914., no nije ni prestalo. Tako je 1920-ih došlo do većeg iseljavanja u do tada manje atraktivne prekoceanske destinacije te u europske države, ali nakon 1929. i ono slabi uslijed jačanja posljedica Velike gospodarske krize. Stoga se početak 30-ih godina može smatrati završetkom jednog ciklusa iseljavanja.

Cilje izlaganja na temelju neobjavljene arhivske građe i dostupne literature donijeti procjenu o opsegu iseljavanja iz makarskoga kotara tijekom tog razdoblja. Pritom će kotar Makarska imati ulogu svojevrsne studije slučaja za Dalmaciju u cjelini jer će istraživanje biti provedeno na tri razine koje karakteriziraju i kotar i regiju u cjelini: grad na obali, ruralno primorsko područje te Dalmatinska zagora. Posebna pozornost обратит će se na rodnu i dobnu strukturu iseljenika, jer su migracije po svojoj prirodi veoma selektivne te u određenim uvjetima pretežno emigrira stanovništvo s određenim strukturnim obilježjima, što ima dugoročne posljedice na cjelokupni društveni razvoj.

MLADEN IBLER
(Danska)

"PRIČE IZ DAVNINE", IVANA BRLIĆ MAŽURANIĆ U
SKANDINAVIJI

U skandinavskim je zemljama djelo Ivane Brlić-Mažuranić Priče iz davnine prevedeno tri puta (u Švedskoj 1928., u Danskoj 1929. i 1930. godine). Autor će u izlaganju analizirati razloge uspješnosti hrvatske spisateljice u Skandinaviji, koju tamošnji mediji nazivaju "hrvatskim Hansom Christianom Andersenom". Predstavit će se spomenuti prijevodi i odnos publike skandinavskih država prema djelu Ivane Brlić-Mažuranić.

KATICA IVANDA / OZANA RAMLJAK
(Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb / Veleučilište Vern, Zagreb)

IDENTITET U DJELU HRVATSKO-NJEMACKE KNIŽEVNICE
IRENE VRKLJAN

Od 70-ih godina u Njemačkoj je sve prisutnija literatura koju pišu književni doseljenici, koja je najprije bila prepoznata pod zajedničkim pojmom gastarbajterske literature, zatim migrantske literature, a naposjetku se učvrstila u terminu literature u egzilu. Iseljenička je književnost bitno određena obiteljskim, emotivnim, duhovnim, socijalnim, intelektualnim i kulturološkim naslijeđem transferiranim u zemlju useljenja te uspostavom veza u kojima se između ta dva prostora prepoznaje i artikulira vlastiti identitet. Potraga za identitetom, njegova definiranja i trajna redefiniranja u ovom će se radu propitati i predstaviti na primjeru Irene Vrkljan, hrvatsko-njemačke književnice čiji se životni i književni put izgrađuje između Zagreba i Berlina. On se oblikuje fragmentima sjećanja, prostora, vremena i osoba kroz koje književnica definira vlastiti ljudski, ženski, egzistencijalni i literarni položaj desetljećima ustrajno živeći unutarnju i vanjsku bilokaciju.

BERISLAV JANDRIĆ / MARINO MANIN

(Hrvatski institut za povijest, Zagreb)

POLITIČKA EMIGRACIJA U ZAPADNOJ NJEMAČKOJ I
ARGENTINI (1946. – 1950.)

Polazi se od razmatranja stajališta iz starije hrvatske historiografije, a donekle i one suvremene, o hrvatskoj političkoj emigraciji, koja mahom nije cijelovito sagledavana i interpretirana, nego se o njoj pisalo s aspekta neprijatelja naroda, ratnih zločinaca ili diverzantsko-terorističkih akcija itd. Hrvatsku političku emigraciju komunistički je režim, s obzirom na brojnost i intelektualnu snagu, procjenjivao najopasnijim vanjskim neprijateljem. Stoga nije čudno da je protiv nje poduzimao učestale represivne mjere.

Neposredno nakon završetka Drugoga svjetskog rata hrvatska politička emigracija u izbjegličkim logorima Italije i Austrije započela se okupljati, stvarajući planove za rušenje komunističkoga režima u domovini i uspostavu hrvatske države, smatrajući – s pravom – da hrvatski narod, kao i ostali narodi svijeta, ima pravo na vlastitu državu, nacionalna obilježja, kulturu, a ponajprije na svoj materinji, hrvatski jezik.

Sklonjeni u logorima, u statusu raseljenih osoba (displaced persons), bez domovine, države, državljanstva, slobode, prava, mahom odvojeni od svojih obitelji, a pod vodstvom bivših ministara Nezavisne Države Hrvatske koji su izbjegli izručenje i komunističku represiju, sačinjavali su, zahvaljujući liberalnim

stajalištima Zapada, osobito Amerikanaca, neformalno državno vodstvo u emigraciji. Širom svijeta, u državama gdje su našli utočište, stvarane su emigrantske organizacije (Hrvatski oslobodilački pokret, Hrvatski narodni odbor, Hrvatski demokratski odbor, Hrvatski demokratski savez, Hrvatsko revolucionarno bratstvo, Hrvatski revolucionarni pokret, Hrvatska republikanska stranka, Hrvatska državotvorna stranka). Osim odbora, saveza, stranaka i pokreta postojali su instituti, društva i organizacije mladeži s istim predznakom, čiji je zadatak bio rušenje komunizma i stvaranje neovisne hrvatske države. U zemljama gdje su našli utočište, najviše u Južnoj Americi (Argentina) i Europi (Zapadna Njemačka), njihovo djelovanje nije smjelo biti političko nego prosvjetno, kulturno, humanitarno, sportsko itd.

Zapadna Njemačka, za razliku od drugih europskih država, dala je utočište mnogim izbjeglim Hrvatima, a njihov je broj zbog smanjenja troškova vlade Velike Britanije u svibnju 1946., preseljenjem izbjeglica iz talijanskih savezničkih logora u Njemačku, naglo povećan. Republika Argentina bila je drugo odredište za brojne izbjegle Hrvate, koji su onamo počeli u manjim skupinama dolaziti već tijekom 1946., a masovno početkom 1947. godine.

ALOJZ JEMBRIH

(Hrvatski studiji, Zagreb)

STROHALOVA KNJIŽEVNA ZAUZETOST ZA HRVATSKE
ISELJENIKE

U hrvatskoj povijesti književnosti, jezikoslovju, glagolitici, priređivačkoj i izdavačkoj djelatnosti ime Rudolfa Strohala (1856. – 1936.) više je nego poznato. No manje ga se poznaje po njegovim pripovijetkama koje je namijenio hrvatskim iseljenicima. Uočavajući posljedice društvenoga raslojavanja, raspada zadruga i ekonomске emigracije, Strohal je u svim tim čimbenicima pronašao mnogo motiva te opisao sudbinu iseljavanja iz svojega zavičaja. Prve pripovijetke s takvom tematikom objavljuje u časopisu Pobratim (1895./96.): "Put jednog Hrvatskog seljaka u Ameriku i natrag" i "Grozna smrt jednoga Hrvata u Americi". Dvije knjige pripovjedaka, Kalanov otok i Nejednaki ljudi, u podnaslovu imaju oznaku "Izdanje za američke Hrvate". Osim toga, Josip Marohnić iz Hreljina, predsjednik Hrvatske bratske zajednice u Sjedinjenim Američkim Državama, izdao je 1912. Strohalove Narodne pripovijetke iz sela Stativa i Narodne pripovijetke iz Karlovca, sela Lokve, Delnica i trgovišta Vrbovskog.

Sve to pokazuje Strohalovu zauzetost za hrvatske iseljenike njegova zavičaja, njegovu socijalnu osjetljivost, te je on, moglo bi se reći, u hrvatskoj publicistici preteča izdavača književnih djela za potrebe hrvatskih iseljenika. U referatu će biti prikazan pripovjedački diskurs spomenutih Strohalovih pripovjedaka.

JOSIP JURČEVIĆ

(Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb)

HRVATSKO ISELJENIŠTVO U USPOSTAVI I OBRANI
REPUBLIKE HRVATSKE

Hrvatsko je iseljeništvo imalo jednu od presudnih uloga u uspostavi samostalne hrvatske države i njezinoj obrani od srbijanske oružane agresije. To se očitovalo na nekoliko razina. Ponajprije, u hrvatskom je iseljeništvu kontinuirano i sustavno – u idejnom, organizacijskom i emotivnom smislu – održavana i njegovana ideja hrvatske državotvornosti. To je bilo posebno značajno u razdoblju postojanja komunističke Jugoslavije, u kojoj se zatirao svaki oblik slobode i posebno ideja o samostalnoj hrvatskoj državi. U vrijeme sloma komunističkih režima u istočnoj i srednjoj Europi hrvatski su iseljenici dali velik doprinos uspostavi pluralne demokracije u Hrvatskoj te procesu državnoga osamostaljenja Hrvatske. Posebno veliku ulogu imalo je hrvatsko iseljeništvo u obrani Republike Hrvatske od srbijanske oružane agresije. Prinosi hrvatskoga iseljeništva bili su složeni: od lobiranja, finansijskih sredstava i nabavke oružja do izravnog sudjelovanja velikog broja iseljenika u hrvatskim oružanim postrojbama.

Ova je važna tema – kao i mnoge druge teme hrvatske povijesti – ostala uglavnom neistražena i javno prešućena, te će podaci iz ovog izlaganja biti prinos njezinu istraživanju.

MONIKA JUROVIĆ

(Hrvatski svjetski kongres u Njemačkoj)

DOPRINOS HRVATSKOGA ISELJENIŠTVA HRVATSKOME GOSPODARSTVU

Istraživanjem monetarnoga doprinosa hrvatskoga iseljeništva došlo se do veoma zanimljivih podataka. Brojke pokazuju npr. da samo prikazane godišnje doznake iseljenika iznose gotovo trećinu prema cijelokupnim prihodima od turizma u Republici Hrvatskoj. Podaci Svjetske banke pokazuju da je 2012. visina doznaka koje Hrvati izvan domovine uplaćuju na privatne račune u Hrvatskoj iznosila \$1,4 milijardi. Uz transfere koje su registrirale središnje nacionalne banke, financijski svjetski analitičari upozoravaju na to da treba uračunati barem dodatnu polovicu tog iznosa koja dolazi i drugim kanalima, uključujući gotovinu koju iseljenici sami donose pri posjetu domovini.

MARIJAN KARABIN

(Švicarska)

PJEŠMA KAO "SVJEDOK SVOJEGA VREMENA"

U izlaganju će autor predstaviti svoj polustoljetni pjesnički rad, obilježen motivima domovine i patnjama hrvatskoga naroda u domovini i iseljeništvu. Pjesmama "Pamet i vlast" (1987.), "Piljari i guljari" (1987.), "Šutnja" (1988.), "Zloslutni preludij" (1988.), "Nekrolog" (1989.), "Pred svanuće" (1990.), "Molitva za Hrvatsku" (1991.), "Vraži poseł" (1988.) te "Zadnja pesma" (1989.) dočarati će dubinu svojega prožimanja patnji hrvatskoga naroda, ali i radost iščekivanja stvaranja samostalne hrvatske države.

MARICA KARAKAŠ OBRADOV

(Hrvatski institut za povijest, Zagreb)

NASTOJANJA JUGOSLAVENSKIH KOMUNISTIČKIH VLASTI OKO POV RATKA EMIGRANATA S JUGOSLAVENSKOGA PODRUČJA

Jugoslavenske su vlasti odmah po završetku rata ulagale velike napore da potaknu na povratak osobe koje su emigrirale od 1880-ih do početka Drugoga svjetskog rata, većinom u prekomorske zemlje i neke europske države. Udio Hrvata među tim emigrantima bio je velik, ponajprije u Sjedinjenim Američkim Državama, Australiji i Novom Zelandu. Plan je bio uključiti ih dijelom u kolonizaciju Vojvodine, a dijelom naseliti i na ostala jugoslavenska područja. U prve dvije poslijeratne godine većina povratnika dolazila je pojedinačno, a masovno vraćanje zabilježeno je 1947. i 1948. godine. Planirani broj povratača koje su vlasti željele nije ostvaren. Razlozi izneseni za slab odaziv povezivani su uz nedovoljno zalaganje i "nepravilnu propagandu" jugoslavenskih predstavnika među iseljeništvom te nezadovoljstvo prvih povratnika prihvatom i smještajem, koje se prenosilo i na potencijalne povratnike koji su zbog tih negativnih iskustava odustajali od povratača. Jugoslavenske su vlasti smatrale da masovniji povratak sprečava i "propaganda reakcije" među iseljeništvom te Rezolucija Informbiroa. Od 1945. do 1951. vratilo se 16 128 iseljenika. Više od 50% činili su Hrvati (8320 povratnika), a oko 28% Slovenci (4465 povratnika). Najveći broj iseljenika smjestio se na područje Hrvatske. Od toga su većinu činili Hrvati, s oko 5700 osoba, te oko 350 Slovenaca i oko 290 Srba koji su bili podrijetlom s hrvatskoga područja. Oko 500 Hrvata naselilo se u Sloveniju, oko 290 u Srbiju i oko 150 u Bosnu i Hercegovinu. Od 1946. do 1953. reemigriralo je oko 900 iseljenika, ponajviše iz Hrvatske (oko 650 osoba), a 170 osoba je umrlo, pa se do 1953. u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji zadržalo 15 042 iseljenika.

FRA JOSIP A. KEŠINA

(Hrvatski katolički centar Blacktown, Australija)

NEKE CRTE IZ PROBLEMATIKE OPSTANKA ZAJEDNICA AUSTRALSKIH HRVATA

Autor u izlaganju analizira problematiku očuvanja hrvatskoga identiteta australskih Hrvata. Opisuje genezu hrvatskoga naroda u Australiji od prve generacije, koja je u Australiju stigla 1960-ih i 1970-ih, preko njihove djece (druga generacija) pa do njihove unučadi (treća generacija). Daje smjernice za duhovnu i kulturološku konsolidaciju, a kao njihove glavne nositelje vidi hrvatske etničke škole i hrvatsku Katoličku crkvu.

MARIN KNEZOVIĆ
(Hrvatska matica iseljenika, Zagreb)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Izlagач će ukratko predstaviti programe Hrvatske matice iseljenika s osvrtom na njezinu povijest, odnosno razmjerno dugu tradiciju. Potom će predstaviti planove Matice za budućnost i prijedloge novih, mogućih projekata. Izložit će novo usmjerjenje Matice, koja bi se trebala u prvom redu usmjeriti od institucije općega tipa prema kulturnoj i obrazovnoj ustanovi utemeljenoj na novim tehnologijama. Predstaviti će se i prijedlog revitalizacije Matice kao mjesta susreta domovine i dijaspore.

MARIJANA KÖPF
(Njemačka)

MOGUĆNOSTI SURADNJE IZMEĐU MEDIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ I MEDIJA U HRVATSKOM ISELJENIŠTVU

Autorica u izlaganju propituje ulogu hrvatskih medija u emigraciji i medija u Republici Hrvatskoj, razmatra njihovo trenutačno značenje i promišlja mogući razvoj u budućim vremenima. Postavlja pitanje potrebe razvoja novih struktura odnosa iseljene Hrvatske i domovine te daje platformu toga razvoja, koji bi se temeljio na umreženosti domoljubnih intelektualaca.

Razmatra se utjecaj politike na Hrvatsku radioteleviziju te sagledavanje zina u logu demokratskog društva u demokratskim procesima. Nadalje, autorica iznosi svoja razmišljanja o utjecaju domoljubnih intelektualaca na demokratske procese te daje primjere njemačkih medijskih kuća, poglavito primjer pravnoga uređenja medijske kuće na temelju zadružarstva, iznoseći to kao primjer mogućega poslovnog plana.

MIJO KORADE
(Hrvatski studiji, Zagreb)

HRVATI U SVIJETU PRIJE ISELJENIKA: ZNANSTVENI, KULTURNI, DRUŠTVENI I VJERSKI ASPEKT

Cilj je izlaganja ukratko opisati rad hrvatskih djelatnika u europskim i prekomorskim zemljama u različitim područjima kulture i znanosti od 16. do 20. stoljeća. Ovdje spominjem samo neke najznačajnije, kojima sam se desetljećima bavio u svojim istraživanjima. Tu su prije svega prekoceanski misionari i istraživači Ferdinand Končak, Ignac Szentmartony, Ivan Krstitelj Marchesetti, Ivan Rattkay, Nikola Rattkay, Franjo Haller, Nikola Sušić; misionari među radništvom i iseljenicima Ivan Fiorović, Josip Kundek, Enrico Bontempo i Mihovil Gattin; gradišćanski Hrvati, znanstvenici i teološki pisci Mihael Lipšić i Miho Horvat; filozofski, prirodnosnanstveni i teološki pisci Josip Zanchi, Franjo Staindl, Josip Marinović, Leonard Bagni i Josip Gall; diplomat Stjepan Drenoczy, pjesnici i govornici Mihael Lauretano, Ivan Lukarević, Benedikt Rogačić, Miho Mondegaj i dr. Bit će također govora o raznim manje poznatim vidovima djelatnosti glasovitih Hrvata u drugim zemljama, kao što su primjerice Ruđer Bošković, Juraj Križanić, Stjepan Gradić, Rajmund Kunić, Bernard Zamanja, Aleksandar Komulović, Augustin Michelazzi, Nikola Laurenčić, Josip Keresturi, Antun Mihanović, Ivan Kukuljević Sakcinski, Josip Voltić.

HRVATSKI STUDIJI

Od samog početka Hrvatskih studija, prije više od 20 godina, predavali su se razni kolegiji iz područja hrvatskoga iseljeništva, o Hrvatima izvan domovine, o hrvatskim glasovitim ljudima izvan domovine (kroz povijest i danas), o hrvatskim manjinama, o jeziku i kulturi Hrvata izvan domovine itd. Od desetak profesora, koji se istaknuli svojim radovima i istraživanjima hrvatskoga iseljeništva i dijaspore, većina njih i danas je angažirana na studijima na tim temama. Nabrojiti ću ih samo nekoliko: Ivan Rogić, Ivan Čizmić, Ljubomir Antić, Alojz Jembrih, Jasna Čapo, Sanja Vulić, Marin Sopta, Rebeka Mesarić Žabčić, Mijo Korade.

Hrvatski su studiji, osim toga, organizirali ljetne škole o iseljeništvu, ljetne škole hrvatskoga jezika i II. kroatističku konferenciju na temu "Hrvati izvan domovine" (2011.). Već se nekoliko godina izrađuju i postoje programi za studij ili katedru hrvatskoga iseljeništva na Hrvatskim studijima, koji uslijed raznih okolnosti još nije ostvaren.

Tematika hrvatskoga iseljeništva i Hrvata izvan domovine prisutna je na svim stupnjevima studija. Na poslijediplomskom studiju povijesti i kroatologije obranjeno je desetak doktorata i nekoliko ih je sada u izradi. Na diplomskom studiju obranjeno je oko 40 diplomskih (magistarskih) radova, a na dodiplomskom studiju također deseci završnih radova.

Hrvatski su studiji sklopili ugovor o suradnji s Katedrom za hrvatski jezik na Sveučilištu Waterloo (Kanada), na kojemu od prošle godine hrvatski jezik predaje djelatnik Hrvatskih studija dr. Davor Piskač. U tijeku su dogовори o suradnji s Centrom hrvatskih studija Sveučilišta Macquarie (Sydney, Australija). Profesori na Hrvatskim studijima zajedno sa studentima pripremaju elektroničke radionice, kojima će cilj biti upoznavanje hrvatske povijesti i kulture (npr. "Hrvatska povijest", "Hrvatski humanisti").

JOHN PETER KRALJIĆ
(Sjedinjene Američke Države)

HRVATSKA AKADEMIA AMERIKE I HRVATSKI
INTELEKTUALCI U ISELJENIŠTVU

Organizacija The Croatian Academy of America (CAA), ustanovljena u Sjedinjenim Američkim Državama 1953., objavljuje znanstveni godišnji zbornik Journal of Croatian Studies od 1960. godine. Kao nepolitičku organizaciju utemeljila ju je skupina hrvatskih iseljenika koji su željeli promovirati hrvatsku povijest i književnost te hrvatsku kulturu u Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi. Studia Croatica i Hrvatska revija igrali su sličnu ulogu. U ovom izvještaju autor namjerava ocrtatи kratku povijest CAA-a, a donekle i druge slične organizacije, i predložiti kako te ustanove mogu biti korisne za hrvatske intelektualce i građane Republike Hrvatske.

WOLFY KRAŠIĆ
(Filozofski fakultet, Zagreb)

GENEZA I MODIFIKACIJE IDEJE O HRVATSKOM MIRU

Ovaj rad upotpunjuje i dijelom ispravlja prilično jednostavnu sliku koju hrvatska javnost ima o ideji hrvatskoga mira, odnosno pomirenja. Znatnim je dijelom za nepoznavanje ovoga pitanja odgovoran i odnos hrvatske historiografije prema problematice hrvatske političke emigracije, koju je domovina uglavnom tretirala kao i cijelokupnu emigraciju – često s nezanimanjem. Zamisao o pomirenju nekadašnjih hrvatskih partizana i ustaša, pa onda i o suradnji hrvatskih nacionalista i hrvatskih komunista na stvaranju neovisne hrvatske države, bila je iznimna koncepcija koja se pojavila među hrvatskim političkim emigrantima nakon Drugoga svjetskog rata. Najviše je došla do izražaja tijekom hrvatskoga reformnog pokreta, što pokazuje da emigracija nije bila odsječena grana hrvatskoga naroda nego njegov integralni dio koji je, baš kao i domovina, na različite načine percipirao promjene od 1966. do 1971. godine. Rad se temelji na potpuno novim izvorima, poput kolekcije pisama istaknutih članova emigrantske organizacije Hrvatski narodni otpor ili pak dosjea njezina vođe Vjekoslava Luburića nastalog djelovanjem jugoslavenskih tajnih službi. Autor je obavio i nekoliko opširnih razgovora s još uvijek živućim sudionicima tih gibanja te detaljno pregledao relevantni emigrantski tisak. Jedna od glavnih namjera rada jest prikazati kompleksnost geneze spomenute ideje te njezine modifikacije kroz vrijeme, koje su ovisile o njezinim konstruktorma i promotorima, ali i situaciji u Jugoslaviji i trenutačnom stanju na svjetskoj političkoj sceni.

VESNA KUKAVICA
(Hrvatska matica iseljenika, Zagreb)

LITERARNI SVIJET MARICE BODROŽIĆ

Marica Bodrožić (Njemačka) nova je pojava u iseljeničkom literarnom svijetu, autorka koja inzistira na dugo zaobilaženoj tematiki hrvatske ekonomske emigracije koja se događala u drugoj polovini prošloga stoljeća, emigraciji koja je dugo zaobilažen fenomen u svoj svojoj kompleksnosti, a sad izranja iz jednog stvaralaštva kao dovršena, umjetnička, tj. literarno zrela slika svijeta koji računa sa zagrljajem barem dviju književnosti.

RATIMIR KVATERNIK / ZDRAVKO BELAČIĆ
(Udruga hrvatskih iseljenika i povratnika, Zagreb)

DOPRINOS IZGRADNJI STRATEGIJE PREMA ISELJENOJ HRVATSKOJ

Autori će u izlaganju iznijeti svoja razmišljanja o trenutačnoj strategiji prema iseljenoj Hrvatskoj te dati smjernice za razvoj strategije u budućnosti.

Teze izlaganja su: 1. Nepostojanje strategije, 2. Nužnost definiranja strategija odnosa domovinske i iseljene Hrvatske, 3. "Zajedništvo" domovinske i iseljene Hrvatske "umjesto nerealne propagande o povratku" – Što to podrazumijeva?, 4. "Zajedništvo" pretvara Hrvatsku od male zemlje u Europskoj uniji u srednje veliku zemlju s drugačijim mogućnostima i utjecajem u Uniji.

Prijedlog: Jedan od mogućih doprinosova zajedništvu ideja je zajednice iz Cleveland-a o izgradnji "Iseljeničkoga doma" (ili više njih u Hrvatskoj) od strane iseljenika i uz pomoć Hrvatske.

VORI WALTER LALIĆ

(Macquarie University, Australija)

STRANAC OVDJE – STRANAC ONDJE! ISELJENIŠTVO I MIT
O POVRATKU U SUVREMENOM TRANSNACIONALNOM
PROSTORU

Velike društvene promjene, uz tehnološku i komunikacijsku revoluciju, potiču novi pristup iseljeništvu, koje ponajviše podrazumijeva trajni odlazak, novčane remitende i povremene posjete, uz poneki ostvareni san o povratku. Novo okruženje odraženo kroz transnacionalnost društvenoga prostora stvara uvjete za dinamičniji doživljaj iseljeništva odnosno kretanja ljudi. Dinamika suvremenoga iseljeništva otvara nove mogućnosti i konceptualizacije samog fenomena i politike. Pojam iseljenik, donedavno stranac ovdje, stranac ondje, sve intenzivnijim mogućnostima komuniciranja, putovanja, višestrukog identificiranja i aspiracija poprima novu kvalitetu. Iseljavanjem izmijenjeni subjekti i njihovi hibridni potomci označeni različitim utjecajima kroz intenzivnost sudjelovanja u raznim obrascima suvremenog komuniciranja i kretanja kroz prostorne udaljenosti otkrivaju nove putove i mogućnosti za ostvarivanje svojih aspiracija. Klasična podjela na zemlje iseljavanja i doseljavanja, koje i same prolaze razne oblike tranzicije, postupno se briše. Na stotine tisuća građana Australije živi i radi izvan kontinenta; vjerojatno ih se zadnjih godina iselilo više nego iz Hrvatske, svojedobno značajnog izvora iseljenika. Dinamičnost okruženja, uz izraženu pokretljivost suvremenoga čovjeka, prožetog osobnim težnjama i ambicijama, zahtijeva novi pristup iseljeništvu. Ljudi žive i rade na prostorno udaljenim lokacijama, privremeno i trajno, slijedeći godišnja doba i osobne interese. Granice, neposredno okruženje i vremenske zone nisu prepreka egzistenciji u dinamičnom transnacionalnom procesu. Promijenjena Hrvatska kroz svoje europsko okruženje ima velik demografski, gospodarstveni i kulturološki interes da izide iz mitologije i traume iseljeništva redefiniranjem svojega odnosa prema prostorno distanciranim sugrađanima i njihovim potomcima. Hrvatska kroz vlastitu tranziciju i bogato iseljeničko iskustvo može iznjedriti specifična rješenja unutar suvremenih zbivanja i kretanja.

UŽARENA PROSLAVA DANA AUSTRALIJE 1934. MEĐU
KOŠTAČIMA ZLATA U KALGOORLIEJU

Za vrućih ljetnih dana prije 80 godina odvijali su se pored rudnika zlata u Kalgoorlieju i Boulderu najveći mirnodopski neredi na tlu australskoga kontinenta. Uz troje mrtvih, nepoznat broj ozlijedenih i preko 90 uhićenih, bilo je i velike materijalne štete (u današnjoj vrijednosti oko devet milijuna australskih dolara). Među poginulima je bio jedan Hrvat, a većemu je broju naših sunarodnjaka uništena skromna imovina. Želimo podsjetiti na tu "crnu mrlju u povijesti Australije", kroz koju su odraženi problemi s kojima su se suočavali južnoeuropski doseljenici u borbi za preživljavanje u nesklonoj sredini. Danas, u doba razvoja multikulturalnoga društva, za te se nerede u Australiji malo zna. Stvaraju se novi parametri, premda je taj događaj bio izišao izvan okvira ove važne urbano-rudarske zajednice. Preduvjeti za te rasističke izgrede stvarali su se tijekom prethodnih desetljeća. Napetu društvenu klimu na cijelom kontinentu u prvoj polovini prošloga stoljeća osjetili su, uz ostale doseljenike s juga Europe, i Hrvati, odnosno ponajviše Dalmatinici. Analiza australske useljeničke politike i odnosa prema doseljenicima izvan Britanskih otoka uvodi u taj tučnjavom iniciran događaj 28. siječnja 1934. godine. Ostali doseljenici bili su "stranci", što je podrazumijevalo društvenu marginalizaciju i diskriminaciju u pravu na rad, gdje su prednost imali "Britanci". Nakon opisa izgreda, tijekom kojih rudnici zlata nisu radili cijeli tjedan, osvrnut ćemo se i na posljedice koje su se osjećale još godinama, uključujući borbu za istovjetne radne uvjete te osjećaj nesigurnosti, koje su dovele do odlaska mnogih iz Goldfieldsa, a vjerojatno i do odluke pojedinaca da se vrate kući nakon Drugoga svjetskog rata.

VJEKOSLAV LASIĆ

(Dominikanski samostan, Zagreb)

HRVATI U SKANDINAVIJI – UZORNI ČUVARI NACIONALNOG
I VJERSKOG IDENTITETA

Autor će u izlaganju donijeti povjesni prikaz borbe Hrvata Skandinavije za spašavanje hrvatskoga i vjerskoga identiteta. U toj im je borbi velike teškoće stvarala i jugoslavenska diplomacija. Imajući u vidu dobre diplomatske odnose koje su skandinavske zemlje imale s Jugoslavijom, Hrvati Švedske, Danske i Norveške nailazili su na velike probleme u nastojanjima da ostvare svoje planove.

DAVOR LAUC

(Filozofski fakultet, Zagreb)

PROJEKT "CROATOPICA"

Projekt "Croatopica" zamišljen je kao mjesto susreta hrvatske akademске zajednice s hrvatskom dijasporom, sa svima koji su zainteresirani za hrvatsko društvo, kulturu i baštinu. Oslanjajući se na nove tehnologije i metodologije, "Croatopica" svima dostupnima najnovija znanstvena postignuća u obliku predavanja eminentnih hrvatskih znanstvenika. Misija je projekta približiti i popularizirati znanstvene spoznaje o hrvatskom društvu bez obzira na geografsku udaljenost, institucionalnu razjedinjenost, političku pripadnost i jezičnu raznolikost. Izlazeći iz uskih institucionalnih okvira, projekt "Croatopica" namjerava objediti hrvatske znanstvene potencijale u zemlji i inozemstvu te uspostaviti prijeko potreban dijalog hrvatske kulture i znanosti sa zainteresiranim sugovornicima u hrvatskoj dijaspori koji nemaju mogućnost boraviti u Hrvatskoj, pohađati dugotrajne studijske programe i upoznati se s hrvatskim znanstvenim postignućima. Posebna je pozornost usmjerena prema hrvatskoj dijaspori i zato što je ona sastavni dio hrvatskoga nacionalnog korpusa i bez nje nije moguće shvatiti i opisati hrvatsku kulturu i povijest. Stoga je intencija projektom "Croatopica" dijasporu uključiti kao partnerne kojima želimo pokazati kako trenutačno mi vidimo sebe, ali od kojih želimo nešto saznati o njihovu životu, identitetu i povijesti te ih čuti kako oni vide sliku Hrvatske u idućim desetljećima.

NATASHA LEVAK

(University of Southern Queensland, Australija)

ŽAR MENTORING PROJECT: SUPPORTING THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF CROATIANS IN CROATIA AND THE DIASPORA

The benefits of mentoring for career development are well documented. Mentoring has also been identified as providing benefits for the mentors. E-mentoring, that is, mentoring which is enabled and enhanced through the use of technology has been successful in promoting the development of females in the STEM (Science Technology Engineering & Mathematics) areas in which women have been underrepresented although they are able to achieve as successfully as their male counterparts. E-mentoring circles allow professionals the opportunity to connect and develop support networks enabling the creation of communities of practice by removing the geographical boundaries thus providing opportunities for mutually beneficial collaboration between professionals in Croatia and the Diaspora. This presentation will provide an overview of ŽAR (Župa aktivno radi), a not for profit group that began in Župa near Dubrovnik, Croatia. ŽAR's goals and the current focus ŽAR mentoring projects will be outlined. These projects include: face-to-face mentoring in Croatia as well as the establishment of an e-mentoring community consisting of members from Croatia and the Diaspora. The processes that have been established to scaffold the projects' development over the next two years will be discussed. Achievement made to date will be presented including the results of a mentoring training day with professionals in Dubrovnik will be provided.

ŽELJKA LOVRENČIĆ

(Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb)

HRVATSKO-LATINSKOAMERIČKE KULTURNE VEZE

Veze između Hrvatske i zemalja španjolskoga govornog područja iz gotovo cijele Latinske Amerike postoje od najranijeg doba – od vremena dolaska mornara s brodova koji plove u Novi svijet pa do prvih masovnih doseljavanja iseljenika iz naše zemlje na to područje.

Naši su se zemljaci izvrsno snašli i uspjeli se prilagoditi novoj sredini, ali su, trudeći se što bolje naučiti jezik zemlje primateljice, zaboravili svoj materinski hrvatski. No, usprkos tomu što hrvatski uopće ne znaju ili ga znaju veoma malo, uspješno su razvijali i kulturne veze, prije svega književne. Jer Hrvati koji žive u Latinskoj Americi na neki su poseban način vezani uz Hrvatsku. U književnosti autora koji stvaraju (ili su stvarali) na tom području ima mnogo elemenata koji ih povezuju s književnosti zemlje iz koje potječu njihovi roditelji ili preci. Mnogi poznati književnici, poput Andréa Moralesa Milohnica, Juana Mihovilovicha, Antonija Skármete, Óscara Barrientosa Bradasica ili Zinke Saric, često ističu da ih posebno raduje kad se njihova djela prevode na hrvatski.

U izlaganju se želi dati pregled dosadašnje autoričine osobne suradnje sa zemljama Latinske Amerike, prije svega Čileom, vezano uz kulturu i znanost. Bit će riječi o poučavanju hrvatskoga jezika i kulture, komunikaciji s pojedinim autorima, prevođenju njihovih djela na hrvatski jezik i djela naših autora na španjolski, njihovoj recepciji te o suradnji s hrvatskim institucijama i udrugama (Društvo hrvatskih književnika).

IVO LOVRIĆ

(HINA, Zagreb)

JE LI OBLIKOVAN JEDINSTVENI MEDIJSKI PROSTOR IZMEĐU JAVNIH MEDIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ I MEDIJA U HRVATSKIM ISELJENIČKIM ZAJEDNICAMA?

Središnja tema izlaganja pitanje je o integriranosti hrvatskoga iseljeništva u procesu oblikovanja javnoga mišljenja u Hrvatskoj. Obuhvaća li i u koliko mjeri hrvatska javnost i Hrvate u iseljeništvu? Hrvatski javni mediji povremeno se dotiču problematike iseljeništva, ali pitanje je u koliko je mjeri riječ o sustavnom pristupu, ili je pak izvješćivanje o iseljeništvu prepusteno individualnim odlukama pojedinih urednika i autora. Iseljenički mediji, kao integracijski mehanizmi u malim zajednicama hrvatskoga iseljeništva, informiraju svoju ciljanu publiku i na neki je način okupljaju. Jesu li oni u stanju pružiti zaokruženu sliku zbivanja u Hrvatskoj? Postoji li u tom pogledu mogućnost suradnje s javnim medijima u Hrvatskoj?

ANTE LUČIĆ

(Bucerius Law School & WHU / University of Michigan, Sjedinjene Američke Države)

DVOSMJERNA MOBILNOST I TRENDÖVI U OBRAZOVARANJU I KARIJERAMA KAO SREDSTVO JAČANJA VEZE S HRVATSKIM ISELJENIŠTVOM

Kretanja u obrazovanju i karijernim preferencijama na međunarodnoj razini jedinstvena su prilika za zблиžavanje i jačanje veza između Republike Hrvatske i iseljeništva. Realizacija pomno razrađene strategije može veoma lako donijeti korist svekolikoj hrvatskoj zajednici, poglavito mladima. Trendovi poput odljeva mozgova mogu se jednostavnim procesima pretvoriti u priljev i mozgova i kapitala i umrežavanja. Naravno, uspjeh takvih ideja počiva na i ovisi o kvaliteti suradnje i komunikacije između domovinskih i iseljeničkih zajednica, institucija i organizacija.

MARKO LUKENDA
(Zagreb)

ŠKOLSTVO I HRVATSKI JEZIK – NERIJEŠENI HRVATSKI
PROBLEMI U REPUBLICI AUSTRIJI

Socijalna mobilnost nekog naroda najčešće je prouzročena teškim političko-gospodarstvenim prilikama, neprihvatljivim do mjere koja potiče napuštanje matice zemlje. Unatoč takvu pragmatičnom cilju istodobno se nastoji očuvati, bolje reći ne izgubiti, narodni identitet, posebno u jeziku, pri čemu ključnu ulogu ima škola. Na odnosu jezik – škola temelji se fenomen iseljeničke kulture u zemlji primateljici. Povijest iseljeništva paralelna je s nacionalnom poviješću, odakle se u svakom segmentu iseljeništva kao društvene činjenice pojavljuju istovjetni problemi, slična rješenja, gotovo opća mjesta, kao što su: odnos iseljeništvo – zemlja matica, zemlja primateljica – iseljeništvo, politički odnosi tih dviju zemalja, nositelji kulturnih i obrazovnih akcija (svećenici, učitelji), organiziranje škola, problem dvojezičnosti u nastavi. Iako nas dijeli nekoliko stoljeća od vala iseljavanja pred otomanskom navalom, od kojih je najpoznatije preseljenje zajednice gradišćanskih Hrvata, nači ćemo iste prijelomne točke i slična rješenja. U ovome se radu uspoređuje jezično-kulturni model borbe gradišćanskih Hrvata i hrvatskih iseljenika u Republici Austriji. S obzirom na vremenski raspon i neke nacionalne posebnosti, usporedba će mjestimično biti ograničena. I učitelji i kulturni radnici redovito su u novodobnoj povijesti bili delegirani iz redova vladajuće stranke ili klase, što je posljedično sužavalo slobodu djelovanja.

DON MARKUŠIĆ
(Zagreb)

INVESTMENT OPPORTUNITIES IN CROATIA – THE DIASPORA
AT THE FOREFRONT OF IMPROVING THE INVESTMENT
CLIMATE AND SPEARHEADING FOREIGN INVESTMENT

The only consensus in Croatia today is around the fact that only foreign investment can bring Croatia out of its deep, long lasting recession. Essentially, I want to make the point that the Diaspora is in a unique position to kick start investment because they have the X Factor of patriotism and close ties to the country since it their homeland.

Foreign investors will come when the investment climate is much improved – “Build it and they will come.” The Diaspora need not wait for the investment climate to improve because they can contribute to “building it” ie. Whilst they are entitled to be profit motivated like all other foreign investors, they have an added motivation, if not obligation, unlike other foreign investors, to persist and ensure that their investments are handled properly. It will only take a few success stories to attract other foreign investors and the Diaspora will have been pioneers in changing and improving the system. I am not saying that the Diaspora has to take unnecessary risks but their patriotism will be the motivator to take greater risks for greater rewards whereas other foreign investors may see the rewards but will not be prepared to take any risk until others have taken the lead.

BORIS MARTINEC
(Victor Chang Cardiac Research Institute, Australija)

POSSIBILITIES FOR COOPERATION BETWEEN THE REPUBLIC
OF CROATIA AND CROATIAN SCIENTIFIC DIASPORA IN
AUSTRALIA

Science and scientific knowledge are an essential part of human culture. Given that over centuries scientific discoveries have provided the basis of technological progress that helped to improve the human living conditions and also greatly contributed to justice and fairness in democratic societies around the world, advancement of science and its applications is vital to advance human welfare and well-being. Consequently, science is of crucial importance to the future of any modern society. It is thus, of particular concern the recent increase in migration of young and educated people from Croatia to other countries in search of better educational, professional and economic opportunities than those their homeland can offer them at present. In my presentation I will focus on possibilities and opportunities that may help to slow down such a trend in the future for the benefit of the Croatian people.

Australian scientists have for many years collaborated at the individual level with their peers worldwide. Over more than a decade now National Health & Medical Research Council and the Australian Research Council, two major research funding bodies in Australia, have started introducing new initiatives towards a greater scientific collaboration with scientists around the world. In addition, Australian Universities have extended their teaching programs overseas and provide scholarships and fellowships for international students and junior scientists. These examples may serve as a model towards promoting an intensified scientific cooperation between Australia and Croatia. The recent membership of Croatia in the European Union opens additional possibilities for such cooperation. The Croatian scientific diaspora in Australia could significantly contribute to such an initiative by serving as its actor, promotor and facilitator.

IVAN MARUŠIĆ
(University of Melbourne, Australija)

THE DIASPORA AND ADVANCING SCIENCE AND
INNOVATION IN CROATIA

Science and technology are vital for advancing society and driving economic growth. Croatia has a proud tradition of excellence in science, but future advances will depend on the investments and linkages made now and in the coming years. In my talk I will consider the role Croatian scientists in the diaspora can play in forging mutually beneficial links between scientists in Croatia and abroad, and how these opportunities can be best realized.

MIRKO JURAJ MATAUŠIĆ / SUZANA VRHOVSKI PERAN
(Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb / Informativna katolička agencija – Hrvatski studiji, Zagreb)

HRVATSKA INOZEMNA PASTVA U DOMOVINSKOM KATOLIČKOM TISKU

U predavanju se analizira odjek hrvatske inozemne pastve u hrvatskom katoličkom tisku s hipotezom da je upravo katolički tisak svojim redovitim izvještavanjem o životu Hrvata u dijaspori doprinio njihovoj snažnijoj povezanosti s domovinom i Crkvom u domovini. U središnjem dijelu predavanja analizira se pisanje *Glasa Končila* i krčanske obiteljske revije *Kana* te Informativne katoličke agencije vezano uz djelovanje hrvatskih svećenika, redovnika, redovnica i vjernika u hrvatskim katoličkim misijama. Pritom se razlikuje razdoblje do 1990. te razdoblje nakon ostvarenja samostalne Republike Hrvatske. Posebna se pozornost u analizi katoličkoga tiska posvećuje novinarskim vrstama i temama koje prevladavaju u pisanju o hrvatskim katoličkim misijama. U zaključku se upućuje na aktualno praćenje hrvatskih katoličkih misija u domovinskom katoličkom tisku te naznačuju smjernice za daljnju suradnju, posebno u obrazovanju i očuvanju nacionalnoga identiteta.

JADRANKA MATEŠIĆ BELFRANIN
(Udruga hrvatskih povratnika i doseljenika "Hrvatski dom", Zadar)

PRISUTNOST POVRATNICA – POSLOVNE ŽENE U POSLOVANJU U HRVATSKOJ

Autorica će iznijeti vlastita iskustva, ali i iskustva većega broja hrvatskih povratnika o integraciji u hrvatsko društvo i mogućnostima poslovanja u Hrvatskoj. Detektirat će se najvažniji problemi koji sprečavaju i onemogućuju brži, efikasniji i veći povratak iseljenika u Hrvatsku. U završnom dijelu izlaganja dat će se prijedlozi za poboljšanje i omogućivanje efikasnijega poslovanja povratnika u Hrvatskoj.

TONI MATKOVIĆ
(Zajednica hrvatskih nogometnih klubova Njemačke)

ULOGA I VAŽNOST HRVATSKE NOGOMETNE KLUBOVE U NJEMAČKOJ U OČUVANJU NACIONALNOGA IDENTITETA

Autor će u referatu nastojati dati prikaz rada i djelovanja Zajednice hrvatskih nogometnih klubova Njemačke. Zajednica ima 80 do 90 nogometnih klubova širom Njemačke, a u sklopu mnogih djeluju i razne druge sportske sekcije (košarkaške, rukometne, odbojkaške, kuglačke i boćarske). Svojim aktivnostima i masovnošću one okupljaju Hrvate različitih generacija i svjetonazora i tako nastoje očuvati i propagirati hrvatsko zajedništvo. Među različitim aktivnostima, Zajednica hrvatskih nogometnih klubova Njemačke svake godine organizira tradicionalni nogometni turnir pod nazivom "TOP 12", na kojem sudjeluje 12 nogometnih klubova koji su svoje mjesto na turniru izborili kroz kvalifikacije. Zajednica je uspostavila kontakte i surađuje sa sličnim zajednicama širom Europe. Osobito dobre odnose i suradnju ima s Hrvatskim nogometnim savezom, s kojim radi na zajedničkim programima.

REBEKA MESARIĆ ŽABČIĆ
(Institut za migracije i narodnosti, Zagreb)

REPUBLIKA HRVATSKA U OČIMA ISELJENIKA: KOMPARATIVNI PRIKAZ PROMIŠLJANJA, INDIVIDUALNIH ISKUSTAVA I STAVOVA MLAĐE GENERACIJE HRVATSKIH ISELJENIKA U AUSTRALIJI I SJEDINJENIM AMERIČKIM DRŽAVAMA

Rad analizira promišljanja, individualna iskustva i stavove mlađe generacije australskih i američkih hrvatskih iseljenika o zemlji podrijetla, Republici Hrvatskoj. Baziran je na terenskom istraživanju koje je provedeno 2009. u Australiji i Sjedinjenim Američkim Državama, a najvećim se dijelom temelji na analizi intervjuja i osobnim razgovorima (u Australiji i Sjedinjenim Američkim Državama ili prilikom posjeta Republici Hrvatskoj). Na temelju dosadašnjih istraživanja predočena je i rekonstrukcija povijesnoga konteksta iseljavanja, a slijedom postojećih promišljanja i osobnih iskustava mlađe generacije hrvatskih iseljenika mogu se izvesti značajni zaključci o stavovima spram Republike Hrvatske.

NIKOLA MIJATOVIĆ
(Pravni fakultet, Zagreb)

POREZ NA MIROVINE POVRATNIKA – ZAŠTO OTEŽAVAMO
POVRATAK NAŠIH ISELJENIKA, A POVRATNIKE TJERAMO U
EMIGRACIJU?!

Ustavom Republike Hrvatske nametnuta je ustavna obveza jačeg povezivanja domovine i iseljenih Hrvata, što podrazumijeva i primjerenu poreznu politiku koja će potaknuti povratak naših iseljenika u Hrvatsku. Bitan dio porezne politike trebao bi biti i poticajan porezni tretman mirovina povratnika. Riječ je o mirovinama koje su naši povratnici ostvarili radom u inozemstvu, a nakon umirovljenja i njihova povrata one im se isplaćuju u Hrvatskoj. Sve donedavno na takve mirovine nije se plaćao porez na dohodak (mirovine). Međutim, nakon uspostave nove vladajuće političke garniture početkom 2012. dolazi do promjene poreznoga tretmana tih mirovina na štetu povratnika. Naime, od 1. ožujka 2012. na mirovine koje su povratnici ostvarili u inozemstvu, a isplaćuju im se u Hrvatskoj, plaća se porez na dohodak (mirovine). Pritom su osobito pogodjeni povratnici iz država s kojima Hrvatska nema zaključene ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Primjerice, to su povratnici iz Sjedinjenih Američkih Država, Australije, Novog Zelanda, država Južne Amerike. Zbog takve antipovratničke porezne politike naši će povratnici plaćati znatne iznose poreza na mirovine, koji u krajnjim slučajevima mogu dosezati i do 50% ostvarene mirovine, pa čak i više. Potaknut takvom antipovratničkom poreznom politikom, želeći zaštiti ustavna prava naših povratnika i omogućiti im lakši povratak u domovinu, Hrvatski je svjetski kongres u svibnju 2013. Ustavnom sudu Republike Hrvatske podnio prijedlog za ocjenu ustavnosti Zakona o porezu na dohodak, u zakonskom dijelu koji uređuje oporezivanje mirovina povratnika.

BOŽIDAR NAGY
(Filozofski fakultet Družbe Isusove, Zagreb)

DOPRINOS HRVATA IZ FRANCUSKE DOMOVINSKOM RATU

Nakon demokratskih promjena u Hrvatskoj mnogi su se Hrvati diljem svijeta angažirali za pomoć domovini, pogotovo kada je započeo Domovinski rat. Tako je bilo i u Francuskoj, posebice u hrvatskoj zajednici u Parizu. U predavanju autor, koji je i sam u to vrijeme bio na službi u Parizu i sudionik i svjedok svih tih zbivanja, opisuje brojne inicijative i pothvate koje su Hrvati poduzimali za pomoć napadnutoj domovini. Nalazeći se u svjetskoj metropoli kao što je Pariz, svojim brojnim vezama, poznanstvima i drugim načinima, posebice intervencijama kod političara i objavljivanjem točnih informacija u medijima te organiziranjem brojnih manifestacija, uvelike su doprinijeli da se dozna istina o Domovinskom ratu. Uz to su bile organizirane i brojne karitativne akcije za prikupljanje pomoći, koja se konvojima, najviše iz Pariza, upućivala u Hrvatsku.

DOMAGOJ NOVOSEL
(Osnovna škola Žuti brije, Zagreb)

SVJEDOČANSTVO JEDNOG MISIONARA O HRVATSKIM
ISELJENICIMA U BELGIJI

Cilj je rada prikazati život i djelo Nikole Holjevca, hrvatskoga emigranta prve i druge emigracije. Njegov životni put započinje u rodnom Brinju, a već krajem 1920-ih odlazi u Belgiju, gdje počinje razvijati svoju političku djelatnost. Početkom 1930-ih odlazi na Lipare, gdje se pridružuje ustaškom pokretu. Tijekom Drugoga svjetskog rata djelatni je časnik Ustaške vojnica, a nakon sloma Nezavisne Države Hrvatske odlazi u Argentinu, gdje djeluje unutar Hrvatskoga oslobođilačkog pokreta sve do svoje smrti 1971. godine.

SARA OCEPEK
(Croatian Australian Community Council, Australija)

OPSTANAK MEDIJA U HRVATSKIM ZAJEDNICAMA U
AUSTRALIJI

Radom će se upozoriti na važnost i teškoće tradicionalnih etničkih medija (radio, televizija, novine itd.) i društvenih medija (YouTube, Facebook, Wikipedia, Twitter itd.) u hrvatskim zajednicama po Australiji te uloga koju imaju volontiranje, sponsorstvo, donacije, suradnja i objektivnost PROTIV mržnje, ekstremizma, zavisti i općenitog ubijanja duha hrvatske zajednice.

JOSIP PAVEŠIĆ
(Zagreb)

POČECI HRVATSKE DIPLOMACIJE

Autor će u predavanju govoriti o povijesti hrvatske diplomacije od njezinih početaka u 9. stoljeću, preko povijesti hrvatske/dubrovačke diplomacije od 12./13. do 18. stoljeća, diplomacije u Jugoslaviji od 1918. do travnja 1941., potom o povijesti stvaranja Nezavisne Države Hrvatske i djelovanja hrvatske diplomacije od 1941. do 1945. te nove hrvatske diplomacije u Republici Hrvatskoj od 20. lipnja 1991. godine.

Objasnit će se nastajanje i organiziranje inozemnih ureda Republike Hrvatske kao početka nove hrvatske diplomacije, opisati diplomatski protokol i njegova primjena te objasniti neutemeljenost definicije: "Diplomat polovicu svojega života provede zabavljajući druge diplome, a drugu polovicu drugi diplomiati zabavljaju njega."

MARINA PERIĆ KASELJ
(Institut za migracije i narodnosti, Zagreb)

IDENTITETI HRVATSKIH VIRTUALNIH DIJASPORSKIH ZAJEDNICA JUŽNE AMERIKE

U radu govorimo o utjecaju informacijsko-komunikacijske tehnologije u konstruiranju identiteta hrvatskih virtualnih dijasporskih zajednica u Južnoj Americi. Analizom načina njihova samopredstavljanja (profil zajednica – osnovne informacije i vizualni elementi / fotografije i fotografiski diskurs) u Južnoj Americi na društvenoj mreži Facebook želimo odgovoriti na pitanja kako iseljenici i njihovi potomci, kao sudionici kompjutorski posredovane komunikacije, čine zajednicu/e, kakva su njezina obilježja te koliko one odstupaju od zajednica u klasičnom smislu (u stvarnom, off-line svijetu); da li i kako kibernetički prostor utječe na i pojačava koheziju i interakciju između samih sudionika te koliko povijest razvoja hrvatskih zajednica u Južnoj Americi doprinosi sadašnjemu odnosu potomaka iseljenika prema Hrvatskoj

BOŽIDAR PETRAČ
(Društvo hrvatskih književnika, Zagreb)

BOGDAN RADICA – HRVAT, EUROPLJANIN, GRAĐANIN SVIJETA

Autor u izlaganju prigodom 100. obljetnice Radičina rođenja nastoji rasvjetliti i aktualizirati njegov prinos hrvatskoj književnosti i hrvatskoj kulturi u 20. stoljeću. Kao Hrvat, intelektualac europskoga formata, Radica ih je bitno obilježio promišljanjima o sudbini Europe u trenucima nastajanja i učvršćivanja dvaju totalitarizama, posebice 1920-ih i 1930-ih, što je okrunjeno njegovom knjigom Agonija Europe, a svojim je svjedočanstvom objavljenim na stranicama knjige Hrvatska 1945. iz svoje vizure prokazivao jugoslavenski totalitarizam i navješćivao slobodnu i demokratsku Hrvatsku. Iako su nakon 1990. neke njegove knjige objavljene i dostupne najširoj hrvatskoj javnosti, Radičino sveukupno stvaralaštvo još uvijek ne prati primjerena kritička recepcija i daleko je istinsko i objektivno vrednovanje njegova golemog opusa. Osobnost tipa Bogdana Radice, zaključuje se, zaslužuje posebnu pozornost na raznim područjima: od politike do povijesti, od kulturne povijesti do književnosti i prevodilaštva. Radica pripada samom vrhu hrvatske emigracije, a svojim promišljanjima europske sudbine i sudbine vlastitoga naroda bio je, jest i bit će jedna od temeljnih spojnica iseljene i domovinske Hrvatske.

DAVOR PISKAČ / ANDREJA SRŠEN
(Hrvatski studiji, Zagreb)

NACIONALNI IDENTIFIKATORI HRVATSKIH ISELJENIKA U TORONTO - HRVATSKI JEZIK NA UNIVERSITY OF TORONTO

Izlaganje se bavi dinamičnim odnosom (ne)pripadanja dvama kulturnim obrascima. Prvi se odnosi na proces identifikacije i pronalaženja identiteta hrvatskih iseljenika u Torontu kroz nacionalne identifikatore "matične zajednice" (identifikatori nacionalnoga identiteta), koja je okružena drugom, uglavnom dominirajućom i dominantnom identifikacijskom multikulturalnom kanadskom paradigmatom. U izlaganju će se koristiti rezultati istraživanja nacionalnoga identiteta među studentima Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i hrvatskih iseljenika u Torontu provedenog 2014. kroz Skalu nacionalnoga identiteta – NAIT, koja se sastoji od 27 tvrdnji. U istraživanju je dobivena zasićenost skale sa tri faktora: 1) osjećaj nacionalne pripadnosti, 2) odanost naciji, 3) kozmopolitizam. Istraživanjem je potvrđena hipoteza da je kod hrvatskih iseljenika u Kanadi prisutan oblik nacionalne vezanosti koja podrazumijeva patriotizam i određeni stupanj nacionalne identifikacije, ali i prihvatanje postojanja drugih nacionalnih pripadnosti.

MIRJANA PISKULIĆ

(Hrvatska matica iseljenika, Zagreb)

ZNAČENJE KULTUROLOŠKIH ASPEKATA ANGAŽMANA U FOLKLORNIM DRUŠTVIMA U ISELJENIŠTVU

Plesni narodni običaji kao potreba suvremenog čovjeka iskazuju se u jasnom porivu pojedinca ili skupine da traže vlastite korijene u zavičajnoj tradicijskoj kulturi u eri globalizacije. Taj je proces očit među brojnim mladim hrvatskim folklorašima diljem svijeta. U izlaganju ću, na temelju iskaza djece i mladih rođenih u Australiji i drugdje u svijetu, analizirati neke kulturološke aspekte tradicijske kulture iseljenika nastojeći autentično posvjedočiti što se danas zbiva s tim.

Gоворит ćу и о идентитетском аспекту традицијске културе те оцјенити значење фолклорних скупина за очување националнога идентитета у иселjeništvu с обзиром на то да судjelovanje у фолклорном ансамблу заhtijeva velik angažman samih izvođača, водитеља ансамбала и управе, али и родитеља и цијеле zajednice опćenito.

ADOLF POLEGUBIĆ

(Hrvatski dušobrižnički ured – Frankfurt na Majni, Njemačka)

HRVATSKO DUŠOBRIŽNIŠTVO U NJEMAČKOJ – STANJE I PERSPEKTIVE

U prvom dijelu predavanja donose se povijesni i statistički podaci o Hrvatima u Njemačkoj. U drugom dijelu govori se o početku organiziranog hrvatskog dušobrižništva. Treći dio govori o osnivanju misija i zajednica u Njemačkoj. U četvrtom dijelu ističe se važnost Hrvatskoga dušobrižničkog ureda u Njemačkoj. U petom je dijelu objašnjena izdavačka i druga djelatnost Ureda, uz poseban osvrt na mjesecnik hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj Živa zajednica, koji u izdanju Ureda u Frankfurtu na Majni izlazi 35 godina. U šestom dijelu govori se o smjernicama Katoličke crkve u Njemačkoj glede pastoralna zajednica drugih materinskih jezika u toj zemlji, među kojima su i hrvatske, a u tom smislu i o smjernicama njemačkih biskupija. U sedmom dijelu govori se o perspektivama dušobrižništva među Hrvatima katolicima u Njemačkoj u budućnosti.

SAŠA POLJANEĆ BORIĆ

(Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb)

HRVATSKI GOSPODARSKI IDENTITET I DIJASPORA: POGLED NA RAZVOJ KONKURENTNOSTI HRVATSKOGA HOTELIJERSTVA

Hotelijerstvo je sržna djelatnost svake konkurenčke turističke ponude na svijetu. U Hrvatskoj se ono razvija od kraja 19. stoljeća, prolazeći kroz razne eksterne polit-ekonomske uvjete. Ovaj rad polazi od spoznaje da se najznačajniji rast hotelskoga smještaja dogodio od 1960. do 1980., kad je broj hotela u Hrvatskoj narastao sa 400 na 800 objekata. Eksterni uvjeti koji su u spomenutom razdoblju omogućili takav fizički rast hotelske ponude povezuju se s rastom blagostanja, uvođenjem plaćenoga godišnjeg odmora i poticanjem masovnoga turizma u državama tadašnje Zapadne Europe. S druge strane, u Hrvatskoj, kao receptivnoj zemlji, naznačeni su fizički rast hotelske ponude omogućili interni politički i ekonomski uvjeti povezani s otvaranjem Jugoslavije i privrednom reformom iz ranih 1960-ih te, posebice, faktori kao što su izgradnja Jadranske magistrale, jeftino zemljiste i građevinska konjunktura. Priroda tadašnjega polit-ekonomskoga sustava, koji je bio zasnovan na polovičnoj recepciji tržišnih mehanizama, osobito onih distributivnih, uz gotovo potpuno ignoriranje alokativnih funkcija tržišta, uvjetovala je u hotelijerstvu, kao i u drugim gospodarskim djelatnostima, uspostavu poslovnih modela koji nisu mogli preživjeti proces političke demokratizacije i uspon tržišnoga gospodarstva do kojeg je došlo krajem 20. stoljeća na europskom kontinentu. U tim se uvjetima, kroz procese privatizacije, vlasnička matrica hotelijerstva u Hrvatskoj transformirala i uz pomoć aktera iz dijaspora. Cilj je ovog rada mapirati i evaluirati utjecaj poduzetnika iz dijaspora na konkurenčki razvoj hrvatskoga hotelijerstva. Usprедnom analizom četiriju slučajeva vlasničke transformacije koje su vodili poduzetnici iz dijaspora rad će komentirati socio-ekonomske učinke vlasničke transformacije u uvjetima zaoštivanja tržišnoga natjecanja koje potiču globalizacija i europske integracije.

ADELA POPRZENOVIC

(European Union Monitoring Mission in Georgia, Sjedinjene Američke Države)

REMITTANCES IN CROATIA

The objective of the study is to analyze the impacts of remittances in Croatia. The thesis is based on the balance of payments data and the data from national household surveys. The results suggest that remittances have contributed to an equalized income distribution in the country over time. Moreover, the remittance flows have had a small effect on the level of poverty, but a larger impact on the depth and severity of poverty. The main form of remittances to Croatia has been investments in real estate and human capital. Accordingly, the money flows represent an important and stable source of income for the domestic economy, which has caused GDP growth through means of the multiplier effect and a more developed financial market.

DRAGAN PRIMORAC

(Medicinski fakultet, Split; Medicinski fakultet, Osijek; The Pennsylvania State University, Sjedinjene Američke Države; University of New Haven, Sjedinjene Američke Države)

HRVATSKA – DRUŠTVO ZNANJA: MIT ILI REALNOST

Godinama tvrdim da male države poput Hrvatske moraju svoje gospodarstvo temeljiti na znanju, inače veoma brzo u svijetu globalizacije neće značiti mnogo. Rezultati golemih ulaganja u obrazovanje, kao i svih promjena koje smo napravili od 2003. do 2009., najbolje su vidljivi iz istraživanja 2010., koje su proveli ugledni svjetski znanstvenici, među kojima i nobelovci, a objavio ga je američki tjednik *Newsweek*. Hrvatska se tada prema kvaliteti obrazovnoga sustava našla na 22. mjestu u svijetu, ispred Sjedinjenih Američkih Država, Norveške, Izraela i mnogih drugih država. O vrijednosti tog rezultata svjedoči još jedan pokazatelj: od 20 vodećih država svijeta iz skupine G-20, koje čine 85% ukupnoga svjetskoga bruto nacionalnog proizvoda, 80% svjetske trgovine i dvije trećine svjetske populacije, Hrvatska je po kvaliteti obrazovanja bila bolja od njih 12. Dakle, i iz tog podatka proizlazi da Hrvatska ima budućnost ako je sami ne ugrozimo vlastitim greškama.

Nedvojbeno je da je bez znatnog povećanja izdataka za sustav obrazovanja i znanosti nemoguće postići značajne pomake u izgrađivanju društva znanja. Stoga je logično da najvidljiviji pomaci iz perioda našega mandata uključuju rekordno povećanje proračuna sa 7 na 13 milijardi kuna, što je omogućilo izgradnju/dogradnju 350 školskih objekata da bi se napokon (prvi put nakon 1945.) ukinula treća smjena u hrvatskim osnovnim školama, izgradnju gotovo 350 000 m² prostora na hrvatskim sveučilištima, uvođenje mogućnosti učenja dvaju stranih jezika svim učenicima osnovnih škola, informatizaciju obrazovnih institucija u cijeloj vertikali obrazovanja, povećanje broja studenata za oko 40 000, a izgradnjom brojne sportske infrastrukture i promjenom odnosa prema sportu broj učenika koji se bave školskim sportom udvostručen je u odnosu na 2003. godinu. Prvi je put u Hrvatskoj uvedeno vanjsko vrednovanje obrazovanja te državna matura, najzahtjevniji reformski

zahvat u povijesti hrvatskoga školstva. Stimulativnim mjerama (subvencionirana stambena kamata, stvaranje kadrovskih i tehničkih preduvjeta) u Hrvatskoj je prvi put u pravom smislu zaživio projekt "Priljeva mozgova" te se od 2004. do 2009. u Republiku Hrvatsku iz inozemstva vratilo stotinjak hrvatskih znanstvenika, uglavnom doktora znanosti, a istodobno je pokrenut i Fond "Jedinstvo uz pomoć znanja" (UKF). Veliki su uspjesi postignuti povećanjem apsorpcijskoga

kapaciteta programa Europske unije, a znanstvena je suradnja uspostavljena s vodećim državama svijeta, uključujući Sjedinjene Američke Države, Japan, Indiju, Izrael itd. Poseban smo naglasak davali povezanosti gospodarstva i sustava znanosti i obrazovanja. Tako su u sklopu Poslovno-inovacijskoga centra Hrvatske (BICRO) kreirani programi RAZUM, TEHCRO, IRCRO, KONCRO i PoC, koji znanje hrvatskih stručnjaka prenose u gospodarstvo. Stimulativnim mjerama za ulaganje u znanost, inovacije i nove tehnologije prvi put u Republici Hrvatskoj privatni je sektor uložio gotovo isti iznos sredstava kao država. Prema izvještaju Europske komisije, postigli smo da je Hrvatska po udjelu visokoobrazovanih u rangu s Austrijom, Mađarskom i Poljskom. Točnije, prema procjeni udjela visokoobrazovanih u dobi od 25. do 64. godine, broj visokoobrazovanih u ovoj populaciji za 2008. iznosio je 18,5%. Nema sumnje da je Hrvatska – da je kojim slučajem nastavila intenzivni nastavak ulaganja u sustav obrazovanja – do danas mogla dostići razinu visokoobrazovanih višu od 23%. Iz svega rečenog jasno je da su signifikantna poboljšanja obrazovnoga sustava moguća i da moraju ostati konstantnom težnjom svake države, posebice onih koje svoj hendikep veličine i utjecaja mogu nadoknaditi isključivo znanjem i konkurentnošću svojih građana.

JUAN CARLOS RADOVICH

(Sveučilište Buenos Aires, Argentina)

ANTROPOLOŠKI ZNANSTVENI RADOVI IVANA BENIGARA U ARGENTINI

Cilj je članka proučiti i analizirati karakteristike antropoloških istraživanja te djela Ivana Benigara u Argentini.

Benigar je rođen u Zagrebu 1883., gdje je 1902. i maturirao. Studirao je u Grazu i Pragu te je 1908. emigrirao u Argentinu, točnije Patagoniju, gdje je živio s plemenom Mapuche (Araucanos) Indijanaca do svoje smrti 1950. godine. Ivan Benigar bio je civilni inženjer, znanstvenik, poliglot, antropolog, filolog, jezikoslovac, etnolog, leksikograf, povjesničar, filozof, istraživač i humanist. Istraživao je i napisao mnoge knjige i članke o kulturi plemena Mapuche u Patagoniji.

Od 1908. do 1925. živio je u Coloniji Catriel, u provinciji Rio Negro, sa suprugom Eufemijom Sheypukin, s kojom je imao jedanaestero djece (šest dječaka i pet djevojčica). Između 1925. i 1950. živio je u Aluminéu, u provinciji Neuquén, u mjestu zvanom Poi Pucón, u neposrednoj blizini Anda. Godine 1932. umrla mu je supruga Eufemia te se 1938. oženio Rosariom Peña, Mapuche Indijankom iz Ruca Chorioja Aluminé. Njegovi se radovi bave raznovrsnom problematikom, a najznačajniji su: Problem američkog čovjeka, Patagonija misli (La Patagonia piensa), Pojam vremena među araucanima, Koncept prostora među araucanima i Koncept slučajnosti među araucanima. Sve spomenute publikacije ostavile su važan i neizbrisiv trag na antropološkim istraživanjima o kulturi, običajima te jeziku Mapuche populacije u južnoj Argentini.

Danas, na 131. godišnjicu znanstvenika rođenja, potrebno je preispitati/analizirati autorov rad iz analitičke perspektive u kontekstu suvremene antropološke teorije.

BRANKO SALAJ

(Lumbarda)

ORGANIZACIJSKO OKUPLJANJE DIJASPORE

Učinkovito povezivanje velike hrvatske iseljeničke mase s domovinom starije san mnogih hrvatskih političara i ekonomista. Očekivali su da bi se time mogla potaknuti kapitalna ulaganja, primijeniti znanja i iskustva stečena u inozemstvu ili pak projicirati pozitivna slika o Hrvatskoj u prebivališnim zemljama. U presudnom trenutku nacije, tijekom Domovinskoga rata, dijaspora se doista na razne načine značajno uklopila u domovinska zbivanja i pomogla u ostvarenju neovisnosti, ali je intenzitet veza, pa i društvenoga rada u mnogim iseljeničkim zajednicama zatim postupno slabio. U određenoj mjeri vratili smo se u stanje podijeljenosti, a ponekad i otuđenosti, koje je dobrom dijelom povjesno karakteriziralo odnose domovine i dijaspore.

Rasprave o tim odnosima i mogućnostima promjena ne smiju se, kao kad je riječ o nekim drugim nacionalnim prioritetima, temeljiti na idealističkim priježljkivanjima i napuhanim fatamorganama. Moramo poći od jednostavnih činjenica, uključujući saznanja o strukturnim nedostacima i razvojnim slabostima hrvatskoga društva (od kojih su neki čak i doveli do iseljavanja), kao i o specifičnim životnim problemima iseljeničkih skupina. Program i plan provedbe novoga zajedništva mora dakle imati realnu osnovicu i provedive ciljeve.

Hrvatskoj predstoji iznimno teško razdoblje produbljene gospodarske krize u čijem bi rješavanju unos tehnoloških i organizacijskih iskustava iseljenika mogao biti posebno dragocjen. Ali i domovina i dijaspora moraju imati jasne predodžbe što im treba i – što nude!

ALDO SINKOVIĆ

(dopisnik iz Vatikana za katoličke medije u Hrvatskoj, Rim)

CRKVA I ISELJENICI PREMA PAPINSKIM PORUKAMA ZA
ISELJENIČKI DAN

Iz stotine papinskih poruka za obilježavanje isto toliko svjetskih dana iseljenika i prognanika proizlazi u prvom redu skrb i zabrinutost Crkve za migrante, koji su zbog ovih ili onih razloga bili prisiljeni napustiti domovinu, potražiti smještaj i posao te uspostaviti vlastiti život u novim sredinama. Glavna je tema svih poruka ljudska osoba. Slijedi potreba mira, jer bez toga nema stabilnosti ni životnih uvjeta za preživljavanje na pojedinim područjima. U razmatranje su uzeti i problemi postupne integracije. U porukama se od početka ističe da Crkva ne poznaje granice te treba ići ususret svim migrantima bez obzira na njihovu dob, staze, kulturnu ili profesionalnu formaciju i čak vjeroispovijest. Svima treba pomoći da bi očuvali svoju vjeru. Crkva je posvetila posebnu pozornost iseljeničkim obiteljima, ženama, mladima i djeci. Nije međutim propustila ni brigu za starije osobe i sve koji su "u pokretu", od turista i Roma do moreplovaca.

Početkom prošloga stoljeća pape su najprije slijedili iseljenike koji su sa Staroga kontinenta odlazili u Sjevernu i Južnu Ameriku. Uslijedilo je preseljavanje iz južnih predjela Europe u bogatije europske zemlje, kojima je trebala radna snaga, a u posljednje je vrijeme migracija zahvatila cijeli svijet s posve novom problematikom, za koju Bergoglio smatra da je plod globalizacije. Na desetke tisuća, posebno mladih, nastoji se legalnim i nelegalnim putovima, zbog političkih i gospodarskih razloga, dočepati razvijenih zemalja, koje, nažalost, ne pokazuju razumijevanje za njih, ali papa Bergoglio ipak se nada da će čovječanstvo upravo uz pomoć migranata uspjeti stvoriti novi, pravedniji, solidarniji i bolji svijet.

BOŽO SKOKO

(Fakultet političkih znanosti, Zagreb)

HRVATSKI ISELJENICI KAO PROMOTORI HRVATSKE U
SVIJETU

Izlaganje će se baviti imidžom Hrvatske u svijetu, njegovom važnošću u međunarodnim političkim i gospodarskim odnosima te načinima njegova nastanka i promjene. U radu je poseban naglasak na utjecaju hrvatskih iseljenika u stvaranju slike o Hrvatskoj i promicanju njezinih interesa u državama u kojima žive. Autor otkriva da iznimno velik broj tamošnjih građana svoju prvu percepciju o Hrvatskoj stječe na temelju kontakata i odnosa s Hrvatima i njihovim potomcima. Hoće li ta percepcija biti pozitivna ili negativna prije svega ovisi o djelovanju i aktivnostima hrvatskih iseljeničkih zajednica i institucija, ali i ponašanju i životnom stilu njihovih pripadnika. Tako nastaje međuovisnost imidža pojedinih iseljeničkih zajednica i njihove domovine, neovisno o njihovoj volji. Autor analizira i goleme neiskorištene mogućnosti hrvatskoga iseljeništva u pogledu promocije i zagovaranja Hrvatske u svijetu te donosi konkretne prijedloge za aktivniju ulogu iseljenika u promociji Hrvatske i jači angažman domovinskih institucija u povezivanju s dijasporom i pomaganju u tim procesima.

MARIN SOPTA

(Centar za kulturu i informacije Maksimir, Zagreb)

PREMA ODGOVORNOJ POLITICI POV RATNIŠTVA

Autor će u izlaganju nastojati upozoriti na potrebu osmišljavanja odgovorne politike prema povratništvu hrvatskih iseljenika u domovinu. Umjesto da to bude jedan od nacionalnih interesa Republike Hrvatske, svjedoci smo da se od osamostaljenja naše domovine iseljenička tematika, nažalost, svodi na politička prepucavanja da bi se osvojili jeftini politički bodovi. U nacionalnoj euforiji koja je zahvatila hrvatski nacionalni korpus 1990-ih i u domovini i u iseljeništvu bila je prisutna veoma popularna ideja o masovnom povratku hrvatskih iseljenika. Međutim, rat te životne prilike i izazovi povratka u domovinu s kojima su se hrvatski iseljenici preko noći suočili bili su velika prepreka za koju nisu našli rješenje. Kako napustiti posao, radno mjesto na kojem su proveli zadnjih 20 godina, djeca i unučad – sve su to bili objektivni razlozi koji su sprečavali povratak. Pokazalo se da za povratak nisu dovoljni dobra volja i emocionalni naboj. Ideja masovnoga povratka pokazala se samo kao mit, koji su prije Hrvatske iskusile i neke druge države koje imaju veliku dijasporu. Također trebamo biti otvoreni i iskreni prema sebi samima te priznati da ni jedna hrvatska vlada od 1990-ih pa sve do danas nije ozbiljno i sistematski radila na izgradnji državne strategije koja bi omogućila masovni i kvalitetni povratak hrvatskih iseljenika u domovinu.

CAROLINE SPIVAK

(Savjet Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Kanada)

ISKUSTVA I OČEKIVANJA HRVATSKIH ISELJENIKA U
HRVATSKOJ

Prošle jeseni (2013.) predstavnici kanadskih Hrvata iz Savjeta Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske održali su po južnom Ontariju i u Vancouveru osam javnih tribina. Cilj je bio saslušati kanadske Hrvate i prepoznati ideje kako bi Republika Hrvatska mogla ojačati veze s Hrvatima u Kanadi i dijasporom općenito na političkoj, ekonomskoj, kulturnoj i/ili društvenoj razini. Diljem Kanade u gotovo svim razgovorima čuli smo više-manje iste ideje i probleme, među ostalim da su očekivanja hrvatskih iseljenika od Hrvatske velika. No generalna nepovoljna iskustva ističu teškoće u razvitku gospodarske suradnje između Republike Hrvatske i hrvatskoga iseljeništva. Nažalost, dijaspora drži da Republika Hrvatska ne traži povezanost s iseljenom Hrvatskom. Smatra se da je potrebno ojačati veze na mnogobrojnim razinama da se uspostavi veća povezanost, olakšajući putovi zajedničkoga rada, investicija i iskustva Hrvata izvan domovine u izgradnji bolje budućnosti. Četiri milijuna Hrvata diljem svijeta treba povezati u gospodarski i politički sustav Republike Hrvatske.

DIANA STOLAC
(Filozofski fakultet, Rijeka)

JE LI MOGUĆE DEFINIRATI IDENTITET BEZ JEZIKA?

U radu se komentiraju različite definicije identiteta. Posebno se izdvajaju noviji pokušaji definiranja identiteta bez uključivanja jezika ili uz postavljanje jezika na dno identitetskih obilježja. Nacionalni je jezik u svim svojim pojavnicama, od lokalnoga idioma do standardnoga jezika, od jezika privatne do jezika službene komunikacije, bitno obilježe osobnoga identiteta, a višestoljetni rad na standardizaciji hrvatskoga jezika pokazuje da je obilježje i kolektivnoga identiteta.

Daje se pregled naziva za hrvatski jezik od prvih zapisa do 21. stoljeća, koji neupitno pokazuje da je upravo jezik izdvajan kao poveznica administrativno razjedinjenih hrvatskih krajeva u prethodnim stoljećima, a potvrđuju to i reakcije na nove europske prijedloge uključivanja hrvatskoga jezika u sintagmu bosansko-crngorsko-hrvatsko-srpski jezik.

RUŽA STUDER
(Portal hrvati.ch, Švicarska)

REGIONALNA PODJELA HRVATA U ŠVICARSKOJ - IMAMO DOMOVINU, ALI NISMO SLOŽNI

U izlaganju se želim osvrnuti na djelovanje Hrvata i hrvatskih udruga u Švicarskoj. Nedostatak krovne udruge koja bi okupila sve udruge i regionalne podjele učinili su da je mnogo udruga prestalo djelovati. Neki se Hrvati više uopće ne mogu susresti u hrvatskim društвima. Zašto je tako danas, kad imamo domovinu, zašto smo bili bolje organizirani i složni dok je nismo imali – ta i mnoga druga pitanja koja "stoje u zraku" razmatrat ћu u svojem izlaganju.

TOMISLAV SUNIĆ
(Sjedinjene Američke Države)

HRVATSKI IDENTITET U GLOBALNOM SVIJETU

Identitet je danas veoma popularna riječ u medijima i na studijima društvenih znanosti – i to upravo zato što ta riječ može značiti sve i ništa. Moramo biti oprezni s apstraktnim pojmovima poput riječi identitet, jer barem su Hrvati u komunističkoj Jugoslaviji dobro naučili da apstraktne riječi, npr. "demokracija" ili "međunarodni suživot", često maskiraju jednoumlje. Tako je i s apstraktnim riječima "identitet" i "nadnacionalni sustav".

Možemo zaključiti da, bez obzira na to kakva bila definicija hrvatskoga identiteta i na to kako će se on zvati u nadnacionalnom sustavu, Hrvati trebaju zadržati svoj jasan i prepoznatljiv identitet, tj. trebaju zadržati svoju kulturnu i povijesnu svijest, svoj osjećaj za tragiku i svoju posebnost kako god se zvao državni ili institucionalni okvir – "Europska unija", "Zapadni Balkan" ili "Euroslavija".

DRAGO ŠARAVANJA
(Zagreb)

KNJIŽEVNI SVIJET HRVATSKIH ISELJENIKA U AUSTRALIJI

Želja mi je predstaviti književni svijet hrvatskih iseljenika u Australiji za vrijeme "Hrvatskoga iseljeničkog kongresa" koji će se održati u lipnju 2014. godine. Odmah moram reći da nemam namjeru analitički obrađivati pojedine pjesnike/pjesnikinje – mada će i toga biti – nego pristupiti predmetu kao cjelini, onoj iz potrebe (pjevanje radi pjevanja) i onoj nastaloj iz nadahnуća kao pobude za stvaranje književnih djela. Ukratko ću progovoriti i o iseljeničkoj književnosti općenito – ne dakle samo hrvatskoj – kao posebnom fenomenu u mozaiku književnih zbivanja, iz kojih se jasno vidi zašto bi tu književnost trebalo promatrati i evaluirati na poseban način.

ZINKA ŠARIĆ
(Peru)

MAŠTA I KREATIVNOST: DJEČJE PRIPOVIJESTI (LA IMAGINATION Y LA CREATIVIDAD, LOS CUENTOS PARA NIÑOS)

Kad govorimo o priповјестима, mislimo na iluziju, na magiju, na stvaralaštvo. Priповјести nam otvaraju vrata mašte i kreativnosti, potiču nas na traženje unutarnjega sklada i na uživanje u ljepoti našega univerzuma.

Priповјести nas preko putovanja u mašti prenose u postojeću stvarnost – jer, na naše iznenađenje, sve što se čini priповјести zapravo je naša neposredna stvarnost. Svijet velikim koracima ide naprijed, ali to često ne zamjećujemo. U današnje vrijeme otkrivamo da djeca trebaju rijeći koje bi doprle do njihovih srdaca i pomogle im da se probudi veliki potencijal koji posjeduje svatko od njih.

Priповјести o Ainhoi su magične – dopiru do dječjih srdaca, potiču ih da gledaju svijet iz drugoga kuta i veoma im spretno prenose stoljetnu mudrost: svatko od njih može joj se prilagoditi i pronaći smisao svojega života. To je ono što taj lik naziva zvjezdanim darom, darom koji svi posjedujemo, a mnogi ga nisu svjesni.

U ovim priповјестima djeca upoznaju svoju glazbenu notu, boju koju nose u duši, svoju životnu misiju. Uče kako čuvati i štititi svoj planet, poštovati sva vidljiva i nevidljiva živa bića i razgovarati o tome. Te nam priповјести pokazuju važnost tolerancije i međusobnoga razumijevanja da bismo održali naš unutarnji sklad.

ALEKSANDRA ŠČUKANEC
(Filozofski fakultet, Zagreb)

VIŠEJEZIČNOST I IDENTITET GRADIŠČANSKIH HRVATA

Gradiščanski su Hrvati potomci Hrvata koji su prije više od pet stoljeća napustili prostore današnje Hrvatske i dijelove Bosne te se naselili na područja koja se danas protežu kroz tri države: Austriju, Mađarsku i Slovačku. No, unatoč dugogodišnjemu životu u tuđini i odvojenosti od stare domovine, kako i danas nazivaju Hrvatsku, gradiščanski su Hrvati uspjeli očuvati svoj jezik i identitet te razviti gradiščanskohrvatsku kulturu.

Na temelju jezičnih biografija prikupljenih terenskim istraživanjima gradiščanskohrvatske zajednice u Austriji, ali i korpusa koji smo stvarali i analizirali i nakon boravka na terenu, prikazat ćemo glavna obilježja gradiščanskohrvatskoga identiteta, upozoriti na (moguće) generacijske razlike te na odabranim primjerima ilustrirati usku povezanost jezika i identiteta.

IVAN ŠIMEK
(European projects GmbH, Njemačka)

BORBA NIJE BILA UZALUDNA – HRVATSKA UNUTAR EUROPSKE UNIJE

Autor se u radu bavi sljedećim temama: stvaranje hrvatske države – borba nije bila uzaludna; tko su nam bili glavni savjetnici kada su hrvatsku državu željeli samo hrvatski narod i iseljeništvo; Hrvatska unutar Europske unije; ogromno novo tržište čeka tvrtke koje će za njega biti spremne; Europa 2020. i važnost strategije za hrvatske tvrtke; Europska unija je zacrtala buduća područja rasta koja će podupirati; dostupnost različitih sredstava prilika je za ubrzani razvoj tvrtki; preporuke za poduzeća: potrebno je odmah i neodgodivo postići konkurentnost i staviti jasan fokus na industrije s potencijalnim rastom.

STJEPAN ŠTERC / MONIKA KOMUŠANAC
(Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb)

HRVATSKA DIJASPORA KAO STRATEŠKA REVITALIZACIJSKA POPULACIJA HRVATSKE

Suvremenu demografsku stvarnost Hrvatske možemo mirne duše i bez pretjerivanja identificirati kao demografski slom u pravom i klasičnom smislu s obzirom na to da su svi, ali baš svi demografski pokazatelji i trendovi negativni. Time se demografska problematika potvrđuje kao ključno razvojno i strateško pitanje o kojem ovisi gospodarska, društvena, politička i ina opstojnost hrvatske države, naroda, društva i prostora. Nije to više pitanje socijalne i obiteljske politike, kako su nam godinama objašnjavali ekonomisti i političari, nego je to postalo strateško pitanje zemlje bez čijeg rješavanja nije moguće planirati ni budućnost ni bilo koji segment prostornoga (regionalnoga) razvoja. Demografski domicilni resursi, po našim procjenama, mogu biti dostačni revitalizacijski potencijal još samo u ovom međupopisnom razdoblju, nakon čega je potpuno jasno da će se Hrvatska morati osloniti na model tzv. posredne revitalizacije imigracijskim stanovništvom. Kako iz niza razloga nije moguće prihvatiti klasičnu supstituciju stanovništva i djelomičnu ili znatnu promjenu prevladavajućega hrvatskog identiteta (ne prihvaća to ni jedna zemlja neovisno o razvijenosti gospodarstva i društva), hrvatska dijaspora postaje strateška revitalizacijska populacija Hrvatske prema kojoj se moraju razvijati demografski revitalizacijski modeli.

STJEPAN ŠULEK
(Zagreb)

HRVATSKI TISAK U NJEMAČKOJ S POSEBNIM OSVRTOM NA
"KROATISCHE BERICHTE"

Autor će u izlaganju dati prikaz djelovanja i rada hrvatskih novina u Njemačkoj s posebnim osvrtom na tromjesečnik *Kroatische Berichte*. U Njemačkoj su nakon Drugoga svjetskog rata počele izlaziti mnoge hrvatske novine, među kojima treba posebno spomenuti *Hrvatsku državu*, koju je osnovao dr. Branimir Jelić, koji je sve do svoje tragične smrti bio njezin glavni i odgovorni urednik. Osim Hrvatske države, u Njemačkoj su još izlazile novine *Hrvatska zora*, *Hrvatski list i Hrvatska domovina*, čiji je osnivač i glavni urednik bio poznati njemački novinar tjednika *Der Spiegel* Hans Peter Rullman. Autor će osobitu pozornost posvetiti radu tromjesečnika *Kroatische Berichte*, koji je izlazio na njemačkom jeziku. Časopis, čiji je jedan od osnivača i urednika bio i sam autor, uglavnom je donosio prikaz hrvatske situacije i tako informirao njemačku i svjetsku javnost o zbivanjima u Hrvatskoj.

ILIJA ŠUTALO
(Commonwealth Scientific and Industrial Research Organisation / CSIRO/ and Curtin University of Technology, Australija)

CROATIAN COMMUNITY IN AUSTRALIA: CONTRIBUTIONS,
IDENTITY AND LINKS WITH CROATIA

The Croatian community in Australia and Australians of Croatian ancestry have contributed to Australian society as a community and individually. These contributions and prominent Australian-Croatians are investigated to better understand and promote their impact.

The Croatian-born population in Australia is ageing, with over 40% aged 65 and over. Consequently, the Australian-born generations of Croatians in Australia are taking a more active role in running Croatian halls, sporting clubs and folkloric groups. As a result of this demographic change the Croatian identity in Australia is changing.

The Croatian community in Australia helps preserve the Croatian identity through Croatian associations, Croatian Catholic parishes, sporting clubs, folkloric groups and Croatian language schools. The annual Croatian Soccer tournament, Croatian festivals and events still attract a large number of Croatians and help strengthen community ties. The Croatian community in Australia is predominantly maintained by Croatians who settled in Australia prior to 1981 and their descendants. They have a long tradition of voluntarism and financially contributing to the Croatian community in Australia.

Since Croatian independence the Croatian community in Australia has been establishing links with Croatian institutions in Croatia. However, the full potential of such links has yet to be realised.

By analysing Croatian community's contributions to the development of Australia, identity and links with Croatian institutions in Croatia recommendations can be made on strategies for publicising those contributions, preserving Croatian identity in Australia, and maximising the benefits of links with institutions in Croatia.

TUGA TARLE
(Zagreb)

MUZEJ HRVATSKOGA ISELJENIŠTVA

Projekt "Muzej hrvatskoga iseljeništva" u Rijeci, pod radnim naslovom SIGMa, višedimenzionalni je projekt-institucija na atraktivnoj i relevantnoj poziciji u luci Rijeke, u jednom od tamošnjih austrougarskih skladišta. Interakcija kopna i mora idealan je medij za susretište domovinske Hrvatske i njezina iseljeništva te je spomenik iseljeničkomu doprinosu domovini i svijetu. SIGMu treba ostvariti i kao povezivanje razdvojenog bića hrvatskoga naroda radi očuvanja i pokazivanja materijalne i duhovne baštine iseljenika, edukacije i izučavanja iskustva.

TIHOMIR TELIŠMAN
(Zagreb)

ULOGA ISTAKNUTIH HRVATA U ODRŽANJU HRVATSKE
ZAJEDNICE U ZAPADNOJ AUSTRALIJI

Istaknuti potomci hrvatskih doseljenika danas sve više postaju dominantna hrvatska etnička institucija u hrvatskoj zajednici u Zapadnoj Australiji. Kao takvi, oni sve više preuzimaju ulogu koju su prije imali hrvatski klubovi u očuvanju identiteta i hrvatske zajednice. Pripadnici druge i treće generacije ili potomci hrvatskih doseljenika veoma su dobro upoznati s time tko su profesori hrvatskoga podrijetla na sveučilištima Zapadne Australije, zatim tko su hrvatski liječnici, stomatolozi, uspješni poslovni ljudi i sportaši. Hrvatski etnički identitet potomaka hrvatskih doseljenika, koji brojčano sve više zamjenjuju prvu generaciju hrvatskih doseljenika iz 1960-ih i 1970-ih, sve se više temelji upravo na identifikaciji sa spomenutim istaknutim pojedincima kao novoj etničkoj instituciji u hrvatskoj zajednici u Zapadnoj Australiji.

IVAN TEPEŠ

(Centar za kulturu i informacije Maksimir, Zagreb)

HRVATSKA BRATSKA ZAJEDNICA

Nakon Drugoga svjetskog rata u Jugoslaviji na vlast dolazi Komunistička partija na čelu s Josipom Brozom Titom. Sve druge političke stranke se gase, odnosno njihovi prvaci odlaze u emigraciju. U emigraciji će se nakon 1945. naći visoki dužnosnici poražene Nezavisne Države Hrvatske, ali i prvaci Hrvatske seljačke stranke na čelu s predsjednikom dr. Vladkom Mačekom. Najorganiziranija, najbrojnija i finansijski najbogatija organizacija u Sjevernoj Americi još od 19. stoljeća bila je Hrvatska bratska zajednica, u kojoj su mnoge političke opcije nastojale imati što veći utjecaj. Odnosi hrvatskoga iseljeništva i iseljeničkih političkih organizacija prema političkom sustavu u domovini reflektirali su se i na Hrvatsku bratsku zajednicu. Vlasti u Jugoslaviji također su imale namjeru stvaranja dobrih odnosa s Hrvatskom bratskom zajednicom da bi proširile svoj utjecaj na hrvatsko iseljeništvo, čije su političke organizacije u Jugoslaviji bile smatrane neprijateljskim prema novoj vlasti. Dolaskom prvaka Hrvatske seljačke stranice u iseljeništvo, a s obzirom na predratne izborne rezultate iz 1939., ta se stranka smatra legitimnim predstavnikom hrvatskoga naroda u iseljeništvu i na takvoj će argumentaciji graditi svoje odnose prema drugim iseljeničkim organizacijama, pa tako i Hrvatskoj bratskoj zajednici. U izlaganju će nastojati objasniti odnose unutar Hrvatske bratske zajednice i odnose prema drugim organizacijama iseljeništva s posebnim naglaskom na odnos prema Hrvatskoj seljačkoj stranci nakon 1945. godine.

IVICA TOLIĆ / ANTE NAZOR

(Zbor udruga veterana hrvatskih gardijskih postrojbi, Split; Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Zagreb)

ZNAČENJE SUDJELOVANJA HRVATSKIH ISELJENIKA
U DOMOVINSKOM RATU

Nakon proglašenja neovisnosti, a u dobroj mjeri i prije samoga proglašenja, Republika Hrvatska bila je suočena s brutalnom agresijom Srbije, koja je u punoj mjeri zapovijedala tzv. Jugoslavenskom narodnom armijom, a pod svojim punim nadzorom imala je i sve paravojne srpske snage u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman u takvim je okolnostima promovirao politiku zajedništva unutar Republike Hrvatske, ali i zajedništvo domovinske i iseljene Hrvatske u borbi za opstanak hrvatskoga naroda te slobodu i neovisnost hrvatske države. Brojni su hrvatski iseljenici spremni dočekali priliku za povratak u domovinu i postali pripadnici Hrvatske vojske. Sudjelovanje hrvatskih iseljenika u Domovinskom ratu imalo je veliko i mjerljivo značenje za konačni ishod rata. To se značenje očituje na političkoj, psihološkoj, znanstvenoj i drugim razinama. U ovom će izlaganju biti izneseno više o značenju na svakoj od spomenutih razina, a poseban će naglasak biti na utjecaju hrvatskih iseljenika na hrvatski koncept vođenja rata.

DOMAGOJ TOMAS / LOREDANA FABIJANIĆ

(Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Osijek)

HRVATSKA ISELJENIČKA DUŠOBRIŽNIČKA SLUŽBA 1962. –
1966. GODINE

U radu se analizira djelovanje Hrvatske iseljeničke dušobrižničke službe sa sjedištem u Grottaferrati kraj Rima. Na njezinu se čelu od početka djelovanja nalazio Krešimir Zorić, svećenik Šibenske biskupije. Inače, ona svoje korijene vuče iz Vrhovnoga vijeća za iseljeništvo pri Konzisterijalnoj kongregaciji, osnovanog prema apostolskoj konstituciji "Exsul familia" iz 1952. godine. Zorić je kao hrvatski član sudjelovao u radu Vrhovnoga vijeća za iseljeništvo od 1957., a pritom su njegove aktivnosti, osim brige za duhovne potrebe hrvatskih iseljenika, obuhvaćale i pribavljanje donacija za različite namjene te koordinaciju djelovanja hrvatskih svećenika u iseljeništvu. Pastoralnu i karitativnu djelatnost među hrvatskim iseljenicima Zorić je od 1962. nastavio u okviru Hrvatske iseljeničke dušobrižničke službe sve do njezina ukidanja 1966., nakon potpisivanja Protokola o odnosima Jugoslavije i Vatikana. Djelovanje Hrvatske iseljeničke dušobrižničke službe analizirano je na temelju dijela neobjavljenih izvora iz Zorićeve ostavštine te postojeće literature o hrvatskom iseljeništvu i crkveno-državnim odnosima.

TAMARA TVRTKOVIĆ

(Hrvatski studiji, Zagreb)

KADA SU HRVATI UŠLI U EUROPSKU UNIJU?

Opće je poznata činjenica da je Hrvatska u Europsku uniju ušla 2013. godine: ipak, Hrvati su njezini punopravni članovi još od 15. stoljeća. Hrvatski su latinisti prije više od 600 godina bili dionici velike duhovne i kulturne zajednice, nazvane res publica litteraria, u kojoj su na latinskom jeziku, koji su često koristili kao jezik obrane od stranih utjecaja, ali i kao sredstvo propagande za promicanje vlastitih interesa, pisali književna i znanstvena djela i radove, ali i dokumente i zakone. Današnja Europska unija politička je zajednica vezana u prvom redu ekonomskim interesima, a nekadašnja "latinistička" unija bila je nadnacionalna, nadkonfesionalna zajednica čiji su članovi punopravno dijelili ideje i razmišljanja. Hrvatski su latinisti informirani intelektualci koji pripadaju elitnim krugovima tadašnje obrazovane Europe, a latinski je, osim što je jezik političke međunarodne komunikacije, ujedno i internacionalni jezik znanosti i književnosti.

Na primjeru nekoliko istaknutih hrvatskih latinista, kronološki, geografski i žanrovske različitih, pokušat će se pokazati na koji su način bili dio Europe i kako je "latinistički" patriotizam u ono, neglobalističko, doba bio oblik kozmopolitizma.

JURE VUJIĆ
(Matica hrvatska, Zagreb)

HRVATSKO ISELJENIŠTVO: IZAZOVI I PERSPEKTIVE
GEOPOLITIČKE INTEGRACIJE U MULTIPOLARNOM SVIJETU

Svaka ozbiljna narodna i državna zajednica ima svoju specifičnu geopolitiku kao odraz političke geografske tradicije i poimanja vlastitog prostora, ali i kao glavni pokretač zemljopisnih i političkih strateških ambicija. Ako uzmemu u obzir da se pod geopolitikom podrazumijeva dinamika povezivanja i uzročno-posljedični odnosi između političkih moći/sila i zemljopisnih prostora, dolazimo do spoznaje da je geopolitičko i strateško razmišljanje kao i planiranje od ključne važnosti za postizanje, na unutarnjem i vanjskom planu, općih nacionalnih, političkih, gospodarskih, demografskih i kulturnih interesa jedne nacije. Nakon političkih zbivanja početkom 90-ih godina i Domovinskoga rata, Hrvatska se ponovno pojavljuje kao potpuno suverena i neovisna zemљa na geopolitičkom zemljovidu Europe. Međutim, od kraja Domovinskoga rata i stvaranja hrvatske države, gdje su se iskristalizirale određene vojno-strateške nacionalne smjernice, vlada zabrinjavajuća zapuštenost glede hrvatskoga iseljeništva kao geopolitičkoga i gospodarskoga čimbenika ili pak odsutnost geopolitičkoga i strateškoga razmišljanja kao i same geopolitičke ekspertize o mogućnosti bolje integracije i valoriziranja iseljeništva u okviru opće geopolitičke strategije Republike Hrvatske. Izlaganje nastoji prepoznati i odrediti koji su novi izazovi i perspektive učinkovitije strateške integracije i valorizacije iseljeništva u geopolitičkom multipolarnom okruženju.

STANIMIR VUK-PAVLOVIĆ
(Mayo Clinic, Sjedinjene Američke Države)

SREĆA KAO GOSPODARSKI CILJ

Thomas Jefferson označio je život, slobodu i traganje za srećom neotuđivim Božjim darovima ili, današnjim jezikom, neotuđivim ljudskim pravima. Tijekom povijesti hrvatskim su ljudima na povijesnim hrvatskim područjima ta prava prečesto uskraćena s golemlim i jasno vidljivim posljedicama za hrvatsko biće na tim područjima i u svijetu. Suvremene hrvatske političke elite svode pokušaje rješavanja tih posljedica i drugih problema ostavštine novije povijesti uglavnom na gospodarske teme. Taj se stav temelji na zamisli da jače gospodarstvo omogućuje više slobode i sretniji život, ali gubi iz vida suprotni odnos, da sloboda i sreća mogu itekako doprinijeti gospodarstvu. Što to znači u kontekstu odnosa hrvatskoga iseljeništva? Kako da Republika Hrvatska doprinese sreći iseljene Hrvatske i pomogne sama sebi? Treba li se pritom posebno posvetiti mlađeži i osobama treće dobi? Ukratko ću izložiti kako neke zemlje pristupaju tim problemima i što pritom postižu.

SANJA VULIĆ
(Hrvatski studiji, Zagreb)

TRAGOVI HRVATSKOGA JEZIKA U JEZIKU BUGARSKE
MANJINE U RUMUNJSKOJ

U izlaganju će se analizirati utjecaji jezika hrvatskih vjerskih knjiga na jezik potomaka bugarskih katolika koji danas žive u rumunjskom dijelu Banata, a njihovi su preci, nakon neuspjelog pokušaja oslobođenja od turske okupacije, 1688. prebjegli u Banat i Erdelj. Riječ je o govorima bugarskih katolika koji danas žive u Vingi i Bešenovu, u rumunjskom dijelu Banata. Budući da su se služili vjerskim knjigama na hrvatskom jeziku, djelomice su preuzimali hrvatsko vjersko nazivlje. Zato će se u izlaganju analizirati utjecaj hrvatskoga vjerskog nazivlja na vjersko nazivlje tih bugarskih katolika. Izlaganjem se želi upozoriti na nekadašnju važnost hrvatskoga jezika izvan hrvatskoga jezičnog prostora.

ZDENKA WEBER
(Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Zagreb)

VAŽNOST HRVATSKIH KULTURNIH PROJEKATA U
INOZEMSTVU

Iseljeničko iskustvo i rad u uglednoj berlinskoj Njemačkoj operi, iskustvo rada na poslovima savjetnice za kulturu u veleposlanstvima Republike Hrvatske u Berlinu i Beču osnova su za stečene spoznaje o važnosti organizacije kulturnih projekata u inozemstvu, bilo da ih organiziraju kulturna društva iseljenika ili pak hrvatska veleposlanstva. Odvojenost od matične ponude kulturnih programa uvjetuje kod Hrvata u inozemstvu nepoznavanje hrvatske baštine i suvremene kulture, a obrazovna ponuda u inozemnim ustanovama koje nude učenje hrvatskoga jezika i kulture nedostatna je za njihovo bolje upoznavanje.

Da bi se sačuvao i obogaćivao kulturni identitet hrvatskoga iseljeništva, ali i pripadnike većinske populacije u zemljama primateljicama upoznalo s vrijednostima hrvatske kulture, neizostavno su potrebni kulturni projekti koji u inozemstvu afirmiraju hrvatsku glazbu, književnost, slikarstvo, kiparstvo, izdavaštvo, film i sva druga područja bitna za razvoj kulture u Hrvatskoj. Na tragu takvih promišljanja suprotstavljena je djelatnost u Saveznoj Republici Njemačkoj u vrijeme Domovinskoga rata s novijom ponudom hrvatskih kulturnih projekata u Republici Austriji.

RADOSLAV ZARADIĆ
(Lovreć)

HRVATI U BELGIJU

Prvi hrvatski radnici došli su u Belgiju nakon Prvoga svjetskog rata. U međuratnoj Belgiji živjelo je i radilo oko 30 000 radnika s područja tadašnje Kraljevine Jugoslavije. Uglavnom su bili Hrvati, a manjim dijelom i Slovenci. To su bili muškarci mlađe životne dobi, niskog stupnja obrazovanosti i neoženjeni, iz Dalmacije, Like i Hercegovine. Radili su u rudnicima i industriji teških metala u Valonskoj regiji. Nakon uvođenja diktature kralja Aleksandra početkom 1929. među hrvatskim radništvom javljaju se i prve političke organizacije, poput ustaškoga Hrvatskog saveza, Seljačkoga saveza, koji je imao potporu domovinske Hrvatske seljačke stranke, te ogranci Komunističke partije. Tijekom Drugoga svjetskog rata dio Hrvata aktivno je sudjelovao u pokretu otpora protiv nacističke okupacije Belgije. Nakon rata većina se radništva vratila. U drugoj polovini 20. stoljeća u Belgiji je osnovana Hrvatska katolička misija, uz koju su organizirane i prve dopunske škole na hrvatskom jeziku, kulturna društva i pojedina vjerska glasila. Od političkih stranaka jako uporiše u Belgiji nakon 1945. imala je Hrvatska seljačka stranka. Pretpostavlja se da danas u Belgiji živi između 6000 i 8000 Hrvata. U izlaganju će se naglasiti djelovanje političkih organizacija, kao i Katoličke crkve, oko kojih se okupljao veći dio iseljeničkoga korpusa.

EDI ZELIĆ
(Hrvatski svjetski kongres u Njemačkoj)

INTEGRACIJA MLADIH HRVATA U NJEMAČKOJ I NJEZINI POTENCIJALI ZA HRVATSKU

Integracija i integracijska politika nalaže se međunajčećekorištenim pojmovima u svakodnevnom diskursu zapadnoeuropskih zemalja, pa tako i Njemačke. Javne ustanove, političke institucije i stranke pokušavaju izvući lekcije iz mnogobrojnih pogrešnih i previše kratkovidnih razmišljanja u zadnjim godinama i desetljećima te uložiti više napora u mjere koje će osigurati kvalitetnu integraciju stranaca u "domaće" društvo, a kroz to i uklanjanje mnogih socijalnih žarišta iz svakodnevnoga života.

Kako to da je integracija postala pojam koji svi izgovaraju sa strahopoštovanjem? Zašto se integraciju shvaća kao lijek za gotovo sve društvene probleme? Jesu li zaista nastojanja pojedinih entuzijasta da integraciju postave na dnevni red političara napokon urodila plodom? Ili se ipak radi o političkom trendu s nešto širom pozadinom? Gdje se u cijeloj toj priči o integraciji nalaze Hrvati u Njemačkoj? Mora li ih se izdvajati kao skupinu stranaca koja ispada iz regularnog društvenog konteksta, primjerice puneći novinske stupce crne kronike? Ili su Hrvati dobro integrirani? Kosi li se integracija s ambicijama povratka, pogotovo mladih Hrvata u Njemačkoj? Koji su to Hrvati koji u raznim društvenim sektorima postižu sjajne uspjehe kao "integrirani Nijemci"?

ZLATKO ZELJKO
(Juris protecta, Zagreb)

ODSUTNOST PRAVNE ZAŠTITE I LJUDSKA PRAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Hrvatska vlast od samog osnutka države nije prepoznala ili nije htjela prepoznati potrebu vladavine prava i zaštitu ljudskih prava. Posljedica toga je gospodarski slom i masovno kršenje ljudskih prava.

IVAN ŽAN
(Centar za kulturu Novska)

LITURGIJSKA GLAZBA U HRVATSKIM KATOLIČKIM ZAJEDNICAMA NA NJEMAČKOM GOVORNOM PODRUČJU

Liturgijska glazba Hrvata u Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj glazba je koju su naši vjernici, Hrvati, donijeli iz svojega rodnog kraja u obliku pučke popijevke, a godinama su je pjevali i danas pjevaju u liturgijskim slavlјima na hrvatskom jeziku. Aktivni pastoralni djelatnici – orguljaši, zborovođe, katehete i svećenici – u skladu sa svojim mogućnostima i sposobnostima prenosili su tu glazbu našim iseljenicima kroz više generacija. Pučke napjeve najčešće je vjerska zajednica prihvaćala slušajući pjevačku grupu, zbor ili solista, koji su svatko na svoj način predvodili i podržavali pjevanje liturgijske zajednice. U svoje slobodno vrijeme skupine pjevača, najčešće organizirane kao zbor, sastajale su se i uvježbavale liturgijske napjeve za liturgiju. Tako se u liturgiji moglo čuti, ovisno o mogućnostima i zboru pjevača, Ulaznu pjesmu (najčešće pučku), pripjevni (otpjevni) psalam, Aleluju, Darovnu (Prinosnu), Pričesnu i Završnu pjesmu (napjev).

Osim starijih napjeva čuli smo i skladbe nastale zadnjih 30-ak godina ili kasnije živućih hrvatskih skladatelja: A. Klobučara, M. Martinjaka, Š. Marovića, A. Igrecu, I. Žana i S. Topića. Uz pučke napjeve, ondje gdje postoje zborovi, može se čuti i višeglasna zborska skladba: misa, motet, himan...

Na njemačkom govornom području valja istaknuti djelovanje prof. Mate Leščana, vrsnog skladatelja, orguljaša i priređivača napjeva i skladbi koji su ušli u pjesmaricu "Slavimo Boga" (tiskanu u Frankfurtu u više izdanja). Posljednje izdanje (2013.) glazbeno je priredio maestro I. Žan. Potrebno je napomenuti da je Dušobrižnički ured za Hrvate (Frankfurt) zajedno sa zauzetim zborovođama i orguljašima hrvatskih katoličkih zajednica započeo smotru zborova djece, mladih i odraslih, koja se i danas održava na prostoru Njemačke, radi promicanja liturgijske glazbe. Održavaju se i redoviti pastoralni tečajevi u sklopu kojih je ponuđeno i učenje novijih liturgijskih napjeva i skladbi.

Neki od zborova izvode i prepjevane njemačke (euharistijske) i slovenske (uskršnje) višeglasne skladbe za potrebe pjevanja u svojim zajednicama. Zauzetošću svih pastoralnih djelatnika liturgijska glazba na njemačkom govornom području (Njemačka, Austrija i Švicarska) nije zamrla, nego živi i duhovna je "glazbena hrana" sadašnjim i budućim generacijama.

JAKOV ŽIŽIĆ
(Fakultet političkih znanosti, Zagreb)

MEHANIZMI ZA UKLJUČIVANJE HRVATA IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE U HRVATSKI POLITIČKI I DRUŠTVENI ŽIVOT: RAZVOJ I PERSPEKTIVE

U izlaganju će obraditi mehanizme kojima hrvatska država nastoji osigurati uključivanje Hrvata izvan Republike Hrvatske u hrvatski politički i društveni život. Prikazat će razvoj tih mehanizama, njihovo trenutačno stanje i moguće perspektive.

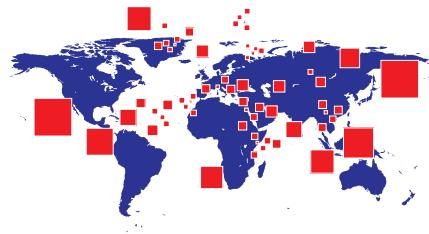
Akmadža, Miroslav
 Akrap, Andelko
 Babić, Antun
 Babić, Marijana
 Bartulica, Stephen Nikola
 Batarelo, Vice John
 Bebić, Josip fra
 Belančić, Zdravko
 Beljo, Ante
 Bencetić, Lidija
 Beus, Tvrto
 Bižaca, Mate
 Boban, Vjekoslav
 Borić, Gojko
 Božić Vrbančić, Senka
 Bubrin, Vladimir
 Budak, Luka
 Bulić, Ivan
 Burić, Helena
 Colic-Peisker, Val
 Čizmić, Ivan
 Čizmić, Ivna
 Čuke, Anica
 Čulina, Iva
 Čunčić, Marica
 Čvorak, Blaženka
 Čorić, Šimun Šito
 Čosić, Petar
 Drapač, Vesna
 Duraković, Marija
 Džino, Danijel
 Đurasović, Tomislav
 Fabijanić, Loredana
 Graovac Matessi, Vera
 Grbeš, Jozo
 Grošinić, Maja
 Grubišić, Vinko
 Gvozdanović, Jadranka
 Haramija, Predrag
 Herak, Janko
 Hinić, Petar
 Hlavač, Jim
 Hornstein-Tomić, Caroline
 Hrkač, Stipe
 Hrstić, Ivan
 Ibler, Mladen
 Ivanda, Katica

Jandrić, Berislav
 Jembrih, Alojz
 Jurčević, Josip
 Jurković Majić, Olivera
 Jurović, Monika
 Karabin, Marijan
 Karakaš Obradov, Marica
 Kešina, Josip Anthony fra
 Knezović, Marin
 Köpf, Marijana
 Komušanac, Monika
 Korade, Mijo
 Kraljić, John Peter
 Krešić, Wolffy
 Krstičević, Darija
 Krstičević, Toni
 Kukavica, Vesna
 Kvaternik, Ratimir
 Lalić, Vori Walter
 Lasić, Vjekoslav
 Lauc, Davor
 Lesić, Mark
 Levak, Natasha
 Lovrenčić, Željka
 Lovrić, Ivo
 Lučić, Ante
 Lukenda, Marko
 Maček, Dan
 Manin, Marino
 Markušić, Don
 Martinec, Boris
 Marušić, Ivan
 Mataušić, Mirko Juraj
 Matešić Belfranin, Jadranka
 Matković, Toni
 Mesarić Žabčić, Rebeka
 Mijatović, Nikola
 Mogorović, Ninoslav
 Nagy, Božidar
 Nazor, Ante
 Nekić, Nevenka
 Novosel, Domagoj
 Ocepek, Sara
 Ott, Ivan
 Pavešić, Josip
 Pavličević, Dragutin
 Perić Kaselj, Marina

Petrač, Božidar
 Piskač, Davor
 Piskulić, Mirjana
 Polegubić, Adolf
 Polić Bobić, Mirjana
 Poljanec Borić, Saša
 Poprzenovic, Adela
 Primorac, Dragan
 Prpić, Michael
 Radovich, Juan Carlos
 Ramljak, Ozana
 Robinson Wijesinghe, Edward
 Salaj, Branko
 Sinković, Aldo
 Skoko, Božo
 Sopta, Marin
 Spivak, Caroline
 Sršen, Andreja
 Starčević, Karlo
 Stolac, Diana
 Studer, Ruža
 Sunić, Tomislav
 Šakić, Vlado
 Šaravanja, Drago
 Šarić, Zinka
 Ščukanec, Aleksandra
 Šimek, Ivan
 Šterc, Stjepan
 Šulek, Stjepan
 Šutalo, Ilija
 Tarle, Tuga
 Telišman, Tihomir
 Tepeš, Ivan
 Tolić, Ivica
 Tomas, Domagoj
 Tvrtković, Tamara
 Vrhovski Peran, Suzana
 Vujić, Jure
 Vulić, Sanja
 Weber, Zdenka
 Zadravec, Marko
 Zaradić, Radoslav
 Zeljko, Zlatko
 Žan, Ivan
 Žižić, Jakov

Predgovor	3
Program Kongresa / Congress Program	5
Sažeci izlaganja	19
Popis sudionika	80

HRVATSKI ISELJENIČKI KONGRES
23. - 26. LIPNJA 2014.

